

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 25— Din
za inozemstvo 40— „
neobvezno
Oglaš po tarifa.
Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova
ul. št. 4 in 54. Telef. št. 35.
Podružnici:
Maribor, Baravska ul. 1.
Celje, Aleksandrova „
Račun pri pošti, Sokol.
navodil št. 11.842.

Današnja številka «Jutra» obsega 16 strani in stane TRI dinarje.

Ljubljana, 28. februarja.

Kdo bo Ebertov naslednik?

Stranke demokratične sredine stoje predvsem pred nalogo, da se zedinijo na enotno kandidaturu. Takšno zedinjenje raznih sorodnih, čeprav medsebojno ostro nasprotujočih si strank je vedno preizkušnja politične zrelosti. Desna socialdemokracija, Demokratska stranka in Centrum so stranke, ki imajo približno isto temeljno načelo: Demokratična, parlamentarna država. opirna na uspevajoči srednji sloj, nacionalno varna. Zunanje politično: Mir, zveze, likvidacija vojnih posledic, izpolnjevanje obvez, olajšave. Proti revanži, proti prevratu. Notranje politično: Konsolidacija, proti reakciji z leve in reakciji z desne.

Taktično se je treba izogniti prebruhu gonji z desne, hujškanju in sovražstvu. Treba najti primerno osebo za kandidaturu, pošteno, delavno, priznano. Takšnih oseb današnja Nemčija nima v izobilju. Outsider ni verjeten. Zato bi najbrže prišel v prvi vrsti v proštvo Marx, prejšnji kancelar in pruski ministrski predsednik, poštenjak, mož preudarka in takta, odkrit, energičen. — ki pa obenem ni preoster v borbi. Mož, na katerega bi se stranke demokratične sredine mogle zediniti.

Kakšen bi bil kandidat združene reakcijske desnice, je danes manj jasno. Admiral Tirpitz ali grof Westarp, Luther ali Jarres, Cuno ali celo «kronprinca» Wilhelm Hohenzollern, — oseba je negotova, in je na tej strani mogoča še vrsta drugih kombinacij.

Vsekakor stoji Nemčija pred gigantsko volilno borbo, ki bo čisto ameriška. Weimarska ustava je edina, po kateri se glavar države voli z direktno splošno volilno pravico, ki pristojni vsem 20 let stariim moškim in ženskam. Najkasneje v treh mesecih bodo volitve. Nemčija je l. 1924. dvakrat imela splošne volitve, in sedaj zopet in še večje. Število bo odločilo.

Borba bo gigantska tudi po aparatu, ki bo stopil v akcijo. Da pa se ne bo nudila zopet žalostna slika nezrelega naroda, ki se cepi na 35 strank in strančic, bo že zaradi efekta, volilnega uspeha, potrebna ločitve na dve glavni skupini. Desnica in levica, dve fronti po svetovnem naziranju, po politični smeri, socialnem interesu, psihični dispoziciji.

Dejanski stan na prvi pogled ne odgovarja dočela tej miselni konstrukciji. «Narodni blok» levica, blok treh demokratičnih strank, se namreč še vedno bori na dve fronti. Na levo proti zelo ofenzivnemu komunizmu, ki veli no iznova dobiva podneta in pobude iz Moskve, — in na desno proti «spazurnim» reakcijam, nemških imperialistov, narodnih socialstov, generalov, plemičev, bankirjev, težke industrije in «šiberjev», ki so postali v Nemčiji skoraj nekakšen sloj zase, seveda orientiranj skrajno desno. Komunisti so že v zadnjih mesecih delovali čisto roko v roki s tem reakcijskim sporazumom, in njihova postojanka na skrajni levici je le taktična diverzija reakcijske vojske v borbi proti demokraciji. Borba obeta pri tej razporeditvi sil postati uprav živja, sredstva ne bodo izbrana, a kakor v vsaki borbi mas se bodo z obeh strani uporabljali strupeni plini. Hujši s strani reakcije. Materiala bo dovolj in afere Kutliher, Barmat in vrsta drugih bodo dajala material. Kje je nekakšna vzorna nemška uprava in justica, kaže magistrski proces, ki je razgalil koruptivni vpliv strankarske politike na nemškega sodnika.

Kar vsiljuje se pa na prvi pogled opasna sličnost nemških političnih razmer z našimi. Razcepljenost na celo vrsto strank. Ta razcepljenost jača reakcijo. Stranke demokratične sredine v borbi na desno in levo, proti dvojni reakciji. Imperativna potreba dveh blokov, narodnega bloka demokratične sredine, za vzdržanje parlamentarne in nacionalnega načela, kojega nosilec je zdrav srednji sloj, — in sporazuma reakcije. Kakor v Nemčiji, se zbirajo v Jugoslaviji na oni strani vsi, ki vidijo le sebe: partikularisti, separatisti, komunisti, cerkev, zagrebški «šiberji». Na eni strani Vidovdanska in Weimarska ustava, na drugi vse, kar dela proti ustavi in bi rado državo razdelilo, centralno oblast oslabilo ter si ustvarilo svoja okrožja politične moči in eksploatacije. Na strani reakcionarjev razni samostalni avanturisti, politični spekulant, antidemokratski, v svojih organizacijah tirsko gospodujoči voditelji, pojedini veletirski, zaverovani profesorji, zapeljanci in število ničel, ki bi radi sa-

Državni predsednik Ebert umrl

VČERAJ ZJUTRAJ SE JE NJEGOVO STANJE NENADOMA POSLABŠALO IN DOPOLDNE JE UMRL. — GLOBOKOVTIS V CELI NEMČIJI IN V VSEM INOZEMSTVU.

Berlin, 28. februarja. s. Danes ob 10-15 je umrl državni predsednik Friedrich Ebert.

Berlin, 28. februarja. sv. Zdravstveno stanje državnega predsednika Eberta se je poslabšalo davi ob petih. Pri sinočnjem zdravniškem konziliju so zdravniki konstatirali lahko zboljšanje. Ob štirih zjutraj je službujoči zdravnik ugotovil poslabšanje ter dal takoj pozvati prof. Biera ter svoje državne predsednika, ki so kmalu nato prišli v sanatorij. Moči so predsednika naglo zupuščale. Ob 8. zjutraj je zaspal in se ni več prebudil. Umrl je par minut po 10. dopoldne.

Dopoldne ob 11. se je sestel ministrski svet na sejo, katere se je udeležil tudi pruski ministrski predsednik dr. Marx. Državni kancelar dr. Luther je imel nagovor, v katerem je izjavil, da je prepričan, da sočustvuje s težko usodo, ki je zadela Nemčijo ob smrti državnega predsednika Eberta, ne le nemški narod, temveč ves civilizirani svet. Dr. Luther je slavil vrline državnega predsednika ter njegove zasluge tekom funkcijske dobe. Ministrski svet je nato v smislu ustave poveril zastopstvo državnega predsednika državnemu kancelarju dr. Lutheru. Razpravila se še, ali naj se predloži zakonski osnutek radi daljšega zastopanja po dr. Lutheru ali pa naj se takoj razpiše nove volitve. V pondeljek se sestane državni zbor. Dosedaj je bilo predvideno, da se bo vršila volitev novega državnega predsednika v juniju, skoro gotovo pa se bo vršila poprej.

Vsa javna poslopja in poslanštva v Berlinu in po ostali Nemčiji so razobesila zastave na pol droga. Kakor se čuje, bo razglašeno osemdnevno državno žalovanje. Nocoj bo truplo Eberta prepeljano v njegovo stanovanje. Na mrtvaški oder bo oficijelno položeno v drž. zbornici. Menijo, da se bo tudi pogreb vršil od tam. Državni obrambni minister bo jutri izdal posebno dnevno povelje vsem vojaškim formacijam. Za danes zvečer so v Berlinu in celi državi prepovedane vse zabave.

Odlično vlogo, ki je pripadla Friedrichu Ebertu kot nemškemu državnemu predsedniku, priznava brez izjeme vse časopisje. Republikansko časopisje cenil njegovo osebnost, ki je z neobičajnim taktikom ter popolno ljubeznijo do domovine stala Nemčiji ob strani v najtežjih časih. «Berliner Tagblatt» ga označuje kot rešitelja domovine. Tudi desničarsko časopisje sedaj priznava njegove zasluge. «Deutsche Allgemeine Zeitung» pristaja, da so državnega predsednika zadnje čase tako napadali, da bi bilo treba te napade z ozirom na spoštovanje pred njegovo velezaslužno osebo omejit. Bil je zadovoljiv govornik ter je kazal izredno zanimanje za vse državne posle. Del novinstva posebno povdarja tragiko, ki je postavila Eberta na čelo izropane obubožane ter od sovražnikov ogrožene Nemčije.

UTIS EBERTOVE SMRTI V FRANCIJI IN ANGLIJI.

Pariz, 28. februarja. v. Ebertova smrt je v Parizu zelo iznenadila. Večerno časopisje soglasno izjavlja, da je bil umrl predsednik zadnji republikanec, ki je imel v Nemčiji moč in da je sedaj vlada skoraj izključno v rokah reakcionarjev in nacionalistov. Obžalujejo smrt Eberta posebno vsled tega, ker je z njegovo smrtjo popolnoma odprta pot nacionalističnim nemirom, katerim je bila njegova oseba zadnja ovira. Predsednik republike in vlada sta izrazila nemškemu poslanstvu svoje sožalje.

London, 28. februarja. v. Vse časopisje priznava zasluge umrlega predsednika Eberta. «Daily News» omenja pri tem posebno dejstvo, da sta Ebert kakor tudi

mo z nekaj hujškajočimi gesli prišli do mandata.

So seveda držalke. Nemški centrum je n. pr. za večjo moč centralne vlade, za ojačenje weimarske ustave. Naša SLS je zavozila svojo smer obratno, — znak, da nima ne Kreka, ne Marxa, ampak le kakšnega kratkovidnega Remca ali Korošca. Izgubila je busolo. Toda načelne točnosti primere ta razlika ne ovzre, jo kvečjemu potrjuje.

Opazovanje nastajajoče velike nemške politične borbe bo le potrdilo nauk, ki ga je vsek misleč opazovalec črpal iz naših volitev 8. februarja. Narodne sile se morajo zbrati, če hočejo oblikovati državo po zdravih načelih. Cepljenje pomaga reakciji. Dve načeli se borita. Tako je bilo l. 1875. v Franciji. Tako je danes v Nemčiji in v Jugoslaviji. Tudi nemški demokraciji iskreno želimo zmago. Zmaga demokracije je pogoj evropske konsolidacije.

njegova soproga kljub izredno visokemu dostojanstvu ohranila priprost življenski način.

ODREDBA GLEDE POGREBA.

Berlin, 28. februarja. v. Državni kabinet je izdal proklamacijo na nemški narod, v kateri cenil zasluge državnega predsednika za državo in narod. V sredo se vrši izpred palače državnega predsednika pogrebna svečanost. Nagrobni govor bo imel drž. kancelar dr. Luther. Nato se vrši vojaška žalna parada. Truplo bo prepeljano v Heidelberg, rojstni kraj Eberta, kjer mu bo postavljen čašten grob. Volitve novega predsednika se bodo najbrže vršile 8. maja.

KAKO SE VOLI NEMŠKI PREDSEDNIK

Berlin, 28. febr. v. Po čl. 41. ustave voli držav. predsednika ves nemški narod. Po državnem volilnem zakonu more biti pri prvih volitvah izvoljen samo kandidat, ki preme absolutno večino glasov. Ako noben kandidat nima absolutne večine, se vrši 14 dni pozneje ponovno ljudsko glasovanje, pri katerem zadostuje relativna večina, to je največje število prejetih glasov. Pri tem ni potrebno, da bi bil izvoljen že pri prvih volitvah nastopil kot kandidat. Teoretično se da misliti, da bi pri drugih volitvah nastopili popolnoma drugi kandidati kot pri prvih. Ako bi se dogodil neverjeten slučaj, da bi pri 30 milijonih volilnih upravičencev dobila dva kandidata enako število glasov, potem odloča žreb.

SOZALJE NAŠE VLADE OB SMRTI PREDSEDNIKA EBERTA.

Beograd, 28. februarja. p. Zunanji minister dr. Ninčić je prišel popoldne na nemško poslanstvo in je izrazil v imenu vlade sožalje ob smrti nemškega predsednika Eberta.

Nemčija in zavezniki

Berlin, 28. februarja. v. Pariški dopisnik «Berliner Lokalzeitung» je imel razgovor z zelo merodajno osebnostjo glede vprašanja varnosti. Izjavlja, da je polga Francija veliko važnost na ureditve tega vprašanja ter vztraja na tem da se ohranijo meje Poljske, kakor je predvideno v verzajski pogodbi. Franciji ne zadostuje samo zavarovanje njenih mej napram Nemčiji, ampak zahteva, da se na enak način zavarujejo tudi meje drugih nemških sosedov.

Pariz, 28. februarja. v. Veleposlaniška konferenca, ki naj bi se bila sestala danes, se sestane v pondeljek. Kakor poročila «Petit Parisien», se upa, da bo verzajski vojaški komite do tedaj proučil poročilo kontrolne komisije ter bo poslaniška konferenca že lahko storila svoje sklepe.

Polkovnik Repington objavlja v «Daily Telegraph» pregled o vsebini poročila kontrolne komisije ter pravi, da vsebuje to poročilo samo dejanske ugotovitve. Poročilo ne predlaga ukrepov proti Nemčiji.

Rusija in Amerika

Moskva, 21. februarja. v. Poslednje izjave predsednika Coolidgea o razmerju Amerike napram sovjetski Rusiji so napravile na vodilne moskovske kroge ugoden utis. «Pravda» se obširno bavi z odnosaji Amerike napram Rusiji ter ugotavlja, da med Ameriko in Rusijo absolutno ne obstojajo nikake nepremostljive dilerence. Konkurencija glede žitnega izvoza bi se kompenzirala s tehnično premočjo severne Amerike. List predlaga, naj bi Amerika in stavela nikakih predpogojev za priznanje Rusije, temveč najprej navezala redne diplomatske odnose ter šele potem razpravljala o raznih predlogih.

Posebno ugoden utis je napravila izjava Coolidgea, da se ne boji sovjetske propagande, temveč da rajše stremi za tem, da se odnosi med obema državama čimprej zblizajo, seveda pod pogojem, da se bodo upoštevali tudi sovjetski protipredlogi.

London, 28. februarja. s. Ruski poročevalec «Morning Post» javlja, da bo senator Borah pričetkom marca prišel v Evropo, kjer bo v vseh glavnih mestih stopil v stike z oficijelnimi zastopniki sovjetske Rusije radi trgovskega priznanja sovjetske vlade s strani Zedinjenih držav.

KRASIN ODPOTOVAL V PARIZ.

Pariz, 28. februarja. s. Iz Moskve javlja, da je sovjetski poslanik Krasin včeraj v spremstvu strokovnjakov komisije o dolgovi Franciji ter predsednika ruske banke odpotoval v Pariz.

Darujte za sokolski Tabor!

Pred razpisom volitev v oblastne skupščine

NOTRANJI MINISTER O LIKVIDACIJI POKRAJINSKE UPRAVE V ZAGREBU NAZNAILO O SKORAJŠNJEM RAZPISU VOLITEV V OBLASTNE SKUPŠČINE.

Beograd, 28. februarja. p. Notranje ministrstvo je nocoj objavilo sklep ministrskega sveta o popolni likvidaciji pokrajinske uprave v Zagrebu. V zvezi s to zadevo je sprejel nocoj minister za notranje posele Maksimović novinarje in jim podal naslednjo izjavo:

Vlada g. Pašića je, izvajajoč določbe ustave, sprejela dne 22. januarja 1924. pod št. 135 sklep, s katerim preneha funkcionirati pokrajinska uprava v Zagrebu. Vlada g. Davidovića je dne 23. avgusta 1924. ukinita sklep prejšnje vlade z rešenjem št. 126. S tem je napravila nedopustno koncesijo separatističnim težnjam svojega glavnega svetovaleca Stjepana Radića. Ker je bil ta korak vlade gospoda Davidovića v vsakem oziru protustaven, je bila prva dolžnost nove vlade g. Pašića, da je potrdila svoj prejšnji sklep o prenosu delokroga pokrajinske vlade v Zagrebu na dotična oblastva, kakor to določa ustava, kar se je tudi zgodilo s sklepom z dne 13. novembra 1924., št. 2887. V smislu tega sklepa je začela vlada pripravljati likvidacijo pokrajinske uprave v Zagrebu, ki naj bi se imela postopno izvršiti v par mesecih. S sklepom z dne 26. februarja t. l. je likvidacija de-

finitivno izvršena in preneha s tem dneva njena funkcija. Z jutrišnjim dnem prevzamejo odgovarjajoči ministristva in oblastne uprave svoj delokrog v vseh pa nogah javne uprave. Unitaristična uredba države, ki jo predpisuje in proglašava, se začenja uveljavljati.

Koncem svojih izvajanj je izjavil minister notranjih zadev Maksimović, da bodo likvidaciji pokrajinske uprave v Zagrebu, ki se le radi neustavnega akta Davidovićeve vlade zakasnela, sledili še drugi ukrepi vlade s tendenco, da se čimprej provedejo vsa določila, ki jih predpisuje Vidovdanska ustava. Ker se je radi nekonsolidiranih in nestabilnih notranjepolitičnih razmer zadnja leta zamudilo, da niso prišla ustavna določila do javljave, je treba sedaj z energičnim forsiranjem provesti. S posebnim povdankom je minister Maksimović naznanil, da hoče vlada skoraj ustvariti tudi oblastna in druga samoupravna telesa. Končal je: «V najkrajšem času bodo razpisane volitve v oblastne skupščine, kar odgovarja načelom oblastne samouprave. Na ta način bo prenehalo vse neutemeljeno pritoževanje proti Beogradu in neprestano očitavanje centralizma.»

Politične konference v Beogradu

SKLICANJE POSLANSKEGA KLUBA SDK. — MINISTER PRIBIČEVIĆ V AVDIJENCI. — POSVETOVANJA MINISTROV. — IZMISLJENE VESTI OPOZIČIJSKEGA ČASOPISJA.

Beograd, 28. febr. p. Današnji dan je potekel v posvetovanju ministrov o skupščinskem delu in pripravljanju zakonskih predlogov za narodno skupščino.

V kabinetu ministra prosvete se je dopoldne vršila konferenca ministrov samostojne demokratične stranke. Sklenjeno je bilo, da se sličebe seja poslanskega kluba SDK za sredo 4. marca ob 4. popoldne. Na seji se bo razpravljalo o nadaljnji taktiki samostojnih demokratov v zasedanju Narodne skupščine in sicer v zvezi s sklepi radikalnega poslanskega kluba, ki ima istočasno svojo prvo sejo.

Po tej konferenci sta dolgo časa konferirala voditelja Narodnega bloka ministri ministri Pašić in ministri Pribičević. Zvečer je bil minister prosvete Sv. Pribičević v avdienci na dvoru ter je ob tej priliki poročal kralju o političnem položaju. Po avdienci je minister Pribičević dolgo konferiral z ministrom pravde dr. E. Lukinićem. Jutri odpotuje g. Pribičević v Vinkovce, kjer se udeleži sestanka SDK. Tekom dneva se vrne v Beograd. Za pondeljek se pričakuje povratek ministra za šume in rudnike dr. Gregorja Žerjava iz Slovenije, da bo prisostvoval važni seji vlade, na kateri se bo razpravljalo o taktiki vlade in njenem delovanju v Narodni skupščini.

V krogih opozicije se ni zgodilo ničesar novega. Opozicijski listi pišejo zmernejše. Najodločnejše se demantira vest današnje «Pravde», da je justični minister dr. Edo Lukinić podal ostavko. Kakor doznava vaš dopisnik, se bo izvršila preosnova vlade še le, ko dovrši verifi-

kacijski odbor svoje delo. Iz vlade bosta gotovo izstopila dr. Drinković in dr. Šurmin. Istotako je pričakovati, da bodo izstopili iz vlade ministri brez portfelja. V tem slučaju bi minister Marko Trifković prevzel kak resor, ki bi ga pa začasnovo vodil kak drug član vlade, ker namerava minister Marko Trifković oditi na odvih v Primorje.

Vse vesti blokaškega časopisja o nesoglasju med radikali in samostojnimi demokrati glede razdelitve portfeljev so brez podlage.

Beograd, 28. febr. r. Danes dopoldne ob 11. je imel ekonomsko-finančni komite ministrov sejo, na kateri se je razpravljalo o raznih važnih finančnih vprašanjih, ki pridejo na dnevni red na eni prvih seji vlade. Za sredo dopoldne ob 11. je sklicana ponovna seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov.

MINISTER LUKINIĆ O ZAKONSKEM NACRTU O SODNIKIH.

Beograd, 28. februarja. r. Minister dr. Lukinić je danes izjavil novinarjem, da so vse vesti o njegovi demisiji izmišljene in da se v ministristvu pravde zelo pospešeno izdeluje zakon o sodnikih, tako da bo predloženo ministrskemu svetu že tekom prihodnjega tedna. Minister dr. Lukinić je naglasil, da mu je posebno mnogo ležeče na tem, da se ta zakon odobri v ministrskem svetu in da se ustvari z njim sodnikom tak položaj, kakor jim gre z ozirom na njihov poklic.

Priprave za konkordat

Beograd, 28. februarja. r. Dopoldne se je vršila daljša konferenca med ministrom predsednikom Pašićem in našim poslanikom pri Vatikanu dr. Smolako. Komite ministrov je načelno rešil vsa vprašanja, ki se tičejo pogajanj radi konkordata ter je dr. Smolaka povabil za preliminarna pogajanja z Vatikanom. Rezultat teh pogajanj ima odobriti ministrski svet, narkar bi se imenovala posebna delegacija za oficijelna pogajanja z delegacijo Vatikana.

SVEČANA AKADEMIJA BEOGRAJSKE SOKOLSKE ŽUPE.

Beograd, 28. februarja. p. Jutri zvečer priredi sokolska župa Beograd v Narodnem gledališču svečano akademijo v korist gradbe Sokolskega doma. Akademije se udeleže tudi kralj Aleksander, kraljica Marija in njena mati, rumunska kraljica Marija. V imenu vlade prisostvujejo prireditvi minister pravde dr. Lukinić.

KOMEDIJA Z GLADOVNO STAVKO KOMUNISTOV.

Zagreb, 28. februarja. n. Danes se doznava, da so zaprti komunisti uganjali z insceniranjem gladovne stavke le komedijo. Ko so se danes celice temeljito preiskale, so naleteji stražniki na precejšnje zaloge suhega mesa, slanine in kruha in tudi drugih živil, s katerimi so aretirani komunisti pridno zalagali svoje želodec. Vidi se le, da jim ne prija hrana v zaporu in da so si jo preskrbeli od zunaj. Z dezdevno gladovno stavko so delali le reklamo.

Pogajanja z Grčijo

London, 28. februarja. v. «Daily Telegraph» javlja iz Aten, da se bodo pogajanja med grško in jugoslovensko vlado v desetih dneh končala. Nato bo Garvirilović z osnutkom pogodbe odpotoval v Beograd radi podpisov. Pri povratku bo najbrže predložil tudi formulo, glede osvoboditve prostega pasu pri Solunu. Ker so se stavbena dela v prostem pasu že pričela, smatrajo, da je med obema deloma prišlo v tem vprašanju do polvolne rešitve.

Beograd, 28. februarja. p. Zunanje ministristvo je zvečer uradno demantiralo vesti nekaterih listov, da je vlada že sklenila sporazum z Grčijo. Te vesti so netočne, ker se nahajajo pogajanja šele v stadiju preliminarjih razgovorov.

PREDUJEM FRANCIJE JUGOSLAVIJI.

Pariz, 28. februarja. p. Poslanska zbornica je sprejela danes z vsemi proti glasovi komunistov oni del finančnega zakona, ki predvideva dobavo materijala in predume Poljski in Jugoslaviji do zneska 40 milijonov frankov.

Borza

CURIE: Beograd 835, Berlin 124, New-York 520.50, London 24.78, Paris 26.80, Milan 21.05, Praga 15.45, Budimpešta 0.0072, Bukarešta 2.55, Sofija 3.775, Varšava 100.25, Dunaj 0.007345. PRAGA: Beograd 54.25, Dunaj 4.7050, Berlin 8.07375, Rim 137.875, Budimpešta 4.63875, Paris 175.75, London 181.1750, New-York 83.80, Curieh 651.25.

Predsednik Friderik Ebert

NJEGOVO ŽIVLJENJE IN NJEGOVO DELO. — NEMCIJA V DOBI SVOJEGA PRVEGA REPUBLIKANSKEGA PREDSEDNIKA.

Ljubljana, 28. februarja.

Friedrich Ebert je mrtev. — Izšel je iz ljudstva. Njegove roke sicer že dolgo niso bile več žuljave niti rujave, že skoraj 30 let niso prijele za žilo in dreto. Toda ostale so koščene delavske roke, in tudi ostala njegova zunanost ni bila aristokratska in diplomatska. Pleča bila so široka, glava debela, mustače krepke. Vsa njegova zunanost je kazala bolj na masivno moč, kakor na nervozno energijo, bolj na silo, kakor na fineso. Fizična zunanost bila je povsem v skladu z njegovim razvojem. Rojen je dne 4. februarja 1871., na dan ustanovitve nemškega cesarstva v Versaillesu. Njegov oče je bil takrat v Heidelbergu majhen krojač. Čeprav so na dan Fritzevega rojstva z vseh hiš plapolale zastave in bila vsa okna ovenčana v slavo novega nemškega cesarstva, mali razvedinjenec v prvih letih ni poznal drugega, kot trdo proletarsko bedo. Po končanju ljudski šoli je postal sedlarski vajenec. Pomočnik leta 1889., je podvel običajno obrtniško potovanje. «Auf der Walz» je spoznal Mannheim, Hannover, Cassel, Braunschweig, Elberfeld in Bremen, kamor je došel l. 1891. in se tu ustanovil.

Zelo mlad se priključil socialističnemu pokretu in kar požira novine in brošure. Takrat je bila heroična doba Bismarckovega izjemnega «Socialistengesetz-a». Sedlarski pomočnik Ebert zapusti l. 1892. svoj obrtniški poklic in vstopi v uredništvo socialističnega «Bremer Zeitung» ter postane tudi predsednik zveze bremenskih strokovnih organizacij. Govornik ni, pač pa tih in vztrajen organizator, ponujen, toda svest svoje vrednosti. Tihota, da pride njegova ura. Kmalu postane priljubljen radi svojega mira, zvestobe, svojih nasvetov, ki so vedno pri roki in vedno modri. Z Bismarckom padejo tudi izjemni zakoni. Ebert je takrat že predsednik socialistične stranke v Bremen in poslanec v parlamentu tega «neposrednega državnega mesta». V l. 1912. je pa v volilnem okrožju Elberfeld-Barmen izvoljen v Reichstag. S Scheidemannom postane prijatelj. Ko umre leta 1913. August Bebel, postane Ebert predsednik velike nemške socialne demokracije.

Desničarski socialist, — naš levičaril bi mu rekli, da je social-patriot in buržuji, mi bi ga smatrali v Sloveniji za dobrega narodnega demokrata, — je pričetkom vojne pristal na nacionalno enoto, in pod vtirom sicer neresničnih oficijelnih nemških trditvev o vzrokih vojne, je v dobri veri, da je nemška domovina napadena od sovražnikov, glasoval za nemške vojne kredite dne 4. avgusta, 2. septembra in 15. decembra 1914. Mnogo je pripomogel, da je delavski sloj postal prva trdnjava nemškega vojnega napora in odpora. Postal je steber Bethmanna-Hollwegha. Ko je pa premagana Nemčija prišla tretputi in se razkrjati, so se roke vseh stegnile po pomoč k njemu, proti temu širokoplečemu in mirnemu možu, ki je sredi vrtilca obstal na svojem mestu kakor centralna točka. Michailis in Max von Baden, kanclerja za kratko dobo, sta ga opetovano sredi noči zaprosila k sebi, da čuje ta njegov nasvet. Princ je svetoval, naj bi Wilhelm prostovoljno pristal na široko reformo, ki bi mu bila ohranila prestol. A revoltirani delavci in pomorščaki iz Kiela so ga prisilili, da je nesel na Wilhelmstrasse ultimatum in zahteval abdikacijo. Max von Baden jo je izročil v njegove roke.

Kancler Ebert je stal pred ogromno nalogo, da vzdrži red in onemogoči uspeh spartakistom. Prve čase je sodeloval s Haaseom, Barthlom in Karlom Liebknechtom, da jim onemogoči večji vpliv. 6. decembra 1918. mu je Ledebur bruhnil v obraz, da je njegova prisotnost srnata za kabinet. Ebert se ni razburil. Na glavnem zboru nemških Sovietov, 16. decembra 1918., so ga obtožili veleizdajstva. Nerazumljiv, je Ebert enostavno odložil diskusijo za dva dni. Vedel je, da se zbirajo čete, ki bodo udušile upor, pripravljen za januar 1919.

Zmagovalec nad revolto, je Friedrich Ebert izvoljen predsednikom nemške republike. Noske je ta predlog utemeljeval, češ da bo novi predsednik energičen in nezlomljiv, ne da bi zapustil tla nove republike ustave, in ne da bi bil postal pasiven. Utemeljevanje je bilo točno. Ves čas svojega predsedništva je bilo Ebertovo delovanje tako. V najhujših sparih med strankami ali pokrajnami je končno obveljala njegova arbitraž. Njegovo besedo so slušali. S skrajne levice so ga napadali komunisti, s skrajne desnice težka industrija, plemstvo, bankarstvo. Vse zaman. Ebert je ostal miren, nezlomljiv, pravi tip krepkega demokrata, in mirno storil svojo dolžnost in tudi v najhujšem ognju vztrajal na obzidju, v najhujšem viharju na kapetanskem mostiču, pripravljen, da se za svojo dolžnost žrtvuje, ali pa da zanjo še dalje živi in tiho in uspešno dela.

Ko so januarja 1923. francoske čete vkorakale v Poruhrje, je vzpodbudil nemški odpor. 9. in 11. januarja je izdal proklamacije v slabem stilu, toda z jasno mislijo in krepkim občutkom. Slično je proklamiral štiri leta popreje, ko se je s spartakovci pogajal in obenem zbiral toponštvo in strojne puške proti grozečim prevratnikom: «Ostanite mirni, prebivalci Berlina, in čakajte potrpežljivo. Še malo časa, in mesto bo osvobojeno te

krvave sodržel. Vlada je vse dobro premislila in pripravila vse potrebno. Odločilni udarec pade kmalu, in pripravila se tako, da bo njegov uspeh takojšen in popoln!

Bil je demokrat, zato nacionalist in socialist, oboje v dobrem pomenu besede. Predstavnik narodne sredine, je zato veljal za najhujšega nasprotnika ekstremnim levičarjem in ekstremnim desničarjem. Popularen radi svojih političnih in osebnih lastnosti, svojega porenka in radi uspehov demokratične politike srednjih slojev v borbi proti obojema ekstremoma, je tudi na zunaj primerno reprezentoval ono Nemčijo, ki je nosilka demokratične državne misli. Značajnega moža so respektirali v Parizu, Londonu in Moskvi. Reakcionarni Deutschnationale, ki so v zadnjih mesecih nemško demokracijo hoteli zadeti v Ebertovi osebi, so v njem našli krepkega nasprotnika, katerega so brezuspešno obilavali s psovanjem in obrekovanjem. Magdeburški proces, v katerem se je nemško nacionalni sodnik ponižal tako globoko, da je v razlogih sodbe odkrivil državnega predsednika veleizdajca, je bil krona pripravljene propagande z lažjo. Napad je bil odbit.

Sredi velike nemške notranje politične borbe je pa Ebert nepričakovano preminul. Nemška demokracija je v odločilnem trenutku izgubila z njim svojega voditelja in svoj simbol. To je toliko bolj obžalovanja vredno, ker se tudi v Nemčiji slično kakor povsod drugod in tudi pri nas, proti demokraciji zbira in sporazumeva blok skrajne desnice in skrajne levice, proti demokratičnim narodnim silam blok reakcije.

Ebert je umrl par mesec pred potekom svoje ustavne predsedniške dobe. Za gotovo sme veljati, da bi vdrugič ne bil več izvoljen na to mesto, čeprav je vsemu narodu pet let služil pošteno, spretno in pogumno. Politični razkroj pa zahteva kompromis strank in za dolgo dobo onemogoča izvolitev demokratsko-socialističnega državnega predsednika. Sledile bodo direktne splošne predsedniške volitve, pri katerih bo oddano nad 25 milijonov glasov. Za izvolitev bo torej potrebna večina približno 13 milijonov, ki jih socialna demokracija, takozvana buržujsko-socialpatriotske smeri s svojimi 7 milijoni glasov ne bo mogla zbrati za svojega kandidata, že zato, ker nima več nobenega Bebla ali Eberta. Nemčija stoji iznova pred ogromno notranjo politično borbo, ki se bo topot vodila v glavnem med skrajno desnico in med demokratično sredino. Skrajna levica bo tudi tu stala direktno ali indirektno v službi junkerstva in velekapitala. Demokracija pojde v boj v duhu Ebertovih idej, z geslom:

Živel Ebert!

Razvrstitev uradništva in državni svet

O tem aktualnem vprašanju prinaša beograjska «Politika» zanimivo poročilo, ki bo gotovo interesiralo vse državne nameštence.

Razvrstitev državnega uradništva od strani posebnih komisij, ki so različno tolmačile novi zakon o državnih uradnikih in uredbo o razvrstitvi, je imela za posledico, da se je mnogo državnih uradnikov pritožilo, ker so smatrali, da so prikrajšani v svojih pravicah. Ogromna množina pritožb je romala na državni svet. Do konca lanskega leta je njih število naraslo že na 30.000. Vsi državni nameštenci so menili, da bo državni svet čim prej vzel njihove pritožbe v pretres. To pa se ni zgodilo in v vrstah uradništva je nastalo nezadovoljstvo. Smatrali so, da državni svet njihovih pritožb sploh neče vzeti v pretres in zato so romali v Beograd nove urgence. Mnogi uradniki so tudi mislili, da čaka državni svet na noveliranje uradniškega zakona in pri tem opozarjali na dejstvo, da ima državni svet odločati le o veljaodnem pravnem stanju in se pod nobenim pogojem ozirati na eventualne izpremembe zakona.

Negotovost, v kateri se nahaja veliko število državnih nameštencev, ima gotovo svoje slabe posledice. A vzrok, da državni svet še doslej ni rešil njihovih pritožb, je sledeči: V državnem svetu se nahaja še danes isto število osebja kot leta 1922. Po sprejetju uradniškega zakona so se po-tili državne sveta podsetorili in zato je povsem nemogoče, da bi se vsi akti

točno in hitro reševali. Ako bi status osebja v državnem svetu še nadalje ostal neizpremenjen, tedaj bi uradniki na rešitev svojih pritožb morali čakati še najmanj 2 do 3 leta. Državni svet deluje stalno, a dela napredujejo le

počasi in to zgolj radi nezadostnega števila osebja. O tej pereči zadevi je bila že obveljana vlada, ki bo gotovo ukrenila vse potrebno, da delo državnega sveta ne bo zastajalo.

Nadaljni obračun trgovcev z g. Jelačinom

NEZAUPNICA GREMIJEV LJUBLJANSKE OKOLICE, MARIBORA, SLOVENJGRADCA IN PTUJA. — GOSP. JELAČIN KOT SOTRUDNIK «SLOVENC».

Gospod Jelačin noče uvideti, da je sam onemogočil med trgovci in obrtniki s svojim postopanjem v vilični borbi, ko je rovaril proti kandidatu gosp. Mohoriču in s tem nastopil proti vitalnim interesom slovenskega trgovstva in obrtništva. V svoji strasti in zaslepljenosti rine vedno naprej, čeprav že v lastno pogubo. Zato dnevno narašča med trgovci in obrtniki proti njemu enotno ogorčenje, ki prihaja do odločnega izraza zlasti na «suh kompotentnih trgovskih organizacij, ki sprejemajo družo za drugo resolucijo, v katerih pozivajo gosp. Jelačina, da izvaja konsekvence iz nepregledne škode, ki jo je s svojim ravnanjem povzročil narodnemu gospodarstvu v Sloveniji.

Za trgovskima gremijema za breški okraj in za mesto Ljubljana je zboroval sedaj tudi gremij trgovcev za ljubljansko okolico. Na seji je bilo sklenjeno, poslati gosp. Jelačinu mi kot predsedniku Zveze trgovskih gremijev sledeči črtici:

«Podpisani gremij je na svoji odh. seji 27. februarja 1925 soglasno sklenil, da se vam izreče nezaupnica in da se vas na podlagi tega nujno pozove, da takoj odložite vsa mesta, katera zavzimate v stavovskih organizacijah in korporacijah, da zato odložite tudi mesto načelnika Zveze trgovskih gremijev in začrnujete za Slovenijo, mesto kooperativnega svetnika Trgovske in obrtniške zbornice kakor tudi predsednika Ljubljanske borze, katere razvoji mora Vaše predsedništvo najtežje ovirati.

V prepričanju, da se zavedate kako krivico ste trgovskemu stanu napravili vste Vaše protogimicije proti kandidatu g. Ivanu Mohoriču in da se zavedate nepregledne in nepopravljive škode, ki ste jo s tem povzročili vsemu trgovskemu stanu, pričakujemo, da se boste pozvilo odzvali in da svoječasno poravnate mesta takoj odložite.

Mesto da bi gosp. Jelačin priznal, da jo je strašno zavozil, — ako se tako najmilejše izrazimo — se sedaj postavlja še na nekako vzvišeno stališče ter očita «lovenskim trgovcem, ki so se upravičeno uprli njegovemu početju, da so «zaslepljeni», «nepremišljeni» in da so «pozabili na najprimotivnejši črt stanovske solidarnosti». Stara pripovedka o tatni, ki je kričal «Primito tatni!» Gosp. Jelačin, ki je s svojo vrtoglavo-tjo in nesolidarnostjo odjedel najmanj mandat gosp. Mohoriču, bi menda še hotel, da sedaj udarilo trgovec mesto po njem, po gosp. Mohoriču, ki je kandidiral le, da bi ustregel želji in zahtevi, zlasti gospodarstvenih krogov. 4000 volitev gosp. Mohoriča so sami «zaslepljeni» in «nepremišljeni» in le gosp. Jelačin in dr. Ravnhar, ki sta zapoljela par sto volitev na usodno stranpot, sta vir modrosti in vzor discipliniranosti.

Zato ni čudno, če sedaj gosp. Jelačin tudi ljubljanski trgovski gremij omalovažuje in če njegovo pravilno izvoljeno legalno reprezentanco — odbor — označuje kot «samolasten nastop gospodarstva». Gosp. Jelačin je s tem novim nepremišljenim korakom zagrešil negacijo sploh vsake organizacije ter dokazal, da sta mu njegova oboja in njegov interes več kot organizacija in interes trgovstva.

Naravnost samomor nad samim seboj pa je gosp. Jelačin storil večeraj s tem, da je začel direktno med klerikalce ter stopil v vrsto sotrudnikov klerikalnega «Slovenca». Članek, ki ga je priobčil s polnim imenom v škofnem listu, ima ta glavni — četudi prikrit namen, da se tudi za ljubljanske občinske volitve vprežejo slovenski trgovci klerikalcem, ne glede na to, da je SLS po svoji nesolidni konzumariji ter po zlorabah, ki so se zlasti pokazale pri Sušnikovih prevoznikih, največji škodljivce trgovstva.

Kar gosp. Jelačin v klerikalnem listu piše v svoje očno opravilo, je vse skupaj «lari - fari». 23 trgovskih gremijev v Sloveniji sta ustanovila na nešteti sestankih gg. Fran Golob in Zebal. Gosp. Jelačin je imel le to čast, da se je po težkem delu drugih vsedel na častno mesto Zvezinega predsednika. Če si je «zavihal rokave in krepko prijel za delo», je to storil predvsem kot upravni svetnik one banke, v kateri je izposloval za sebe ni je obrasti kot za druge trgovce. Morda si je tudi okoli zamaškove vihal rokave in pa v tiskarni «Merkur», ki je sedaj po 90 % njegova, četudi je bila ustanovljena z zagotovilom, da bo «občetr-govsko podjetje».

Gosp. Jelačin pripoveduje v «Slovencu» tudi, da je sedel v načelstvu JDS, dokler je bila še edinstvena, a da je naletel s svojimi predlogi na najhujši odpor pri tedanjem vodstvu. Ako bi JDS takrat nisoar drugega udeleženca kot to, da se je po prizadevanju dr. Zerjava kontingencirala predobnina ter da so se zopet uvedle davčne cenilne komisije za pridobnino in dohodnino, bi zagotovo to za dokaz o nerazumnosti Jelačinovi te-

ditve. V ostalem pa je gosp. Jelačin nehoti naslovil svojo obtožbo, da je «naletel pri vodstvu tedaj še nedeljne demokratske stranke na najhujši odpor», na svojega najboljšega prijatelja dr. VI. Ravnharja, ki je bil takrat v Ljubljani posledovleči predsednik JDS, ko se je dr. Zerjav tan in noč mučil v konstituantni v Beogradu.

Če smemo gosp. Jelačinu kaj svetovati, mu nujno priporočamo, naj bo pameten in naj ne rine z glavno skozid. Škoda se nam zli za proster in za papir, da se moramo z njim pečati. Kdor si je v javnosti sam skopal grobnaj v njem mirno počiva in naj s svojo osebo ne vznemirja več drugih. Mir bo predvsem gosp. Jelačinu dobro del in verje naj nam, da mu ga tudi mi privoščimo. Sam naj si pripiše posledice, ako bo navzlic našemu opominu še naprej skušal bogati javnost. On bi pač moral vedeti, da smo nestrpni in brezobzirni proti klerikalcem, a tudi proti vsem onim, ki podpirajo klerikalce direktno ali indirektno zlasti pa tedaj, če nas izživajo.

MARIBORSKI TRGOVCI PROTI G. JELAČINU.

Maribor, 28. februarja.

Danes zvečer so imeli mariborski trgovci zborovanje svojega trgovskega gremija. Dvorana hotela Kosovo je bila polna trgovcev, ki pripadajo raznim strankam. Predsednik trgovskega gremija gospod Weixl je najprej poročal o izjuznem postopanju g. Jelačina pri zadnjih skupščinskih volitvah, ki je zakrivilo, da trgovci nimajo strokovnjaka gospoda Mohoriča za poslanca, ki je tudi med mariborskimi trgovci izredno priljubljen in uživa pri vseh neomejeno zaupanje. Vsi navzoči so bili ogorčeni nad postopanjem g. Jelačina ter je bila soglasno sprejeta predlagana resolucija, s katero se izreka g. Jelačinu nezaupnica in se ga pozivlja, da odloži vsa mesta, katera mu je trgovstvo zaupalo v svojih korporacijah.

Enake nezaupnice z resolucijami proti g. Jelačinu so bile te dni sprejete v Trgovskih gremijih v Slovenjgradu in Ptujcu.

Politične beležke

+ Enostavna stvar. Kakor razvidno iz «Slovenčevih» dnevnih poročil, je «Slovenec» v najožjih kontaktih s Pižnovimi «Novostmi», iz katerih črpa esitacijska poročila in vsakojake informacije, povsem primerne buivardnim kvaliteta Pižnovih novin. V večerajšji številki citira «Slovenec» iz «Novosti» običajen intrigrantski izpad proti samostojnim demokratom in imenoma proti ministru dr. Zerjavu. Zato citat iz «Novosti» diši po «Slovenčevem» originalu, kar seveda spričo kolegijske vzajemnosti med obema žurnaloma ni nič čudnega, kakor je še manj čudno, da «Slovenec» citat kopira zakoniti listič, ki izhaja v Jelačinovi tiskarni na stroške klerikalcev. Vse skupaj je torej vrlo enostavna stvar, toda vredna naše kratke konstatacije.

+ «Slovencu» se svita. Mi smo takoj prvi dan po volitvah ugotovili, da je položaj popolnoma jasen. «Slovenec» pa je prišel pod dolgih mukah šele čez 20 dni do tega mnenja. Včeraj je šele ugotovil, da je ustvarjen jasen položaj, ki bo najbrže nekaj časa trajal. Na eni strani je tkzv. Narodni blok, pravi «Slovenec», in drugi blok narodnega sporazuma. Gospodje pri «Slovencu» bi do tega spoznanja lahko pač nekoliko prej prišli. Ako se jim bodo misli v dosežanjem polževem tempu razvijale, bodo čez 20 dni tudi lahko ugotovili, da položaj vlade ni prav nič težaven in da bo vlada tudi še nadalje ostala na krmilu v popolnem sporazumu z «drugim ustavnim činiteljem». Danes trdi «Slovenec» sicer še nasprotno, obstoji pa upanje, da mu med zasedanjem narodne skupščine postane položaj še bolj jasen, kakor mu je sedaj. Svitati se mu je že začelo in ni dvoma, da se mu bo tudi popolnoma zavetilo. Njegovi somišljeniki bodo seveda doživeli ta trenutek nekoliko prepozno.

+ Klerikalci pod Radičev komando. «Slovenec» poroča, da je njegovemu dopisniku izjavil Pavle Radič, da bo opozicijski blok odslej vodil enotno politiko, da je vprašanje enega parlamentarne kluba samo tehnično vprašanje in da je izdelan skupen načrt delovnega programa, ki bo predstavljal politiko bloka. Ker bo odločevala v parlamentarnem klubu opozicije Radičeva stranka kot najštevilčnejša, je na ta način začela klerikalna stranka popolnoma pod Radičev komando. Kdo se ne spominja, da je klerikalno časopisje pred volitvami vpilo, da se Slovenci tudi povzdati ne puste in da je ravno mariborska dr. Korošičeva «Straža» parkrat zelo odločno nastopila proti Radičevim

kandidaturam, češ da bočejo Slovenci ostati zase, Hrvati pa naj bodo zase. Komaj pa so minule volitve, pa so se klerikalni poslanci podali pod Radičev komando in zatajili vse, kar so pred volitvami trdili. V enotnem parlamentarnem klubu bodo v družbi Radičeve stranke imeli še bolj vezane roke kakor prej, ker bodo mogli nastopati v parlamentu samo kot del opozicijskega kluba in ne več samostojno kot zastopstvo Slovencev. S tem, da so se podali pod absolutno Radičev komando, so za tujili svoje separatistično «avtonomistično stališče, glede katerega so doslej trdili, da ga bočejo braniti tudi napram Hrvatom. Klerikalci so si sami zvezali roke in vloga, ki jo bodo igrali v bodočem zasedanju narodne skupščine, bo bolj klavna, kakor pa je bila kdaj prej.

+ Proti mandatom. Povodom vztrajnega zbiranja «obtožilnega» materijala proti vladi, s čemer je opozicija neprestano zaposlena, navajajo nekateri beograjski listi, da namerava opozicija v parlamentu z vsvo virtuoznostjo «osporovati poedine mandate» vladnih strank. Osporovala bo nekakih 30 mandatov, s čemer se nadeja povzročiti vladi neprilike. Jasno pa je, da vse te priprave ne morejo niti malo koristiti opoziciji, četudi skuša v svoje nakane vplesti tudi zemljoradnike in vse, kar se še opozicijsko giblje v parlamentu.

Dopisi

STEPANJA VAS. Poznamo siceriz izkušnje, da se nasprotniki naših narodnih organizacij, predvsem Sokola, poslužujejo vseh mogočih sredstev: a toliko laži, kakor jih je nakopičil «Slovenec» z dne 27. februarja proti našemu Sokolu, vseeno ne bi pričakovali od nasprotnikov. Predvsem moramo ugotoviti, da v dopisu omenjena Franc Babšek in Peter Mekinc sploh nista člana Sokola. Tudi s Pogačarjevimi slučajem ni Sokol v nobeni zvezi, ker takrat pri potepu ni bil udeležen noben Sokol in se naši člani med ljudi, ki se vzgajajo v klerikalnih domovih, sploh ne mešajo. Sicer pa je nesramnost, da si «Slovenec» dopisnik lasti sodbo v zadevi, ki je šele v preiskavi in da se pri tem z očitno zlobnostjo in škodoželjnostjo zaletava v družine, ki so gotovo večjega spoštovanja vredne, kakor marsikatera družina, katere člani so vpisani in vzgojeni v klerikalnih organizacijah. Na svojo kulturno poslanstvo pa smo Sokoli lahko ponosni. Dopisnik naj le primerja razmere v Stepanji vasi pred ustanovitvijo Sokola in pozneje. Naj se le spomni na stvari, ki so se dogajale v Stepanji vasi takrat, ko so vršile «kulturno poslanstvo» edinole klerikalne organizacije, in na sadove, ki jih je žela njihova vzgoja. Ako pa dopisnik želi, mu postrežemo tudi s celim šopkom dogodkov iz zadnjih časov. Radovedni smo, če bodo tudi nad temi cvetkami «dobri ljudje» primerno ogorčeni. Kar se tiče prireditve Sokola z dne 15. t. m., morajo pritrđiti vsi, ki so se je udeležili, da se je izvršila povsem dostojno in brez incidenta. Če in kadar je bil kak incident na naši prireditvi, so ga gotovo namenoma izzvali dopisnikovi prištaši, ki so pa takoj dohili od naših rediteljev primeren poduk, kako se je obnašati na sokolskih prireditvah. Zalogostni dogodki, ki se je pripetil v noči na 15. februarja na vasi, ne pa na sokolski prireditvi, gotovo vsak človek obžaluje. Pozivljamo naše nasprotnike, naj raje naučijo svoje ljudi dostojnosti, od kritičnosti in resničnosti, kakor da bližnji Sokola in naprednjake.

SMARTNO PRI LITVI. Tajništvo krajevne organizacije JDS v Smartnem obvešča vse člane, da se vrši v torek dne 3. t. m. ob 8. zvečer redni občni zbor organizacije v sokolski telovadnici. Po občnem zboru seja zaupnikov krajevne organizacije. Občnega zbora se udeleži g. dr. I. Bohinjec. Navzočnost za člano obvezna, vabljeni pa so tudi oni, ki še nameravajo stopiti v organizacijo.

DOBRAVA PRI PODNARTU. Dvodnevno poučno predavanje v tukajšnji šoli je privabilo zelo veliko poslušalcev, kar najbolj dokazuje, da je pri nas zelo živahno zanimanje za gospodarstva vprašanja. Okrajni ekonom g. Sušič iz Radovljice nam je predaval o umni živlnoteji, sadrjski nadzornik g. Humek iz Ljubljane pa o satjarstvu, cepljenju ter izbiri najboljših vrst jabolk in hruck za trgovino. Zleleli bi še več takih poučnih predavanj.

SV. JEDERT NAD LASKIM. Naš župnik se zadnje čase neprestano zaletava v samostojne demokrate. Očividno mu ni prav, da se brigajo za revno ljudstvo. Seveda ga oni, ki se malo bolj zanimajo za njegovo preteklost, sploh ne poslušajo. Mož se z novimi časi sploh ne more sprizniti in je zato poln separatističnih strasti. G. župnik! Nikar ne omadežujte svete vere s politiko, sicer boste vse farane razkristjali.

TRNOV HRIB NAD LASKEM. Volitve so minule. Naši volilci, ki jih je lepo številu, so glasovali za Narodni blok in tako pripomogli, da je bilo za narodno stranko na voliču pri Sv. Jederti oddanih prav lepo številu glasov. Sicer tako vemo, katerim poslanecem je v resnici pri srcu akrah za ljudstvo in zato smo odločni nasprotniki klerikalizma. Naš kraj je gotovo prištevati med naimočneje napredne postojanke na deželi, kajti pri nas ni niti enega, ki bi se trobil v klerikalni rog. Pogumno se zbiramo pod čistim in mogočnim praporom Narodnega bloka.

Naši kraji in ljudje

Poslanec dr. Pivko v Dravogradu

V petek zvečer je imel naročni pomanec dr. Pivko izvrstno uspelo zbiranje sreskih delegatov demokratične stranke v Dravogradu. Navzočih je bilo 45 delegatov iz okrajev Provanca, Guštanj in Dravograd, ki so z velikim zadovoljenjem sledili poročilu gošpoda poslanca. Zborovalci so poročali, da se po vseh krajih utrjuje pozicija demokratične stranke ter se zlasti oni, ki so se dali prehodno zapeljati po Markoviču in Ribariču v plitke sporniške vode, kesajo svojega borila in uvidevajo, da je potrebno korajši v skupni fronti Narodnega bloka.

Dr. Pivko nam poroča, da bo ostal stalno v stiku s svojimi volilci in imo žanev v nedeljo zbiranje v napredni trdnjavi, trgu Srelišče, v ponedeljek pa se odpravi v Beograd. Za o velikopolnih poštinihah pa pride zopet med svoje volilce.

Pogreb prof. dr. Antona Medveda

Veličastni pogreb prof. dr. Antona Medveda v Mariboru je danes pokazal, kako visoko spoštujemo ljudje brez razlike strank ali kulturnega prepričanja resnično narodno delovnega in strpnega duhovnika. Več tisočglava množica Mariborčanov vseh slojev in tudi mnogo okoličanov je spremljala priljubljenega dr. Medveda na zadnji poti. Slomškov trg je bil že davno pred napovedano uro pogreba natavrnost posejan ljudi.

Pogreb se je vršil izpred mestnega župnišča na Slomškovem trgu nasproti stolne cerkve, kjer je počval zadnje dni umrli med zelenjem in cveticami. Sprevod je otvoril škof dr. Karlin, ki je opravil tudi cerkvene ceremonije in imel v cerkvi umrlemu lep nagovor. Glasbena Matica in Zveza pevskih zborov sta zapeli pred župniščem in potem na pokopališču lepe žalostinke. Med odličnimi zastopniki smo opazili na pogrebu velikega župana dr. Pirkmaiera z vsem bradničtvom Maribora, narodnega posl. dr. Pivka, mariborskega župana dr. Leskovarja, podžupana dr. Lipolda, četo Orjane in Orlov, nebroj duhovništva ter zelo mnogo ostale inteligence, vzhajoma občevanje umrlega. Na pokopališču se je poslovil od umrlega stolni kanonik dr. Tomažič. Maribor tako velikega pogreba menda sploh še ni videl.

Vsem bivšim Triglavčanom!

Akademsko društvo »Triglav« slavi letos petdesetletnico svojega obstanka. Sedanjim njegovi člani in vsi bivši stari Triglavčani, kolikor jih še živi, se zberó ob tej slovesni priliki dne 7. marca v staroslavnam našem Mariboru, da obnove lepe spomine na one čase, ko so preživljali pod čestitim praporom svojega akademškega društva najlepšo, najidealnejšo dobo svojega življenja.

Vam, tovariši, ni treba dolgozgovornih pojasnil, kaj nam je bil »Triglav« takrat, ko smo zapustili domače srednješolsko mesto in prišli v hladno tulerodno tujino, da si tam pridobimo za nadalnje delo v domovini potrebnega znanja, ki bi naj dvignilo na višjo kulturno stopnjo nas same in po nas našo ljubljeno domovino. Zbrali smo se takrat do malega vsi okrog zastave »Triglava«, poleg »Slovenije« najstarejšega slovenskega akademškega društva, ter našli v skromnem pa domače pristrnem krogu »Triglavčanov«, došlih iz vseh krajev naše lepe zemlje, to, česar nikjer v tujem mestu njeni mogli mislno — svoj dom izven mej naše slovenske domovine.

Odveč bi bilo spominjati Vas, tovariši, vseh onih svetlih vzorov, ki so v oni zlati dobi polnili s svojim svetlim žarom srca in duše naš mladih akademikov, ki smo bili takrat v žarišču vsega silnega mladostnega življenja. Kdor jih ni doživel in ohranil v svoji notranjosti, kler živi vse, kar je v človeku najvrednejšega najčistejšega, najsvetlejšega, nje mu bi bila prazna in najtehtnejša beseda o njih.

Vsak pravi in vredni sin našega statega, dičnega »Triglava« pa pozna njih vrednost in se popolnoma zaveda njihove velike tvorine sile za napredek posamnika, naroda, človeštva.

Rod za rodem je odhajal izpod okrilja našega »Triglava« v domovino, kjer so stopali njegovi bivši gojenci na svoja mesta, da vrše svojo človeško, socialno in narodno dolžnost.

Naši ideali v osvobodjeni materi domovini, združeni s sestrskimi jugoslovenskimi zemljani v nepremagljivo celoto ujedinjene velike Jugoslavije, so po večini sklepnih Resnice in Pravice vsaj v pretežni meri postali meso in kri.

Nevsvojen deli naše zemlje so na našo največjo žalost začasno obsoljeni, da čakajo velikih dogodkov prihodnjih dni, ki morajo po isti vsesti logiki Pravice in Resnice združiti vse, kar je našega, v eno.

Sedanjemu pokolenju našega statega »Triglava«, ki je ostalo zvesto starim vzorom, ki so vezali in vezajo vse »Triglavčane« v nerazdružljivo celoto, so danes nove velike naloge, ki se morajo izvršiti v srečo naše velike Jugoslavije in vseh njenih delov v novi dobi, ki nam

je napolnila vsem, prišedši s svojim železnim korakom zgodovinske nujnosti in neizprososti.

Mi starejši in stari se hočemo ob jubilejni polstoletnici našega »Triglava« slovesno združiti z našimi mladi, ki prihajajo, strumno zavedajo se velikih nalog in ciljev bodočnosti, za nami, da stopijo na naša mesta in nadomeste naše pojemajoče moči z novo, svežo silo mladosti in novega življenja.

Vabimo Vas vелеcenjem tovariši, da se nam pridružite.

Preživeti hočemo nekaj dragocenih trenutkov skupno kot možje, ki se zavedajo tega, kar jim je sveto, ki se spominjajo z globokim čuvstvom tega, kar se ljubili in še ljubijo, in ki upajo z vsemi silami svojih iskrenih duš v to, kar je v zvezi vsemu večno dobrega, lepega in resničnega.

V Ljubljani svečana meseca 1925. Za poverjenstvo ljubljanskega okrožja Prof. Dav. Majcen, l. r. tajnik Dr. Alojzij Praunseis, l. r. predsednik.

Alojzij Gregorič

Za novega direktorja oblasne di-rekcije pošte in telegrafa v Ljubljani je bil imenovan te dni s kraljevim ukazom doseđanji pomočnik, gosp. Alojzij Gregorič, odlični poštno - administrativni strokovnjak. Njegovo imenovanje je bilo sprejeto v naši javnosti s solobodno zadovoljstvom.

Alojzij Gregorič se je rodil 2. avgusta 1877 v Ptujju v takozvani slovenski taborski dobi, kot sin odvetnika dr. Alojzija Gregoriča, navdušenega taborskega govornika in boreca za pravice zatiranega slovenskega življa na bivšem Spodnjem Stajerskem. Gimnazijo je posečal v Ptujju, Celju in Pulju, nakar je na graški in češki univerzi v Pragi študiral prava. Po končanih univerzitetnih študijah je stopil pri finančni deželni direkciji v Gradcu v službo kot konceptni praktikanat. Šez dve leti in pol pa je prestopil v poštno konceptno službo v Gradcu, kjer se je kmalu uveljavil kot izborni administrativni strokovnjak. Vzgojen v strogo narodnem duhu, je ostal tudi v tujini vedno zvest sin svojega naroda. Po osvobodjenju in uklenjenju je bil poklican takoj v Ljubljano in je posvetil vse svoje moči, velika izkustva in sposobnost ureditvi takratnih raztrpanih poštno prometnih razmer v Sloveniji. V priznanje njegovih zaslug je bil imenovan 6. septembra 1919 za poštneega svetnika in pomočnika prvega slovenskega poštneega direktorja v Ljubljani, pok. dr. Janka Debelaka, ki je našel v njem pri svojem težkem delu najboljšo oporo in pomoč. Kot vester, skromen in izredno ljubljiv človek njiiva novi direktor velik ugled in spoštovanje ne samo v krogih pošt-nih namestencev, ampak sploh v javnosti. Z mirno vestjo lahko rečemo, da je imela vlada jako srečno roko, kajti njegovo imenovanje nam nudi najboljšo jamstvo, da se bo z vso vneto nadaljevalo delo, katero je z velikom-ternostjo pričel pokojni dr. Janko Debelak.

Almanah „Jadranske Straže“

Kmalu izide almanah *Jadranske Straže*, ki bo v naši književnosti publikacija svoje vrste. Obsegal bo mnogo ilustracij iz pomembnega življenja ter bo imel poleg nacionalnega koledarja celo vito informativnih člankov. Poleg sestavka o *Jadranski Straži*, katerega je napisal dalmatinski pesnik Katalinič Jeretov, priobči Silvij Alfirevič članek o *Jadranski Straži* in njenih nalogah. General Mil. J. Nikoličević je napisal članek o naši vojni sili nekoč in danes, ko readmiral Wickerhauser je sestavljal daljše pomočilo o naši mornarici. Ivo Lachman pa je napisal članek o organizaciji *Jadranske Straže*.

Najzanimivejši bo v almanahu drugi del, ki bo obsegal črtice iz zgodovine in zemljepisja našega Jadrana. Ivo Juras je napisal naše morje in njegovo obalo. Marko Car letovičica na Jadranu, dr. M. Abramci pa našo morje v stari dobi, dr. F. Šišić borbo za Jadran od XIX stoletja naprej, dr. Karman pa opisuje kulturne spomenike na Jadranu.

Tretji del knjige bo obsegal članke o pomorstvu in razvoju ladjeplombe ter prinese med drugim pregled tujih vojnih mornaric v primeri z našimi početki. J. Mihajlovič je napisal članek o astronomiji v službi pomorstva. Sledi še gospodarski in kulturni pr. led. V zadnjem obdeluje pisatelj Niko Bartulović naš Jadran kot žarišče kulture, dr. B. Sirola pa našo narodno pesem. Niko Bartulović je uredil tudi skromno antologijo naše jadranske poezije.

Kdor reflektira na Almanah, si ga mora naročiti takoj ter obenem poslati vsoto 100 Din v Beograd, Skopljska ul. 15. V knjigotrštvu bo krjiga za 50 odstotkov dražja.

Ing. Marij Osana

Za pomočnika novega poštneega direktorja je bil imenovan doseđanji šef tehničnega oddelka poštne direkcije v Ljubljani, inž. Marij Osana, eden izmed najboljših elektrotehničnih strokovnjakov v naši državi. Ime tega največ skromnega učbenjaka je prišlo sicer v naši ožji domovini sicer le malokdaj v javnost, zato pa tem bolj poznajo in upvažajo njegove sposobnosti na merodajnih mestih.

Marij Osana je iz našega neovrže-nega ozemlja. Rodil se je meseca junija 1880 v Trstu kot sin slovenskega trgovca Matije Osane. Gimnazijo je obiskoval v Trstu in se posvetil potem najprej juridičnim študijam, ki pa jih je kmalu prekinil in dovršil potem tehniko na Dunaju. L. 1907. je stopil v tehnično - administrativno službo k poštni direkciji v Trstu, leto kasneje pa je bil kot elektrotehnični strokovnjak dodeljen tehnični sekciji v Pulju, kjer je sodeloval zlasti pri polaganju pomorskih kablov. Avstrijska poštna uprava je kmalu spoznala njegove zmožnosti. Tik pred izbruhom velike vojne je imel že dekret za Albanijo in Egipt, kamor ga je nameravala poslati avstrijska vlada v svrhu proučevanja terena za polaganje kablov. Takrat je bil tudi član tehnične komisije za prevzemanje in preizkušanje kablov v Jadranskem morju.

Ko je napočil za nas veliki dan svobode, je pohitel takoj v Ljubljano in se stavil na razpolago takratni Narodni vladi. L. 1923. je bil imenovan za inšpektorja in šefa tehničnega oddelka poštne direkcije v Ljubljani. L. 1920 je bil poklican v poštno ministertvo v Beograd, kjer je prevzel organizacijo telegrafske in telegraf-ke službe v naši državi. Kot prvovrsten strokovnjak je bil tudi v raznih komisijah za nabavo poštneega materijala, l. 1922. pa celo leto ekspert za telefonsko telegrafsko stroko in deloma za splošno elektrotehniko pri jugoslovenski delegaciji reparacijske komisije v Parizu, oziroma Wiesbadnu. L. 1923. je bil imenovan za honorarnega nastavnika za elektrotehniko na ljubljanski univerzi.

Listine o srbski kulturni prošlosti

Proučevalec srbske kulturne zgodovine v prošlosti, profesor dr. Aleksa Ivič, ki prebiva na pravni fakulteti v Subotici, se je več mesecev mudil v Budimpešti, ker je študiral tamošnje arhive ter iskal nove vire za srbsko kulturno zgodovino. Njegov trud, ki ga je imel z nabiranjem gradiva, je sedaj obilo poplaval. Dr. Ivič je poslal v madžarsko prestolico Srpska Matica, prosvetna organizacija iz Novega Sada. Zavod je bil namreč prvotno ustanovljen v Budimpešti in je prenesel svoj sedež šele parne leta (1864.) na ozemlje, kjer živi srbski živolji kompaktno naseljen.

Na praznik sv. Save 1926. bo namreč Srpska Matica v Novem Sadu praznovala stoletnico svojega obstoja. Ob tej priliki izda bogata spomenico v obliki knjige, ki bo obsegala vse važno gradivo o postanku in razvoju te prosvetne institucije, pod katere vplivi se je tako rekoč izoblikovala srbska kulturna mentaliteta v Vojvodini, Belezki o kulturnem nivoju Srbiava pred sto leti ima Matica v svojem arhivu zelo malo, zato se je morala zateči v Budimpešto, kjer ji je bilo gradivo na razpolago v neomejenem obsegu. Učenjak Ivič je imel mnogo težkega

delo, preden je prišel do virov v budimpeštanskem arhivu, kamor si je priboril vstop a posredovanjem našega zunanega ministra dr. Ninčiča. Dr. Ivič je našel v Budimpešti stare Matičine knjige, kjer se nahaja seznam vseh članov ustanovnikov. Poleg knjig je našel celo račune, iz katerih je razvidno, kako so prvi člani plačevali svojo udnino. Madžarske oblasti pa so za Matičarji tudi pridno vohunile, ker so se bala njihove politične zavednosti.

Vsega skupaj je v Budimpeštanskem državnem arhivu okoli dvesto listin, ki govorijo o prošlosti Srpske Matice. Med dokumenti je tudi več poročil o ustanavljanju srbske gimnazije v Novem Sadu. Skoraj polnoštevilčno so zlasti imeniki dijakov, katere je moral pošiljati patronat zavoda stalno v Budimpešto v pregled in odobritev. Tu so imenoma omenjeni srbski profesorji: Milovan Vidaković, Paval. Jos. Šafařík in drugi. Tudi Sava Karadžić, sin Vuka Karadžića, je večkrat omenjen v teh seznamih, kjer je najti tudi imeni Gjure Daničiča in Svetozara Miletiča, katerega življenje haš sedaj raziskujejo kulturni zgodovinarji.

Posebno bogat in poučen pa je materijal, ki govori o srbskem budimpeštanskem senatorju in književniku Jovannu Muškatroviču. Muškatrovič je bil razumen človek, ki je mnogo napravil za povzdigo srbske prosvete v madžarski polovici habsburske monarhije. Najdeni dokumenti govorijo nadalje v Giliu Trajčicu, Emanuelu Jankoviču, Dositeju Obradoviču, Stevanu Novakoviču, Joakimu Vujiću itd.

Vse to gradivo, ki je bilo doslej javnosti neznano in nedostopno, bo objavil dr. Ivič v obširni spomenici, ki izide ob stoletnici Matice prihodnje leto. Srbska kultura zgodovina bo tako obogatela za dragocene listine, katere so doslej srbskemu narodu skrivali tujei.

Na cetin'skem dvoru

Beograjsko »Vreme« priobčuje iz povera svojega sotrudička Svetovskega daljše poročilo o sedanjem stanju kraljevskega dvorca v Cetinu. Nekako pred desetimi leti je kralj Nikola zapustil Cetinje, kamor se ni več vrnil. Ko smo se Sribi, Hrvatini in Slovenci udeležili v enotno državo, je prešel cetinjski dvorec v državno last. A šele letos v začetku febru-rija so se odprla vrata cetinjske palače nekaterim spremljevalcem finančnega ministra Stojadinoviča.

Dvorec je stara zgradba. Zunaj je preplekan z rumeno barvo, ki se dela posebno veličastnega utisa na obiskovalca. Tem zanimivejša pa je njegova notranjost. Sobe so polne slik in človek, ki stopa skozi dvorane, se nehote spomni na časa slavne črnogorske protaklosti. Na stenah visi vse polno fotografij in portretov princzevnj krunanih glav. Sobane, v katerih je kralj Nikola sprejemal goste, stanovanjske sobe in igralnica za kvartete, vse je ohranjeno v istem stanju kakor pred desetimi leti.

Zivljenje na cetin'skem dvoru je bilo zelo preprosto in domače. Kralj Nikola ni poznal dvorne etikete v pravem pomenu besede. Posvetoval se je s svojimi ministri sedé za mizo in s cigareto v roki. Pred ministrskim zborom je stala na mizl črna kava, katero so govorniki sre-škali počasi z naslado. Če so v takem razgovoru kaj ugenili, je bilo prav, če pa niso ničesar sklenili, se tudi niso razburjali.

Cetinčani so bili časih vplivni in ugledni ljudje. Hodili so na dvorne plesse, da bi se izjave tujim dopisnikom in so šitili svoja imena v svetovnih listih. . . . Po prevratu so se razmere izpremenile in marsikomu danes ne prija, da je moral predlagati način svojega življenja. Tisti, ki so bili pri Nikolaju dobro zapisani, žive danes kakor v kokošnjaku. Postali so federalisti iz gole sebičnosti in koristoljublja.

V pritličju dvorca, kjer je bil nekoč maršal in so razliali ordonansni oficirji s svojimi ostrogami, leže fotografije kar na kupu. Slike je cela kopa. Seveda leži na njih debela plast prahu, kajti deset let še ni bilo žive duše v te prostore in ta čas so se predmeti zelo zaprašili. Na fotografijah je videti podpis — moriš avtograme vladarjev in vladaric knežev in knezov in podobnih odličnikov.

V sobi, kjer so nekoč čakali ljudje na avdienco ter zapisovali svoja imena v dvorno knjigo ter prednašali svoja prošla in pritožbe, vlada danes matičska tišina. Pogled v kroniko zadnjega črnogorskega kralja je zelo interesant. Na rod se je hodil za dvor riločevali zoper nadlogo. Kralj je pritožbe časih bral če sili jih ni niti pogledal. Pozočal je na to, da more biti suveren le tako dolgo, dokler ga trpi ljudstvo na svetolu.

Prav zanimiv je ogled posameznih predmetov, ki se nahajajo v sobah. Neke omare je polna dragocenih oblik iz svile. To so oblačila princzevnj in kraljice Milene, katere je ostavila svojo poročno obleko z nakitom vred skoraj ne dotaknjeno in skrbno spravljeno za spomin bodočim rodovom. Zelo interesant je prostor za orožje. Kralj Nikola je imel za vsako sobo sabelj, pušk, samostrel in silnih predmetov. Med njimi je videti vsakovrstne izetke. Največjo pažnjo med temi starinami vzbujta dragocena sablja kralja Nikole, ki je okrašena z briljanti in katere roč je iz čistega zlata. To sabljo je daroval Nikolaj ruski car Aleksander.

Dvorna sprejemnica je oddeljena od sosednjih prostorov samo s preprogo perzijskega izvora. Vseprosed pa vse portreti, ki gledajo nemo na žive goste. V tej dvorani je videti tudi dragocen meč, katerega je poslal črnogorskemu kralju

KINO „LJUBLJANSELOVON“

Tel. fon 730

Danes v nedeljo

Pat in Patachon

v najnovejših barkah

„Film in ljubimkanje“ „Kaj valovi šepetajo“

Predstave ob nedeljah 1/11. dopoldne, 3. 1/2, 5. 6. 1/2, 8. in 9. uri ob delavskih ob 4., 1/2, 6., 1/2, 8. in 9. uri

nemški cesar Vilj. in. Privlačnost tega predmeta tiči v visoki stopnji graverke umetnosti, katero je okrasil večak nožico za meč. Popisal jo je z zgodovino hohenzollernske dinastije. Danes sta dinastiji hohenzollerncev in Njegosov izginili in ista usoda je zadelala tudi rusko carsko rodbino. . . .

V kraljični sobi, katere okna gledajo na vrt, stoji poleg postelje majhen klavir in na njegovem pokrovu vidimo popreje Napoleona Bonaparta. Bog vé, čigave oči so že občudovale tega junaka. V drugem koncu sobe stoji odprt gramofon s ploščo »Kukavica v dunajskem gozdiču«. Takšen je bil okus nekdanjega časa. Spalnica kralja Nikole pa je bila čisto enostavna in preprosto opremljena. Kralj je spal v postelji iz medli in brez baldahina nad glavo. Pomoči pač ni potreboval kraljevskih dekoracij in je najbrže vedel, da smo si v nekih ozirih vsi semljani enaki.

Zopetni rovarski umor pri Brežicah

V petek okoli 7. zvečer so neznan roparji ustrelili v bližini Dobove pri Brežicah trgovca z živino Kraljiča iz Harmnice. Morilec so žrtev orupali ter zanesli truplo na železniško progo v bližini postajališča Dobove, kakih 200 korakov daleč od mesta umora. Kmalu nato je prišel po progl brzovlak iz Zagreba ki je umorjenemu Kraljiču odrezal glavo. Umorjeni je imel pri sebi okoli 50.000 dinarjev. Trgovec Kraljič se je vračal iz Brežic s kolesom proti Dobovi, kjer bi se imel prepelati s bродom preko Save, da bi se vrnil domov v Harmnico.

Kraljič je bil streljen s kroglo iz lovske puške. Na mestu umora so našli prazno patrono iz lovske puške in tri gumbje Kraljičevega telovnika. Sodijo, da sta Kraljiča napadla dva roparja, ki so jima bile krajevne razmere dobro znane in ki sta vedela, da se bo Kraljič ob določenem času vračal z denarjem domov.

S ceste . . .

Ljubljana, 28. februaria.

Gospodstvska cesta menda ni ravno ena izmed najživahnjših ulic, vendar pa so se te dni izkazali Ljubljancani kljub blatu, ki je na tej cesti, kot ljudje, ki jih zanima vsak dogodek in vsaka še tako mala senzacija. Kaj pač zato, če je blato še tako globoko, samo da se nudi malo zabave. Tako se je v nekaj minutah zbralo veliko število radovednečev. Trije stražniki so držali v rokah cepetajoče, deroče se človeško bite, ki ni imelo nikake volje podati se z njimi v temno luknjo, ki se ji pravi policijski zapor.

Stvar je bila sledeča: Malo pred tretjo uro se je sprehajala po trotuarju Gospodstvske ceste trojica vinjenih ljudi, izmed katerih je imel eden in najglasnejši okrašen glavo z lepim ženskim klubokom. Promenirali so glasno kričoč in prepevajoč mimo stražnika, ki jih je sprva prav vjudno opozoril, da to ne gre. Ti so se pa kaj malo zmenili za njegov opomin in se drli naprej, da so se ustavljali ljudje na cesti, po hišah pa odpirali okna in z veselicim opazovali zanimiv prizor. Ko se je stražnik odločil, da postopa odločneje, so se vsi trije spravili nad njega in najglasnejši ter najsilovitejši ga je dejansko napadel. Enega izmed treh je stražnik nato ukrotil in ga odvedel na stražnico, mimogrede pa je opozoril svojega tovariša še na ostala dva in pričel je lov še za tema dvema. Pijančkoma je padla sprva korajža v hlače in oni, ki je bil najbolj usiljiv, je videč pretečo nevarnost zdrljal po cesti, skočil v bližnje odprto Knezovo skladišče in se zabarikadiriral pred zasledujočim ga stražnikom za vreče moke in žita. Prvemu stražniku je prišel na pomoč še drugi, in pričel se je diviti boj. I. Herfart, doma iz Most, je naravnost pobesnel in pahnil pošpetka preveč obzirna stražnika v kup žita. Nato je obema potgal obidko, in z nje gumbje, čeprav je pričel že delovati »pendrek«. Šele, ko je prišel na pomoč tretji stražnik, se je posrečilo pobesneleza aretovati ter ukrotiti s pomočjo zapon. Cela procesija radovednečev se je s stražniki in aretovancem potrudila na pot do policijskega poslopja. Spudoma so imeli zabave dovolj, kajti aretovani dečko je padal, kričal in divjal, da je bilo čudno.

Potem pa je nastala noč in tema in ujeti piček je dobil v svojo družbo še celih dvanajst pijančev. Zjutraj je menda v zaporu rezal tako čudne obraze, da ga je bilo naravnost užitek gledati. Kajti — poleg sebe je opazil vse znane obraze, s katerimi je bil že prejšnji dan dopoldne na kolodvoru na delu. Na policijski so pozneje ugotovili, da so vsi pustili delo, ne da bi se preje domemili in ga šli »čistat« po raznih gostilnah. Usoda pa je hotela, da so se, vsi pijani, kot cep, našli jutraj v zaporu. Okrog poldne je bilo zanimivo gledati zaprto družino pri kosilu na dvorišču policijskega poslopja. S tihim notranjim zado-

voljstvom so namreč opazovali speteno in utrujeno policijsko kuharico, ki menda že dolgo ni postregla tako velike in tako prijateljske «familije» kot je bila ta.

Skrbi novega milijonarja Jovanovića

Nekaj je nedvomno resnice na tem: Milijonar biti tudi ni lahka stvar. Morda ima še več skrbi, kakor vsak siromak. Naši čitatelji se gotovo še dobro spominjajo mladega beogradskega natakara Momčila Jovanovića, ki je približno pred enim tednom podedoval od svojega strica v Ameriki nič manj kakor — 27 milijonov dinarjev. Jovanović ki bi se prve dni kmalu od samega veselja razpočil, je prišel v petek v uredništvo nekakega velikega beogradskega dnevnika in nerazumno nagovoril glavnega urednika z besedami: «Za božjo voljo, gospod glavni urednik! Prosim Vas, objavite v listu, da nisem ničesar podedoval.» Urednik ga je začuden pogledal, kakor je Jovanović še pripomnil: «Stvar je namreč sledeča. Udar sem podedoval te nesrečne milijone, nimam več mira. Vsak dan me čaka doma kopicica pisem. Sedaj se mi ponuja kak kompanjon, sedaj zahteva kak banka, naj naložim denar pri njej, sedaj zopet me «pumpajo» razni prijatelji, znanci in tudi tučci. Če pojde tako daleč, moram zblazneti in to iz enostavnega razloga, ker se tudi bojim, da me okražejo in oropajo. Prosim Vas torej za božjo voljo, ustrezite moji želji.»

Urednik je ugodil njegovi prošnji, obeneč pa se informiral pri lastniku «Kasina», kaj je pravzaprav z Jovanovićem in pri tej priliki zvedel, da je ta v resnici podedoval 27 milijonov dinarjev. Prvotno je Jovanović sam izjavil, da je podedoval 30 milijonov, ko pa so ga potem nadlegovali z vseh strani, je znižal vsoto na 27 milijonov, sedaj pa bi rad, da bi sploh nikdo ne vedel, da je v resnici postal čez noč velik bogataš.

Kakor razvidno, v resnici ni malenkost, postati milijonar. «Ubogemu» Momčilu Jovanoviću bodo njegovi milijoni v resnici napravili še silve lase.

Črna statistika Sarajeva

Sarajevo se ne more posebno ponašati z zdravjem svojih prebivalcev. Poleg jetike, ki je zelo razširjena, beleži zdravstvena statistika tudi ogromno porast veneričnih bolezni. Te so gotovo opasnejše nego jetika, ker se naglo širijo in prenašajo, upravljačajo svoje žrtve moralno in materialno.

Pri širjenju in prenašanju te nalezljive bolezni igrajo veliko vlogo one tedne in propadle ženske, ki se bavijo s tajno prostitucijo in katerih se nahaja v Sarajevu ogromno število, dasi policija zelo ostro nastopa proti njim.

Za pobiranje veneričnih bolezni je država pred leti ustanovila brezplačen ambulatorij. Iz statističnih podatkov te institucije je razvidno, da je izvršil ambulatorij lanske leto ogromno delo. To je najboljši razvidno iz števila posetnikov ambulatorija. Skupno se je zdravilo 39.313 oseb. Treba je ugotoviti, da je število moških, ki so splošno bolni, mnogo večje nego število žensk. Od bolnikov, ki so posejili ambulatorij, je bilo 75 odstotkov moških in 25 odstotkov žensk. Poleg bolnikov, ki so se zdravili v ambulatoriju, pa je bilo še mnogo takih, ki so se zdravili pri privatnih zdravnikih.

Sokol

Sokolski Glasnik s prilogo „Prednjak“

Prikrat je izšel letos Sokolski Glasnik, in sicer 3. številka, ki ima tehnično prilogo «Prednjak». Vse preteklo leto 1923. je bilo članstvo JSS. brez tehničnega lista, ki ga je silno pogrešalo, ker ni bilo o najvažnejših zadevah, to je o telesnih vajah, ki tvorijo bistvo sokolskega delovanja, stalno informirano in podpirano. Razmere so nanesle tako, da lista s tehnično vsebino ni bilo mogoče izdati. Letos se je bilo odločeno, da dobi Sokolski Glasnik poleg priloge «Jugoslovenski Sokol», ki je sokolska revija, tudi tehnično prilogo z imenom «Prednjak». Pa je letos so nastale tolike ovire, da se je prva številka te priloge, ki bi morala iziti že 15. januarja, zakasnila in je šele s 15. februarjem izšla kot dvojna številka, namreč 1. in 2. skupaj. Upamo, da bo odlej izhajal tudi «Prednjak» vedno vsakega 15. v mesecu.

Toda vsa zakasnitev je opravičena, zakaj s prvo številko smo popolnoma zadovoljni in nas je odskočevala za dolgo čakanje. List je urejevan tako, da ima slovensko in sicer dvostrančno, tako da bo razumljivo vsem, bodisi Slovencem ali Srbohrvatom. Uredništvo pravi v uvodu, da hoče pospeševati naravni razvoj, ki bo v doglednem času prinesel enotno telovadno terminologijo za vsa tri plemena. Ne da se in doseči nasilnim potom, treba je, da spoznamo najprej vsi obojno, oziroma trojno sedanje nazivstvo in iz tega bomo polagoma sami prišli do enotnega. Zakaj resnica je, da vsa sedanja nazivstva je niso popolnoma dograjena in se še vedno izpopolnjujejo, pri mnogih nazivih pa še nismo na jasnem, kako in kaj je pravilne. Za take debate in razčlenjenja pa bo tudi na razpolago list sam, da v njem iznesemo želje in nasvete glede posameznih nazivov. Pri dolgi volji in pri resnem stremeljenju, ki ga kaže jugoslovensko Sokolstvo za uedinjenje, bomo res tako

najprej dosegli enotnost, ki bo za nas vse velike važnosti, ker je dosedanje obnavljanje — v tehničnem pogledu — neprijetno in zahteva dosti več gromnih izdatkov in porabo dragocenejšega časa za dosego uspeha. Delo, ki ga sedaj vršita dva, včasih celo trije, bo pri enotnosti terminologije izvedel en sam. List pa ni namenjen samo za izenačenje terminologije, ampak zasleduje v prvi vrsti namen, da se naši sokolaki prodajniki izobrazijo in da imajo pri svojem vzgojnem delu v telovadnicah pripomoček za svojo nadaljnjo izobrazbo.

Poleg uvodnika so v teh dveh številkah samo praktične vaje za telovadce, oziroma za vaditelje. Najprej so prve vaje za moški naračane, določene za letošnje javne nastope, potem sledijo proste vaje za ženske naračane tudi za leto 1925., zopet oboje v obeh terminologijah. Za tem pa pride: Gradivo za vadbo članov, ki je prevod iz češkega lista Těloevik, ki ga izdaja v Pragi hr. Fr. Erben. Prevod sta oskrbela brata dr. Kušer in Šulec, prvi slovenskega, drugi hrvaškega. Erbenovo vadbeno gradivo, kakor ga obeljavaj v svojem listu, ima to prednost, da so v opombah točno pojasnjeni posamezni gibi, tako da se vaditelji pri tem mnogo naučijo.

Gradivo za vadbo članov pa je prevod iz češkega lista Čvičtelka. Prevod sta izvršila sestra Trdinova in hr. Šulec. Oboje gradivo se bo v prihodnji številki nadaljevalo.

Sokolski Glasnik ima na uvodnem mestu nadaljevanje Švajcarjeve statistike, za tem pa članek hr. dr. Fuca o finančnem vprašanju v sokolski organizaciji. Kratka poročila so o otvoritvi Tyrševega doma in o VIII. vsokolskem zletu v Pragi. Ostali del je izpolnjen z organizacijskimi zadevami iz JSS. in šup in s kratkimi beležkami.

Sokolšč

Začetkom minulega tedna je izšla druga številka «Sokolšč» s prilogo «Naša radost». «Sokolšč» ima naslednje vsebino: Boško Marković: Pozdrav; I. Baželi: Tvoje dužnosti; M. Ganglova: Beseda sokolski mladini; Dušan Bogunović: Značenje Sokolstva za život; Milko Krapež: Spomini ob 25letnici; Jos. Jeras: Zgodovina telovadbe; I. Baželi: Sokolska svetna šola; A. Perić: Proste vaje za žensko dečo. Glasnik: krajše notice in ocena knjige «Zavratne pošasti» od Josipa Ribičiča.

«Naša radost» ima na prvem mestu pesmico «Sužani», dalje spisa: Kie telovadimo in Daci Sokoli, vines so še sokolska gesla. Na koncu je računanje uganke iz prve številke, nekaj novih uganke in igra domina.

Oba sokolska mladinska lista toplo priporočamo!

L. medzletne teme JSS. 1925

Tako je naslov 125 strani broječi knjigi, ki jo je te dni izdal tehnični odbor JSS. V knjigi so navedene vse vaje za tekme članov in članic, in sicer vzporedno na eni strani v slovenski, na drugi strani v hrvaški sokolski terminologiji. Za tekme članov so opisane proste vaje za nižji, srednji in višji oddelek iste, na orodju pa za nižji oddelek vaje na drogu, bradlji in konju na šir z račjema. Za srednji in višji oddelek: drog, bradlja, konj na šir in krogi. Za prvenstvo JSS so določene vaje na drogu, bradlji, konju na šir, na krogih in posebna prosta vaja. Pri vsaki vaji se nahaja razlaga, v kateri dobi tekmovalc vsa podrobna navodila, kako se mora vaja izvajati, vrhu tega so pri vsaki vaji tudi še navodila za sodnika.

Enako so opisane tekmovalne vaje za članice, ki bodo tekmoval v prostih vajah za vse tri oddelke iste vaje, na drugih orodjih pa tekmujejo v srednjem in višjem oddelku na gredi, bradlji, konju vzdolž, in krogih; nižji oddelek pa tekmuje samo na gredi.

Knjiga je jako pregledno sestavljena. Telovadci, ki se pripravljajo za tekmo bodo imeli zdaj vse gradivo zbrano skupaj, kar jim bo olajšalo treniranje, zlasti pa imajo zanje velik pomen navodila, ki izvedbo saj točno pojasnjujejo. Knjiga stane samo 10 Din, zato jo bo nedvomno vsak tekmovalac nabavil. V kratkem izide tudi novi tekmovalni red ki bo veljaven pri L. medzletnih tekmah v Beogradu na letošnji Vidovdan.

Lužiško-srbsko Sokolstvo. Po končani svetovni vojni se je osnoval v Budišnu «Zvezek lužiško-serpekeho Sokolstva» ki združuje sedaj 13 sokolskih društev. Članstvo tvorijo večinoma seljaki. Telovadje se le po zasebnih lokalitih, ker nemške oblasti ne dajo sokolskih telovadnic na razpolago z motivacijo, da so Sokoli — panslavisti. Kljub zaprekam nemške vladne pa lužiško Sokolstvo prav lepo napreduje.

III. slovenski orlovski izbor, se bo vršil letos meseca avgusta v Ljubljani, kakor poroča «Mladost», glasilo slovenskih Orlov. Zleta se udeležijo slovenski in češki Orli ter ostale katoliške telovadne organizacije. Telovadba se bo vršila v stadionu na Dunajski cesti.

„Škandal na Dunaju“ (Špijonažna afera generalštabnega polkovnika Redi-na)

Sport Najboljši italijanski avtomobilist

Slika kaže italijanskega avtomobiliskega dirkača, ki se je ponovno proslavil v zadnjih dneh. Conte Mussetti je na francoskem vozilu dosegel Grand Prix mesta Rima v dirki okrog Monte Mario.

Sela upravnege odbora JZSS. se vrši v ponedeljek ob pol 9. zvečer v kavarni Emona.

Iz zbora nogometnih sodnikov (Službeno). Današnji tekmi v Ljubljani sodita: Ilirija : Maribor g. Hus, Jadran : Svoboda g. Možina.

Kotarski Savez SHS ima svojo glavno skupščino v nedeljo, 8. t. m. v Zagrebu. Da se porazgovore o vprašanju ki pridejo v Zagrebu na razpravo, sklicuje Kot. podsavez za Slovenijo za sredo, 4. t. m. ob 7. zvečer sestanek vseh klubov in sekcij — tudi onih, ki v podsavezu še niso včlanjeni — v Prešernovo sobo restavracije «Novi svet» v Ljubljani.

Kotarski podsavez za Slovenijo ima II. glavno skupščino v nedeljo, 22. marca ob 9. dop. v restavraciji «Novi svet» v Ljubljani. Vsi kotarski klubi naj pošljejo po dva delegata. Pri konferenca delegatov se vrši prejšnji večer ob 8. istum.

Prvenstvena tekma Ilirija : Maribor se vrši danes ob 15. na igrišču Ilirije in sicer ob vsakem vremenu.

S. K. Svoboda : S. K. Jadran. V nedeljo 1. marca se vrš obveza od LNP. določena tekma med I. moštvom Svobode in I. moštvom Jadrana, ob 15. uri na igrišču S. K. Primorje. Clanske vstopnice pri tej tekmi ne veljajo.

Tekma Primorje rez. : Slavija se vsled slabega terena ne vrši.

Klub kolezarjev in motociklistov Ilirija Redni letni občni zbor kluba se vrši v nedeljo, 8. t. m., ob 9. odnosno 9.30 v Prešernovi sobi restavracije «Novi svet» z običajnim dnevnim redom. Odbor.

Amsterdamska olimpijada v nevarnosti? Po brojavni vesti iz Amsterdama je zelo malo izgleda, da bi holandski parlament sprejel zakonski načrt vlade, po katerem se dovoli holandskemu olimpijskemu komiteju en milijon guldinorjev za organizacijo olimpijskih iger leta 1928. Holandska vlada namerava baje zato sama umakniti ta svoj predlog. V slučaju odklonitve seveda Holandska ne bo mogla prevzeti organizacije olimpijade. Na prihodnjem olimpijskem kongresu v Pragi pride na razpravo tudi to vprašanje.

Hašk : Gradjanski. V Zagrebu se vrši danes z velikanskim zanimanjem pričakovana prvenstvena tekma starih rivalov HASK : Gradjanski. S to tekmo se otvori tudi zagrebška prvenstvena sezona. Hašk gre v tekmo kot favorit, vendar so presenečenja, posebno pa tu na «zelenem polju» zelo česta.

Sobotni nogomet na Dunaju. V prvenstvenih tekmah I. profesionalne lige je bilo dvoje presenečenj. Admira je zmagala nad Vienno z 2 : 0 (1 : 0), Wacker pa se je moral zadovoljiti z neodločnim rezultatom proti Slovanu (2 : 2), pri čemer so dunajski Čehi v prvi polovici že vodili z 2 : 0.

Današnje dunajske tekme. Na Dunaju se vrše danes sledeče prvorazredne tekme: Amateurs : Rapid, Hakoah : Rudolphshügel, Vienna : Admira, WAC : Simmering in Wacker : Slovan.

Bojot Nemčije proti Avstriji. Čehoslovaški in Madžarski. Nemčija je proglasila bojot proti avstrijskim, čehoslovaškim in madžarskim klubom. Nemci svojo odločitev izvajajo z vso strogostjo. Prošli teden je nemški savez prepovedal tekmo draždanskega kluba proti praški Sparti ter tekmo berlinske Herthe proti madžarskemu klubu Kispeti A. C. Nemški savez je storil ta korak, da obvaruje v svojih klubih čisto amaterstvo. V vseh prizadetih sportnih krogih je ta sklep nemškega saveza izzval seveda veliko ogorčenje. Madžarska namerava tudi s svoje strani proglasiti bojot nad nemškimi klubi. Tudi čehoslovaški nogomet-

ni savez namerava storiti potrebne korake. — Pa tudi v nemških sportnih krogih ni ta sklep našel popolnega odobravanja. O tej zadevi piše ugledni nemški sportski list sledeče: Obzrlujemo prepoved nemške zveze, ker menimo, da se s tem v Nemčiji ne bo rešilo niti amaterstvo, niti profesionalizem, ki v prikriti formi obstoji tudi v Nemčiji.

Skoraj neverjeten rezultat nogometne tekme se je nedavno dosegel na Dunaju. S. C. Sturm je premagal moštvo Meidinger Gymnasium s 43 : 0, torej vsako drugo minuto en gol.

Največji stadion sveta nameravajo zgraditi Amerikanci in sicer v Filadelfiji. Prostora bo imel za 250.000 gledalcev, od katerih jih bo lahko 100.000 sedelo.

Sportne pisemske znamke izidejo danes 1. marca za Madžarskem. Te znamke bodo izdane v osmih vrednotah, in sicer za 100, 200, 300, 400, 500, 1000, 2000 in 2500 madžarskih kron. Prva znamka nosi sliko oddelka telovadcev, druga smučarja, tretja drsalca, četrta plavalca, peta sabljač, šesta skavta, sedma nogometar (golman, ki lovi žogo), osma lahkoatlet. Da pa bo imel sport od teh znamk, ki bodo gotovo precejšnja propaganda za telesno vzgojo, tudi gromne koristi, bo polovica dohodkov teh znamk šla v korist madžarskih sportnih organizacij.

Zanimiv odgovor. Draždanski list «Kampj» je stavil na svoje bralce vprašanje, kdo je najboljši nemški nogometni sodnik. Prispelo je le 123 odgovorov, od katerih se je večina izrekla za lipskega sodnika Schotta. Dober, čeprav ne ravno točen odgovor, je dal neki naročnik lista, ki je zapisal: «Gledalci».

Kdo je prvi sportnik sveta? Na to vprašanje, ki se je seveda stavilo v Ameriki, je večina odgovorila s tem, da je svetovnega prvaka v boksanju v težki teži postavila na prvo mesto. Na drugem mestu sledi plavac Weissmüller, dočim stoji «tekaški čudež» Nurmi šele na petem mestu.

Kino

Vsebina ameriških filmov

John Gilbert, ki je eden najboljših ameriških filmskih igralcev in režiserjev, je za zabavo izdal «Kažipot» za filmske amaterje. V tej brošuri prav humoristično pripoveduje, kaj mora biti vsebina ameriških filmov, ako naj imajo uspeh pri občinstvu:

1.) «Konska dirka»: Junak mora sedeti v velikem dirkyu, da reši svojo rodbino pred finančnim poginom. Par minut predno se dirka prične, ga rivali odvedejo. Njegova zaročenka, ki je do takrat jahala samo na lesenih konjih na vrtljakih, zajaha čisto kravnega vranca, ki ga nihče ni mogel brzdati in ga zmagovito vodi do cilja. Poroka.

2.) «Spreobrnitev roparja»: Dick je šiba božja vse pokrajine, oropal je že banke, hotele in poštne vozove. Strelji njegove karabinke zadenejo vsakokrat. Zaseduje ga velika četa cow-boys in ga skuša živega ujeti. Dick se skriva v vaški šoli, kjer mu ljubka učiteljica propoveduje moralno, med tem ko ga zasledovalci iščejo po vsej okolici. Ko so izginili, zajahata Dick in lepa učiteljica istega konja in v zadnjih žarkih zahajajočega solnca se podata v bolj mirne kraje. Poroka.

3.) «Moč ljubezni»: Dekleta, pijana flirta in jazz-banda, plešejo do zore in se kopeljejo o polnoči v družbi mladih razuzdancov najboljših družbe. Nepremišljena krasotica sledi bogatemu samcu v njegovo stanovanje, da si ogleda njegovo zbirko žvečilnih gumijev. Ko pa ta zaklene vrata za sehoj, dekle zapazi, da ni nikakor volina napraviti neumnosti. Ko pa že omahuje in bi se morala po divjem boju ravno udati, jo reši mlad junak, ki je slabo obvečen, ki ne kadi, ne pije in čita biblijo. Poroka.

4.) «Moč otroka»: Zakon mladih poročencev se krha: soprog (ali soproga) ni več daleč od nezvestobe. Privede ga (ali jo) pa nazaj čut dolžnosti, ki se zbudi, ko otrok težko zbolji.

5.) «Zmota sodnega dvora»: Mladega junaka, poštenega in pogumnega delavca, so obdolžili zločina, ki ga pa ni izvršil. Vkljub temu molči, ko ga zaprejo, da reši čast brata svojega dekleta. Sodni dvor ga obsodi na smrt, a par trenutkov, preden ga obesijo, prihihi njegova draga na konju, z avtom ali na motornem kolesu, in javi, da je njen nesrečni brat, ki ga je ravnokar povozil tovorni vlak, v zadnjih izdihlih izpovedal, da je on storil zločin. Poroka.

6.) «Usoda kmetovalca»: Da reši svoje starše, dolžnike najhogačjega moža v vasi, se napoti mladi kmetovalec v New York. Tu vzbudi velikansko senzacijo (na gledališkem odru, kot bokser ali filmski igralec, ali kaj enskega, pač po svoji nadržanosti), zasluži 10.000 dolarjev na dan in se vrne v vas še pravčasno, da prepreči, da bi se njegova domača hiša prodala na bobnu in bogataš poročil njegovo izvoljenko. Poroka.

7.) «Senzacijski film»: Lepa princesa, hčerka kralja katekole dežele, ljubi stasitega gardnega kapetana. Kralj jo pa hoče poročiti z bogatim finančnikom, kateremu dolguje veliko vsoto. Lepi kapetan odkrije zaroto zoper kralja, na koje čelu je bogati finančnik, poroči princeso in oha živita srečno. Gradovi, vojaka, orgije i. t. d.

To so povprečni filmi, za katere se navdušuje ameriško navadno občinstvo. Je-li mar pri nas boljše?

Roscoe Arbuckle, debeli komik, ki je znan pod imenom Fatty, se baje namerava vnovič poročiti. Srečna Arbucklova bo miss Doris Deane, ki je istotako filmska igralca.

Filmanje morskoga dna. Inženjer Gatti je poskušal v Sredozemskem in Jadranskem morju v globini 1000, 1500 in 2000 m aparat za filmanje morskoga dna. Rezultati so bili sijajni. Gattijev aparat bo sedaj nameščen na parniku, ki pojde na pot okoli sveta. Svetiljka, ki razsvetljuje morskno dno in omogoča filmanje, ima moč 300.000 sveč.

Filatelija

Novosti

Belgija: 50 c olivnorjava perf. 14, na belnem papirju; Kralj Albert na desno. Italija: 2 liri modravrdeča, žurna znamka ležeči pravokotnik z glavo kralja. Monako: 1 Fr črna na rmečem perf. 14, bakrotisk na barvastem papirju, most v St. Dévotte.

Madžarska: 1000, 2000, 2500 kron, znamke v spomin 100letnice Jokaisa z njegovo sliko.

Kohlova priročna knjiga, o kateri smo poročali zadnjič, da je prišla v konkuro, ne preneha izhajati, ker je že ustanovljena nova družba, ki je denarno izvrstno polprta. Že te dni izide 5 zvezek.

«Kolektor», glasilo krožka v Kranju, ide po 15. marcu. Krožek ima sedaj 390 članov. Uredništvo «Kolektorja» je prevzel Ante Gaber, ki je za list že pridobil najboljšje jugoslovenske strokovnjake, tako da bomo imeli s tem časopisom prvo slovensko filatelistično glasilo s strokovnjaško vsebino.

Poslano*

V četrtku je «Slovenec» prinesel na prvi strani notico «Dva slučaja» kjer je posebno slastno in v dveh vzporednih stolpcih primerja mene z Lovro Jevljakom iz St. Vi-la. Da bo konec teh nesrečnih poizkusov primerjati sedanje prestavitve po resnični službeni potrebi z mojo prestavitvijo, ki se je izvršila zgolj iz besnega osebnega sovraštva, najvam ponovno sledeče: Leta 1920, nisem mogel biti «alno» nameščen na Dvoru, ker tedaj ni bilo nobenih razpisov. Šel sem na Dvor začasno, dokler ne postane tov. Samec stalen v Ribnici in tov. Janežič na Krki. Moja žena je doma iz Dvora in ima tam posestvo. V Ambrusu sem bil 7 let in sem itak silil proč; če ne bi šel na Dvor, bi pač edino mogel dobiti še boljše mesto. Ko me je dr. Korosec na žužemberške intrige prestavil nazaj v Ambrus, ni bilo za to nobene službene potrebe, zgolj se je to edino iz osebnega maščevanja. Prof. Remec mi je zagrozil, da bom enajsti dan suspendiran, če se ne pokorim ukazu. «Slovenec» sedaj trdi, da je bila to «pravica, poštenost, uvidenost, zakonitost in politična moralna» Jaz sem ubogal. Šel sem v dežju z ženo in otroci v Ambrus. V smislu služb. predpisov je imel tudi tov. J. 10 dni časa, tola on je takoj odgovoril, da ne pojde na novo službeno mesto. «Slovenec» ga je tedaj polomil, ko primerja službo J. z mojim in ko trdi, da je bil J. suspendiran, čer ni v teku 5 dni nastopiti. «Slovenec»va resničnostni se pa vili tudi na drugi strani iste številke. Tam našteva učitelje, ki jih je Korosec prestavil, imenuje učitelje Gregorič, Hrakovec in Zamejle, pa se takoj v isti snpi zlaže za go. Maro Mervar-Vehovec, ki je bila takoj s prvim ukazom premeščena. Premeščena je bila z definitivnega mesta na začasno in to «Slovenec» ni blo v račun, zato je zamožal.

Ciril Dequal, šolski upravitelj, Na Dvoru, dne 27. februarja 1925.

* Za vsebino uredništvo ni odgovorno.

Poslano

G. I. Remec, podružnik pri tukajšnjem rdniku, pošilja po svojem podrejenem delavcu med občinstvo neko izjavo, ki lo silil v podpis našim občanom in drugim interesantom. Ker ta izjava ni v soglaju z dejstvi in vsebuje predrzno laž, da ima podpisana avto družba samo en voz, ko ima vendar veliki avtomobil in luksuzni avto v prometu, svrvara p. t. javnost pred zadevnim podpisom, ki utegne imeti za priznate nečloveške posledice.

Obenem se obračava z javnim vprašanjem na Trboveljske premočkopno družbo, od kdaj imajo njeni službeni nalog, delati iz gora škodljivosti neprilike domačemu podjetju, da sploh ne spregovoriva o njegovem udeleževanju z avtom, ki itak ni njegova last?

Trbovlje, 27. februarja 1925. AVTO DRUŽBA Miloš Rozin in Josip Stroj lastnika.

Izjava

Podpisani sem dolžan g. Smalca, trgovca v Novem mestu večji znesek. Ker me je g. Smale za dolg tožil, sem le radi tega vložil protitožbo, da sem stvar zavlekel. Izjavljam pa, da meni g. Smale do danes še ni bil dolžan nikakega zneska ter je vse dejanje od mene lažno. Novo mesto, februarja 1925.

JOZE STANGELJ gostilničar in leoni trgovec.

Ali ste že poslali na ročnino za „Jutro“?

Domače vesti

Kralj objavi spomlad Dalmacije. — Kakor javljajo iz Beograda, bo kraljevska dvojica letošnja pomlad obiskala Dalmacijo, slani kraje v Zagorju in Primorju.

Osebnostna vest. Sekretar državnega sveta v Beogradu g. dr. Janže Novak je pred beograjskim kasacijskim sodiščem položil odvetniški izpit.

Iz poštne službe. Dosedajni direktor pošte in brzojava v Zagrebu Gjurjo Sanić je v istem svojstvu premeščen v Sarajevo, na njegovo mesto v Zagrebu pa je imenovan Rudolf Rupec, ki je že nastopil svoje novo službeno mesto.

Pravilnik za prosvetne inspektorje in šolske nadzornike. V ministristvu prosvete so pravkar izgotovili pravilnik za prosvetne inspektorje in šolske nadzornike, ki bo veljal za vso državo. S tem pravilnikom se odredi kompetenca oblastnim prosvetnim inspektorjem, oblastnim šolskim nadzornikom, srezkim nadzornikom in šolskim upraviteljem ter se izenačijo prava in dolžnosti nastavnikom.

Srežna uprava na Sušaku. V svrhu primerne nastanitve srezke uprave na Sušaku se gradi obsežno poslopje, ki je v surovem stanju že pred stroho. Za dovršitev zgradbe je gradbeno ministristvo dovolilo kredit v znesku 770.000 dinarjev.

Spomenik osvoboditve v Zametu. — Včeraj je poteklo leto dni odkar je bila občina Zemet pri Reki rešena italijanske okupacije in zedinjena z našo kraljevino. Prebivalstvo je pomembni dan svečano proslavilo in odkrilo spomenik v obliki obeliska. Proslavi je prisostvovalo celokupno prebivalstvo ter civilne in vojaške oblasti.

Smrt narodnega borca Sime Markovića. V Sarajevu je predvčeršnjim umrl v starosti 60 let direktor tamkajšnje gradbene direktije Sime Marković. Pokojnik je bil odličen narodni delavec ter ustanovnik srbskega kulturnega društva »Prosveta«. Početkom svetovne vojne je bil obsojen na deset let ječe. Truplo je bilo prenešeno v slavnostno dvorano »Prosvete«.

Smrt jugoslovenskega učenjaka v tujini. V Hercevu poleg Brighthona na Angleškem je umrl 80 letni bakteriolog dr. Edmund Klein. Pokojnik je bil rodom osijski Hrvat ter je študiral medicino na Dunaju. Okolu leta 1860. se je preselil v London, kjer je bil imenovan za profesorja na univerzi. Kleinovi uspehi na polju bakteriologije so bili tako veliki in pomembni, da je angleška vlada poslala učenjaka na znanstveno ekspedicijo v Afriko in Indijo. Klein je obiskal svojo rodnostno mesto Osijek zadnjič pred 40. leti.

Hilmen. Poročil se je včeraj v Mariboru sodni svetnik g. dr. Janko Sernee, sin znanega celjskega rodoljuba dr. Serneca, z učiteljico gđ. Sorli, hčerko dvorne svetnice in p. g. Sorlija. G. dr. Sernee je znan v Mariboru kot naroden in sokolski delavec.

Pristojbine za izpremembo telefonskih postaj. Ministristvo pošte in brzojava je izdalo glede izpremembe telefonskih postaj naslednjo odredbo: Če postane naročnik sprovedne telefonske postaje, ki je priklopljena na tujo glavno postajo, samostojen, t. j. glavni naročnik, plača za tako preureditev samo dejanske stroške kakor da bi šlo za izpremembo številke naročnika. Ako se izpremeni sprovedni aparat glavnega naročnika v sprovedno postajo, plača naročnik razliko med pristojbinama za instalacijo sprovedne postaje (2000 Din) in sprovednega aparata (300 dinarjev), to je 1700 Din. Če se pa sprovedna postaja glavnega naročnika preuredi v glavno postajo, plača naročnik samo dejanske stroške. Ako se pri tej priliki sprovedni aparat ali sprovedna postaja premešča, mora naročnik poleg prej omenjenih pristojbin plačati tudi pristojbino za premeštilitev telefona. V obeh zadnjih primerih so misljene le sprovedne postaje in aparati istega glavnega naročnika, ne tujeja.

Poročno zasedanje v Novem mestu. Pomladansko poročno zasedanje pri novomeškem sodišču prične dne 2. t. m. Dosedaj so razpisane sledeče razprave: V pondeljek proti Antonu Ogulinu radi hudodelstva uboja in Ivanu Kocjančiču radi hudodelstva uboja. Senatu bo predsedoval ta dan predsednik okrožnega sodišča dr. Polenšek. V torek se bo vršila razprava proti Josipu Murgelju radi hudodelstva uboja; predsednik sod. svet. Kuder. Dne 4. t. m. se bo vnovič vršila razprava proti Mihaelu Pelešu in Jakobu Bernasu radi hudodelstva roba, in sicer pod predsedstvom sod. svet. dr. Dolenc.

Cvetličarska šola v Beogradu. Ministristvo za kmetijstvo je sklenilo, da ustanovi v Beogradu cvetličarsko šolo po holandskem vzgledu.

II. književna tombola. Do 22. februarja so bile izrebane sledeče številke: 45, 90, 4, 63, 66, 9, 88, 65, 48, 25, 38, 74 in 42. S temi številkami so bili zadeti vsi dobitki za ambo, terne in kvaterne. Včeraj so bile za činkovo izrebane sledeče številke: 57 (pedsdesetdem), 62 (šestdesetdva), 27 (dvajsetdem), 54 (pedsdeset-

štiri), 75 (sedemdesetpet) in 83 (tridesettri). Kdor je s temi in prejšnjimi številkami zadel činkvin (pet števil v eni vrsti), naj pošlje svojo tablico najkasneje do 7. marca pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljano.

Nesnan grob na Suhem bajerju. Z ozirom na notico z navedenim naslovom, ki smo jo priobčili med domačimi vestimi dne 15. februarja in posneli po »Českem Slovu«, nam piše kamniški župan spod dr. Karba: »Kolkor se spominjam, utegne biti po nedoiznem ustreljeni češki vojak Hrubin oni, ki je bil pri Feldspitalu št. 7 aretiran in nato čez nekaj dni ustreljen na Suhem bajerju v Ljubljani. Ta Feldspital je bil nastavljen v Kamniku, odnosno deloma v Mekinjah, deloma v kamniški smotnišnici. Pri njem ni bilo nobenega Slovenca, ampak večinoma Čehi, pomešani z Madžari in Nemci. Kolkor se spominjam, je Hrubina izdal neki njegov vojak tovariš in je domneva notica, da ga je izdal kak slovenski vojak, gotovo nesrečna. Natančnejše podatke bi mogel dati dr. Zveržina, sedaj advokat v Smihovu, ki je bil provizantski oficir tega Feldspitala in mi je tudi pripovedoval takrat o tem dogodku. Komandant bolnice je bil neki dr. Kroncl, zdravnik, rodom češki Nemeec, ki tudi prebiva na Češkem, pa mi ni znano kje.

Epidemija ošpice v Sloveniji. Epidemija ošpice gre v zadnjem času preko Slovenije. Po nekaterih krajih že pojenjuje, po drugih šele pričenja. Ker ošpice pri nas že par let ni bilo, je medtem doraslo mnogo otrok, tako da se bolezen z lahkoto širi. V prvih razredih osnovnih šol manjka po polovico učencev. Vendar pa so — kakor poročajo »Zdravje« — sedanje ošpice miliga značaja in potekajo ob kolikortoliki pazljivosti mater brez posledic. Zavod za higijensko zaščito dece v Ljubljani je porabil novo odkritje, ki je mogoče otroka obvarovati ošpice, če se mu vcepi manjša množina krvnega seruma iz krvi otroka, ki je ošpice že prebolel. Pridobil je nekaj takega seruma — ne brez težave — katerega sedaj vceplja ogroženim otrokom.

Eksplozija municije v Trebinju. V Trebinju se je v petek zjutraj v trgovini z železino Ace Babiča pripetila grozna eksplozija. Eksplozivna je velika množina municije, ki jo je Babič imel v svoji trgovini. Vsa prodajalca je demilirana. Nameščenec Tripa Vujović je ostal mrtel pod ruševinami. Poškodovane so bile tudi sosodne hiše. Na pomoč je prhitelo vojaštvo, ki je lokaliziralo požar.

Pozres v Višnji gori. Pišejo nam iz Višnje gore: Tudi pri nas smo v petek ob 6.44 zjutraj začutili močan potres. Sinek je bil tako močan, da so zaklepetala okna in zapokali stropi. Čuti je bilo tudi volto potresmsko bobnenje iz severozahodne smeri.

Tragična smrt v petek dne 27. februarja zjutraj je ošlo pet učencev meščanske šole v Ljutomeru, kakor običajno, v šolo. Med njimi je bil tudi Konrad Senčar iz Starenoje vasl. Malo pred postajo Ljutomer so se učenci na Senčarjevo prigovarjanje pričeli ob občestnem jarku pehati. Pri tem je padel Konrad Senčar tako nesrečno na strto litrsko steklenico, ki je ležala v jarku, da si je prerezal na desnem stegnu žilo odvodnico. Součenci so ga takoj potegnili iz jarka. Šel je še 50 korakov dalje, nato pa se zgrudil in izkervalje. Železniški uradnik, ki je prhitel na klicanje otrok na pomoč, je našel nesrečnega fantiča že mirajočega. Tragični slučaj je zahteval mlado žrtev — prikdnega učenca. Značilno za naše razmere pa je dejstvo, da se je takoj raznesla vest, da so Sokolič ubili Oriča. Zato ugotavljamo, da ni bil niti eden izmed vseh pelih učencev niti Sokolič niti Orič. Tudi je uradno ugotovljeno, da se je zgodil tu le nesrečen slučaj, ki je zahteval žalibog smrtno žrtev.

Nesreča ali zločin? V petek popoldne so našli nezavestnega v nekem globokem jarku v bližini Planine pri Kozjem nekega orožnika s tamošnje postaje, ki je bil v petek dopoldne na službenih poslih pri sodišču v Sevnici. Ne ve se še, ali se je zgodila nesreča ali zločin. Orožnik je umrl med transportom v Sevnico, kamor so ga hoteli prepeljati v bolnico.

Smrt vled zastrupljenja krvi. Kakor smo že poročali, je predvčeršnjim v ljubljanski splošni bolnici umrl trgovec Vendelin Stare. Prošli pondeljek se je peljal Stare z avtomobilom na sejem v Velike Lašce. Medpotoma se je avto nekaj pokvaril in ga je Stare popravil s pilo. Pri tem se je zboldel v roko. Podal se je sicer v bolnico, a bilo je prepozno. Umrl je vled zastrupljenja krvi.

Zejni Zagreb. V Zagrebu je 1378 točilnic alkoholnih pijač: 7 barov, 67 butletov, 36 kavarn, 3 kantine, 288 gostiln, 345 vinočev, 393 trgovine in 39 restavracij. V teh se je lani izločilo okroglo 109.000 hektolitrov vina, 15.794 steklenic šampanja, 26.089 hektolitrov piva, 556 hektolitrov likerja in 6390 hektolitrov žganja. Na vsako osebo pride 93 litrov letno.

Vlom v palačo zagrebškega velikega župana. V noči od petka na soboto so doslej neznanji vlomilci vdrli v palačo zagrebškega velikega župana na Markovem trgu. Iz ročne blagajne oddelka za socialno politiko so odnesli 46.000 dinarjev gotovine in za 89.000 dinarjev raznih kolkov, torej vrednost 85.000 dinarjev. Vlomilci so bili opremljeni z najmodernejšim vlomilskim orodjem tržaške proveniencije. Vlomilci so sledi za seboj skrbno zabrisali.

Vi sevarate

če ne verjamete, da 1 par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 93/a 4 „ključ“ traja kakor 4 pari drugih. Zato kupite 1 par in pričajate se. Dobivajo se v prodajalnah.

Excella je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vsa stroja. 87a
J. GOREC, LJUBLJANA
palača Ljubljanske kreditne banke.

„Škandal na Dunaju“

(Špijonažna afera generalštabnega polkovnika Redl-na)

Uboj. Pišejo nam: Na pusti večer so se zabavali fantje iz Dolnje Pirošice v gostilni pri Golobu. V isti gostilni se je nahajal tudi znani razgrajec, posestnikov sin Miha Bazič iz Gornje Pirošice, ki je neprastno nadlegoval in psoval ostale mirne fante. Zaman ga je mirila njegova sestra in prosila, naj gre z njo domov. Bazič je stopil k hišnim vratom in tamkaj pripravil nož in samokres. Nato je odšel na dvorišče in pozval k sebi dva fanta, ki pa sta mu odgovorila, naj pride v hišo, ako ima kaj povedati. Mislil, da je Miha Bazič odšel nato domov, so fantje zapustili gostilno. Ko so šli prepejave po cesti, jim je nenadoma prišel nasproti Bazič s samokresom v roki. V etrahu, da se ne zgodi kak nesreča, je zgrabil tudi Franc Kolenc za samokres in oddal strel, da bi preplašil Baziča. Toda krogla je Baziča zadela naravnost v prsa in se je zgrudil takoj mrtel na tla. Kolenc se je nato sam prrijavlil orožnikom v Krški vasi.

Dihur v nahrbtniku. Iz planine Vodice nad Kropo nam pišejo: Pretekli teden so vozniki, ki so šli po les, odložili svoje nahrbtnike, v katerih so imeli za ves dan živeža, in sicer klobase, suho meso, jajca, kruh in sadje, na mestu, kjer skladišajo hlode. Ko so se vrnili z lesom in se hoteli okrepčati, so doživeli nenavdno presenečenje. Iz vseh nahrbtnikov je zginilo meso, klobase in jajca, le žganje in kruh sta ostala nedotaknjena. Izključeno je, da bi imel tu vmes svoje prste kak človek, ki bi gotovo posegel tudi po žganju. Splošno je zato mnenje, da se je priklatil kak dihur ali pa kuna, ki jih je v tamkajšnjih krajih zelo veliko. Na zapadlem snegu so se tudi poznali sledovi kun.

Iz Ljubliane

— Danes zvečer ob pol 8. uri koncert »Ljubljanskega Zvona« v Sokolskem domu na Viču. 448

— Danes zvečer koncert v restavraciji »Zvezda«. 446

— Nadomestna volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča v Ljubljani se bo vršila za volilno okrožje Ljubljana dne 8. in 10. marca 1925, vsakokrat ob 8 do 1. ure, in sicer volijo: 1.) delavci, oziroma delojemalci dne 8. marca od 8. do 1. ure v Mestnem domu (velika dvorana). Krekov trg; 2.) podjetniki, oziroma delodajalci dne 10. marca 1925. od 8. do 1. ure v mestni posvetovalnici na magistratu, Mestni trg, kakor je označeno to na glasovnicah, katere bodo prejeli vsi vpisani volilci dostavljene v svoje obrate. Voliti se smejo samo osebe, ki so vpisane v volilnem imeniku.

— Orožni listi za posest orožja. Policijska direkcija v Ljubljani opozarja na določila člena 1. pravilnika za izvrševanje zakona o posesti in nošenju orožja, objavljenega v »Uradnem listu« št. 81 z dne 27. avgusta 1924. Po tem pravilniku mora imeti vsakdo, ki poseduje strelno orožje s kalibrom nad 6 mm orožni list za posest, ako morda nima že za to orožje orožnega lista za nošenje. Prestopki proti pravilniku se kaznujejo sodno in po zakonu o takšah in pristojbinah.

— Kolarski tečaj v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti namerava prirediti kolarski tečaj v Ljubljani. Ponovno vabi interesente, mojstre in pomočnike, da prijavijo svojo udeležbo najkasneje do 12. marca v pisarni Urada za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, ustno ali pismeno.

— Jugoslovensko društvo za proučevanje angleškega jezika priredi v sredo dne 4. marca t. l. ob priliki štrilicne obletnice svojega obstoja sprejem, ki se vrši v prostorih na Gosposvetški cesti št. 5, pritižje levo od 17. do 21. Člani in prijatelji društva so vjudno vabljeni.

— Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odbovna seja v sredo, dne 4. marca ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritižje desno.

— Za elitni ples združen s plesno tekmo, ki se vrši dne 14. marca v dvorani Kazine, so predpriprave v polnem teku. Ta prireditve obeta biti brezdvomno ena najlepših te sezije. V glavnem so določene sledeče smerice: Ob 20. uri se prične ples za vse cenj. posetnike. Med 22. in 23. se vrši tekma za plesno

Transporte v inozemstvo

preskrbi točno in najkulantneje Slavija, med. transportna d. d., Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

amaterje in sicer v sledečih plesih: Jimmska, Tango, Five step in Bostm. Razsodišče je sestavljeno iz članov »Kluba plesovodij«, katero izpopolnjujeta iz prijaznosti dva plesna mojstra in priznana strokovnjaka iz Zagreba. Cenj. plesalke in plesalci, ki žele tekrovati, naj se blagovolijo prijaviti do 12. marca klubovemu predsedniku g. Lud. Čermetu, Wolfova ulica 3. 444

— Podružnica Kola jugoslov. sester Moste vabi vse članstvo na redni občni zbor, ki se vrši dne 8. marca ob 15. uri v salonu pri Majarončku, Stara pot 2. Po občnem zboru čajanka! 438

— Dame ponovno opozarjamo, da prične učni tečaj za izdelovanje modernih damskih klobukov v modnem salonu Alojzije Vivod »Mozečič, Pred škofijo 21, II. jutri, dne 2. marca. Dame, ki imajo veselje, da se v kratkem pričue izdelavati klobuke, naj bi, mesto da si kupijo klobuk, obiskovale tečaj in si klobuk same izgotovile. S tem si bodo pač v bodoče dokajšne izdatke prihranile.

— Nov cvetlični paviljon je otvoril g. Anton Ferant. Glej inserat.

— Vsi upokojeni poštni poduradniki in sluga (ter reduciranci) se vabijo, da se v lastnem interesu udeležijo sestanka, ki se vrši dne 2. marca v restavraciji pri »Levu«. Gosposvetška cesta št. 16. — Pripravljalni odbor.

— Popravek. Pri objavi izrebranih številč železničarske efektne loterie se je vrnila neljuba pomota. Izrebrana je bila šte. 2174 ser. A. ne pa zadnjič pomotoma objavljena šte. 1274 ser. A. Dobitki se delijo vsak delavnik od 17. do 18. ure. Izven Ljubljane stanujočim lastnikom izrebranih srečk se dobitki pošljejo po pošti, ako vpošljejo srečko in natančen naslov.

— Policijske prijave. Od petka na soboto so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1. tatvina, 1. poverberba, 1. prestopke kaljenja nočnega miru, 2. prestopka pijanosti, 1. prestopke nedostojnega vedenja, 1. prestopke prekoračenja policijske ure, 1. popad psa, 6. prestopkov cestnega policijskega reda in 1. prestopke avto »predpisov. Aretacije so se izvršile 3 in sicer vse radi beračenja.

— Okrađenje v vlaku. Sprevodnik državne železnice Ivan Smuc, stanujoč v Sp. Šiški se je vozil v noči na 27. m. m. službeno z mešanim vlakom od Karlova do Ljubljane. Na postaji Grosuplje se je že ozrl za svojim prtlačnim kovčegom ter ga našel na mestu, ko pa je pogledal za njim na ljubljanskem kolodvoru, ga že ni bilo več. Izmaknil mu ga je nepoznan uzmovič in mu napravil 322 Din škode.

— Rzne tatvine. Ivan Činkelj, ključavničar, doma iz Kočevja, ki pa se izdaja tudi za fotografa Stalzerja Ferda, se je splazil v noči na 26. februarja v sobo gostilne Češnovar v Kolodvoški ulici, ukradel 300 Din vredne moške čevlje in nato neopaženo pobegnil. — Dne 25. t. m. je bila nekemu gospodu z oblačalnika v četrtem nadstropju Katoliške tiskarne ukradena 2000 Din vredna zimska suknja. — Istotako je izginala dan prej v kavarni Union suknja akademiku Francetu Cvetku.

— Z doma pobegnil. Dne 25. t. m. je neznan kam pobegnil od svojih v Krakovski ulici št. 7 stanujočih staršev 11-letni Alojz Arnič, majhne in močne postave, rdečega obraza, oblečen bolj slabob. Na glavi nosi ponošeno rjavo čepico.

— Prilika ga je zavedla. Tapetniški vajenec Josip Vinšek je pred časom prišel v slabo tovarišijo. Dne 27. februarja je poslal njegov mojster Anton Kolesa z zneskom 400 Din na Doljenjsko cesto, da plača tamkaj žimo za žimnice. Fant pa je porabil priliko, vzal s seboj še nekega mladoletnega vajenčka, kakar sta oba z denarjem neznanu kam pobegnili. Sedaj ju zasledujejo varnostne oblasti.

— Čudna tatvina. Hlapez Janez Skrabl je kupil pred časom 200 Din vredno knjigo »Dušeslovje« in prav pridno črpal iz nje do takrat mu še nepoznano učenost. Pred nekaj dnevi je dobil službo pri nekem gospodarju na Jernejevi cesti v Sp. Šiški, koder pa mu je knjigo že prvi dan po prihodu odnesel iz sobe nepoznan tat, ki bi menda tudi rad pil iz čistega studenca vede, ali pa kdo izmed njih, ki mislijo, da so knjige najbolje spravljene na stwini.

— Znani gospod, ki je zamenjal dežnik v petek zvečer v restavraciji »Ljubljanski dvor«, se prosí, da ga istotvoja nazaj prinese, kjer se mu njegov vrne. 449

KANADA!

Ali se mislite pridružiti Vašemu možu ali očetu v Kanadi?
Ali imate v Kanadi sorodnike ali prijatelje, katerim se hočete pridružiti?
Ali želite potovati v Kanado da si nabavite farmo?
Ako se zanimate za Kanado in rabite gornje ali druge informacije o tej zemlji, obrnite se na

CANADIAN PACIFIC
Zastopnik v Sloveniji: Jozef Zidar, Dunajska cesta št. 81.

DOBRO OHRANJEN PISALNI STROJ
se proda za 1600 Din.
Poljanska cesta, 13./II. levo.

Ne kupi

preje blaga za moške obleke, dokler si ne ogledaš specialne nabore češkega in angleškega sukna na Miklošičevi cesti št. 4, v Ljubljani. Obe trgovini. Največja izbira — na veliko — na malo.

1145 a **Josip Ivančič**

Iz Maribora

a — »Zupanijska palača«. Poročajo nam, da je oficijelni naslov bivšega okr. glavarstva, v katerem se nahajajo uradi mariborske oblasti z velikim županom, »Zupanijska palača«. Tako se naj tudi v javnem poslovanju označuje poslopje. — V prejšnje prostore finančnega ravnatelstva se bodo uradi oblasti preselili šele čez nekaj tednov, ter bodo pisarne temeljito renovirali in prepleskali.

a — Ljudska univerza priredi v pondeljek 2. marca večer moderne slovenske lirike. Predaval bo znani pesnik profesor Janko Glazer.

Iz Celja

e — Podporno društvo za revce otroka v Gaberju pri Celju priredi dne 2. majnika t. l. javno tombolo v večjem obsegu. Ker je čisti dobiček namenjen izrecno za nabavo obiek in obuval revnim otrokom iz Gaberju in bližnje okolice, se celjska društva vjudno naprošajo, da se na to prireditvev ozirajo.

Iz Trbovelj

t — Upokojitev občinskega redarja. Dot-goletni občinski redar Franc Franchetti je bil nenadoma upokojen. Opravljal pa bo še nadalje službo vestnega stražnika svojih čbelic, ki se nenavadno dobro počutijo v njegovem čebeljaku.

t — Zabave v naši kotlani. Preteklo nedeljo ja bilo izdanih 28 liceno za razne zabave. Vse so potekle mirno, razen par običajnih mačkov, kar je zopet en svetel list in sicer črnih bukvalh toli razupitih Trbovelj.

t — Javna zahvala. Veselični odsek Sokola Trbovlje se zahvaljuje vsem cenjenim damam, ki so z darili pripomogle do tako lepega gmotnega uspeha sokolske masknade. Vsem sestram in bratom, ki so sedelovali, iskrena hvala! Zdravo!

t — Nova strokovna organizacija. V začetku februarja t. l. se je osnovala pod predsedstvom rudarja Franca Uleja nova strokovna organizacija z imenom »Delavsko strokovno združenje«. Pretekli teden je ta organizacija otvorila svojo pisarno v lokalni gostilne g. Andreja Avsenika, po domače pri »Figabirtu«. Za kakšnimi cilji bo stremela ta organizacija se še ne ve. Toliko pa je gotovo, da so njeni funkcijonarji večinoma bivši komunisti.

t — Slaba reklama. Nova cesta od Dimnikove gostilne proti Urhučevi loki se je pričela udirati do pol metra globoko.

t — Tiskovna pomota. Rudar, ki so ga morali radi noze prepeljati v ljubljansko bolnico se ne piše Alojzij Koga, marvoč Alojzij Vogo.

Iz Primorja

Smrtna kosa. Znane narodne družine Cermek-Kerner-Ponikvar v Trstu je zadela vnovič teška izguba: na graški kliniki je umrla gđca Olga Ponikvarjeva, hčerka g. Karla Ponikvarja. Pokojnica je bila hčerka znane tržaške rodoljubke ge. Karle Ponikvarjeve, katero je pobrala smrt lanske leto. Prizadeti družini naše sožalje!

Ugodnosti za avstrijske internirance. Italijanska vlada je izdala posebne predpise glede ugodnosti, ki gredo bivšim internirancem v avstrijskih taboriščih. Bivši interniranci, oziroma njihovi sorodniki imajo pravico do vojne penzije, če je avstrijski interniranec v taborišču obolel ali umrl.

Pogrešajo ga. V Stomažih pri Ajdovščini že delj časa pogrešajo Ivana Kompara, ki je odšel pred dnevi s psom na lisčiji in kunji lov na Čaven, odkoder se ni več vrnil. Komparov pes je prišel domov brez gospodarja, nakar so domači zaslužili, da se je moralo z možem nekaj zgoditi. Mogoče je dvoje: da je Kompara ponesrečil v gorskem skalovju ali pa da je postal žrtev divjih lovcov, katerih je precej na Čavnu in v njegovih okolici.

Požar v skladišču pohištva. V skladišču pohištva tvrde Punzo v Trstu je izbruhnil te dni nevaren požar. Ker se nahaja skladišče v sredini mesta, je pretila velika opasnost življenju številnih strank, katere stanujejo v hišah, ki mejijo na podjetje. Na mesto požara so bili poklicani gasilci, ki so po večurnem napornem delu pogasili ogenj. Požar je napravil za stotisoč lir škode.

Poslano

V interesu svojega podjetja tudi jaz naznanjam, da nepravilna tehtnica za vozove in govedo v ljubljanski mestni klavnici ni bila moj izdelek in ne izdelek g. Rebeka iz Celja. Tehtnica je stara, izdelek bivše »Kranjske industrijske družbe«. Ni pa živinska tehtnica, kakor je omenjal g. Rebek.

Resnici na ljubo omenjam, da je tehtnica za vozove res diferencialna nekoliko, a to meseca septembra 1924, nakar je bila od mene znotraj temeljito preurejena ter že 30. sept. 1924 naknadno od tukašnje-ga merilozkunskega urada odobrena in žigosana. Po dobljenih informacijah funkcijonira tehtnica od takrat brezhibno. Toliko interesentom in javnosti v vednost.

Ljubljana, 27. februarja 1925.
MAKSO FERJAN,
izdelovatelj tehtnic, blagajniški ključavničar in izpraševalec merilozkunsnik.

OBLEKE NA OBROKE
MESTNI TRG 3
O. BERNATOVIC

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Zagreb, 28. februarja.

Efektivno tržišče se je ta teden lepo popravilo, predvsem v bančnih vrednotah, za katere je vladalo precej živahno zanimanje, povzročeno po ugodnih bilancah bank. Največji promet je bil ta teden v Eskomptni, za katero se je zlasti zanimala Praga. Za Eskomptno so zbog večjega zanimanja poskočile tudi Pražedlona, Jugo, Hipi in Ljubljanska kreditna. Industrijski papirji pa so bili tudi ta teden zanemarjeni. Od državnih papirjev se je zaradi velikega povpraševanja iz inozemstva močno dvignila vojna škoda. Poraslo je tudi 7% posojilo.

V devizah je bil rajni zastoj izvoza ves teden jako majhen promet; znašal je povprečno 4-5 milijonov Din. Dinar je ta teden nekoliko popustil in so zato tudi devizni tečaj na zagrebški borzi neznatno poskočili. Povpraševanje je v glavnem odgovorjalo ponudbi. Večje skoke deviznih tečajev je preprečevala Narodna banka s svojimi intervencijami. Na dvomno pa je sedanje oslabljenje dinarja le začasno in je pričakovati v marcu in aprilu nov skok dinarja, kakor izjavljajo borzni krogi.

V današnjem svobodnem prometu je v bančnih vrednotah bila tendenca nespremenjena. Eskomptna se je trgovala po 118-75, vojna škoda po 154-155. V devizah je bil promet minimalen. Čulo se je v glavnem le blago po naslednjih tečajih: Dunaj 0-0886, Italija 253-5, London 297-75, Newyork 62-5, Pariz 322-5, Svica 1204 in Praga 186.

Naš izvoz v januarju

Ogromen napredek napram enakemu času 1924.

Po podatkih generalne direkcije carin je znašal naš izvoz v januarju t. l. 834.462 ton v vrednosti 762-7 milijona Din, napram 220.110 ton v vrednosti 668-9 milijona Din v januarju 1924. To pomeni porast po količini za 51-95 odstotkov in po vrednosti za 14-01%.

Glavni predmeti našega izvoza v januarju so bili po vrednosti v milijonih Din: turščica 194-9; les: a) stavbni 98-4, b) drva 9-8; pšenična moka 40-1; žito: a) pšenica 33-1, b) ostalo žito 5-3, jajca 37-7; meso: a) sveže 30-3, b) mesni pridelki 5-5; živa živina 19-2; cement 18-9; predlivo 18-8; hmelj 17-1; lesni izdelki 11-9; svinec v ploščah 11-2; živi konji 9-7; živa drobnica 9-5; fižol 8-1; sir kaškaval 7-3; kalcijev karbid 6-4; otrobi 6-3; strojljne snovi 5-8; kalcijev cianamid 5-5; ostalo 151-9.

Izvažali so se ti glavni predmeti v glavnem (po vrednosti v milij. Din): turščica: v Avstrijo 66-8, v Italijo 56-9, v Češko-slovaško 34-5; les: a) stavbni: v Italijo 64-5, v Madžarsko 7-6; b) drva: v Italijo 6-7, v Madžarsko 2-2; pšenična moka: v Češko-slovaško 18-9, v Bolgarsko 10-8, v Avstrijo 9-6; žito: a) pšenica: v Bolgarsko 17-4, Madžarsko 4-9, Avstrijo 4-5, b) ostala žita: v Grčijo 3-8, Avstrijo 1-3; jajca: v Svico 23-8, Avstrijo 6-8, v Nemčijo 6-1; meso: a) sveže: v Avstrijo 16-9, Italijo 5-2, Svico 5-1, b) mesni produkti: v Italijo 3-3; živa živina: v Grčijo 8-8, Italijo 7-9, Avstrijo 2-1; cement: v Grčijo 7-9, Egipt 5-9, Italijo 2-5; predlivo: v Avstrijo 8-9, Madžarsko 3-9, Nemčijo 2-5; hmelj: v Češko-slovaško 14-7, Nemčijo 1-9.

Kakor vidimo, zavzema turščica prvo mesto v januarskem izvozu. Izvoz živine pa je kljub splošno povečanemu izvozu v januarju izredno majhen.

Diktatura ameriških žitnih špekulantov

Z ameriških žitnih tržišč prihajajo zadnje dni poročila o ponovnem podraženju žita. Podobna je, da si navjalec cen zopet z vsemi silami prizadeva, da bi obvladal trg. Pri tem se poslužuje popolnoma neobičajnih sredstev ter vthotapljuje zelo neugodno pobarvana poročila k nam v Evropo, da bi znova dvignili razpoloženje za nakupovanje, ki je v zadnjem času precej ponehalo. Tako med drugim trdi o, da je pri nakupovanju žita v Ameriki potrebna naglica, češ, da bodo pod okolnostmi Zedinjene države same prisiljene uvažati žito. Da takšne trditve ne držijo, je jasno. Špekulacija, ki je s padcem cen prišla v zadrege, se rač poslužuje vseh sredstev, da bi vzdržala. Gotovo pa je tudi, da kakšnih večjih surkov cen kljub vsem spletkam špekulacije ne bo več.

Cene žitu je dvignila, kakor rečeno, v glavnem špekulacija in le deloma slaba svetovna žetev. O tej si statistike nasprotujejo. Neka angleška statistika zatrjuje, da primanjkljaj žita kljub slabim letnim daleko ne more biti tako katastrofalen, kakor nam hočejo to prikazati ameriška špekulacija, odnosno evropski majhni špekulanti, ki so sledili svojim velikim ameriškim učiteljem, kajti zaloge od predhodne letine so tolike, da lahko v precejšnji meri nadoknadijo primanjkljaj.

Majhni svetovni pridelki je zlorabila špekulacija v svoj roparski pohod, kakor žitni zgodovinar razvijanja žitnih cen malo

pozna. Nastopila je špekulacija meseca junija 1924, na žitni borzi v Chicagu in sredi julija se je pojavil sedanji «žitni kralj» Chicaga in Winnipegu Jull Barnes, svoječasi predsednik ameriških trgovskih zbornic. Za Barnesom je stala zveza različnih malih bank v Newyorku in Chicagu s svojim časopisem. To časopisje je spravljalo v svet vesti, ki bi naj služile nameram špekulantov. Barnes je pokupil v Chicagu in Winnipegu skoro vse zaloge in se tako pripravil za diktaturo na žitnem tržišču.

Ob bližajoči se žetvi so cene pokazale zopet oslabljenje, toda vesti o slabem rezultatu žetve so večji padec cen zadržale. Takrat so se združili navjalec cen v Chicagu pod vodstvom Julija Barnes, oprti na finansiranje strani prvorazrednih bank. Poleg Barnes je zaslovel še spekulant Cuten. Toda navjalec cen se je zagrozila opasnost no argentinski žetvi in Barnesova skopina je napela vse sile, da začelajočo se žetev v Argentini priključi svojemu dispozicijskemu krogu. Buenos Aires je začel severnoameriško zvezo špekulantov podprati in nujni nakupi evropskih odjemalcev so podali nove momente za čvrstost na trgu. Evropski veliki žitni uvozniki so stalno nakupovali večje količine — mogoče deloma tudi v špekulativni tendenci — ter tako večali moč špekulacije. Meseca januarja nato so prišli na trg tudi Rusi ter povpraševali po velikih količinah blaga in sklenili velike kupčije. Cene so skakale in nivo pšenične cene je dosegel skoro rekordno številko 1.868, ko je po ameriški državljanski vojni skočil bushel na 250 centov.

V prvih februarjskih dneh je nastopila reakcija in cene so pričele nazadovati, kar je pač moralo slediti radi vsike pretiranosti. Evropa je temu oslabljenju le počasi sledila. Zlasti Jugoslavija se je upirala znižati cene, dočim je n. pr. Dunaj dokaj hitre reaktiviral. Vendar pa so že tudi pri nas cene nižje. Kakšnega povernega velikega skoka cen pa ni več pričakovati, ker prihajajo iz večine produkcijskih držav ugodne vesti o izgledih prihodnje žetve. Samo če se bodo izledli letine poslabšali, obstoji opasnost, da bo konzum zopet izroččen na milost in nemilost ameriški in tudi evropski špekulaciji.

Ogromen razvoj nemških železnic po vojni

Razne nemške vlade so imele navado sklicevati se na »trahovito obubožanje povojne Nemčije in na ogromne deficite v državnih proračunih, da bi se izognile reparacijskim dajanjem. Ta manever jim je v veliki meri uspel. Vendar dejstva dokazujejo, da o kakem katastrofalnem obubožanju nemške republike ne more biti niti govora; slo je marveč ves čas le za sistematično zatajevanje že vojni ogromnih virov narodnega bogastva. Dočim se je na vse načine branila plačevati odškodnino za uničenje celih velikih teritorijev v zaveznikih deželah, se je Nemčija z vso vmojo vrgla na delo, da obnovi in povzdigne razne panoge svojega lastnega narodnega gospodarstva. V koliki meri so ti njeni napori uspeli, naj pokaže naslednja sumarična slika razvoja nemških železnic po vojni.

Leta 1913, je imela Nemčija 27.340 parnih lokomotiv, januarja 1924, jih je imela 29.906. Število potniških vagonov se je v istem času dvignilo od 62.050 na 67.800 in število tovornih vagonov od 651.150 na 729.100. V teh številkah niso vštete niti električne lokomotive niti lani začeta izdelava 884 lokomotiv, 1453 potniških vagonov in 26.653 tovornih vagonov, ki je sedaj tudi že dovršena.

Ta napredek zaznamujejo nemške železnice, čeprav je Nemčija z vezajskim mirom izgubila več desetletno kvadratnih kilometrov svojega gospodarsko naravosviteškega ozemlja. Nemci so ne le nadomestili ves material, ki so ga morali po dolobnih premirja in mirovne pogodbe izročiti zaveznikom, marveč so svoj lastni železniški park pomnožili v izpomantnem razmerju.

Star in obrabljen material, ki ga niso mogli nadomestiti med vojo v zadostni meri, so v povojnih letih temeljito obnovili. To jasno potrjuje naslednji seznam obrabljenih lokomotiv, ki so bile v posameznih letih nadomeščene z novimi:

Leta 1913.	609	lokomotiv
" 1914.	879	"
" 1915.	253	"
" 1916.	297	"
" 1917.	220	"
" 1918.	167	"
" 1919.	191	"
" 1920.	600	"
" 1921.	1819	"
" 1922.	1585	"
" 1923.	1500	"
Skupno	7071	lokomotiv

Ista ugotovitev velja za potniške in tovorne vožve.

V zadnjih desetih letih je bilo izdelanih in stavljenih v promet 18.219 lokomotiv in 478.835 potniških in tovornih vagonov; to sta dva tretjini celokupnega voznega materiala, ki se uporablja na nemških železnicah. Ta material je danes ne le številnejši, temveč tudi po kakovosti bolj kot leta 1914.

Te številke so glavna pričla, kako neodkritosredno je bilo nemško jadrkanje o revščini in kako neutemeljeno je upiranje Nemčije, da izpolni svoje naravnane obveznosti. Dočim se morajo zmagovite države boriti s ogromnimi

težavami, da obnove v vojni razdejano blagostanje, je Nemčija v različju pripravila svojo gospodarsko vstajenje.

Volnena industrija v Italiji

V svojih gospodarskih poročilih priobčuje profesor Giorgio Mortara nastopno zanimive podatke o Italijanski volneni industriji. Stvar je za nas v toliko zanimiva, ker izhaja iz priobčene statistike, da je Jugoslavija največja odjemalka produktov Italijanske volnene industrije.

Izmed treh Italijanskih tekstilnih industrij, je volnena industrija še najbolje napredovala in izpopolnila svojo trgovinsko in tehnično organizacijo. Volnena industrija zaposluje okrog 65.000 delavcev in ima na razpolago 50 do 60 tisoč konjskih sil. Vsakoletna produkcija volnena bлага dosega okrog 400.000 stotov, ki predstavljajo vrednost dveh milijard lir. Od 1. 1. 1918. do 1923-24. je vrednost izvoza volnenih tkanin narasla v razmerju 1 : 17,3, medtem ko je vrednost uvoza volnenih produktov poskočila v razmerju 1 : 4,1.

Nastopna tabela nam predlojuje gibanje uvoza in izvoza volnenih tkanin v povprečju leta 1909. do 1913 in leta 1923. do 1924. izraženo v tisočih stotov in v milijonih lir:

Volnene tkanine.	
1909-13	1923-24
Uvoz:	820 242 461 185.2
Izvoz:	19.5 51.9 13.7 205.6

Razne tkanine.	
1909-13	1923-24
Uvoz:	9.4 — 3.3
Izvoz:	11.6 — 31.4

V prvih desetih mesecih leta 1924. se je izvozilo: v Avstrijo 8024, v Anglijo 914, v Grčko 5039, v Jugoslavijo 13.373, v Turčijo 2938, v Britsko-Indijo 6'93, v Holandsko-Indijo 3401, v Egipt 2456, v Argentino 1037 stotov. Kakor je razvidno iz pravnih številk zavzema Jugoslavija prvo mesto kot odjemalka Italijanskega volnena bлага.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani

je imel dne 27. februarja t. l. v lastnih prostorih svoj redni občni zbor pod predsedstvom g. Ivana Kneza.

Iz zanimivega poslovnega poročila za preteklo leto povzamemo sledeče: Za preteklo leto je z zadovoljstvom konstatirati v gospodarskem pogledu, da je konsolidacija v državi nadalje napredovala. Promet se je izboljšal v vseh panogah. Železnice in brodarstvo so v popolnejši meri ustrezale naraslim prometnim potrebam tovornega in osebnega prometa. Tudi obveščevalni promet se je izpopolnjeval ter so postale prilike pri pošti, brzojavu in tudi telefonu odločno ugodnejše.

V naši agrarni zemlji je letina odločno okolnost za gospodarsko tehtnico. Navzlic obilnim padavinam so bili uspešni letine v splošnem nad povprečnostjo o dobri. Zadovoljivo je bila vohče letina za žitarice, prav obilna za koruzo, ki tvori za našo državo letos spričo nezadovoljivih uspehov letine v mnogih merodajnih deželah agrarne proizvodnje mogočno postavko v naši veliki kupčiji z inozemstvom. Velike prirodne resurse naše zemlje prihajajo ob nevarnosti normalizaciji vse bolj do veljave ter vpoštevajo naše eksportne količine v korist naše trgovinske bilance. Zve prejšnje leto je bil naš eksport velik. V letu 1924. je zopet izdatno napredoval ter se prav pvoštevno dvignil po množini in vrednosti izvoženega blaga. Naš izvoz je znatno nadkrilil uvoz, ki se drži že dve leti v tesnejšem obsegu spričo denarne krize, pe tudi spričo dejstva, da so p. 6 letih pončali nakupi v inozemstvu, namenjeni obnovi zemlje.

Naš dinar je tekem preteklega leta precej dosledno kazal vzpenjavo smer. Do kraja leta je močno pridobil na vrednosti ter po svojem valovanju in hitrem dviganju motil, pa tudi zaviral tečaj trgovskega dela osobito v eksportni kupčiji. Poslovni krogi si splošno že stabilizacije, saj pa umerjenega in postopnega jačanja nacionalnega novca to tem bolj, ker ob brzem sunkovitem dviganju vrednosti naše valute v zemlji sami življenjski standard navzlic višjim tečajem dinarja v inozemstvu ostaja neizpremenjen in zlasti cene živil ali trdovratno vztrajajo ali pi celo rastejo, sledeč rastočim cenam na svetovnem trgu.

Naša industrija in naša eksportna trgovina ne more odletiti trdnemu pritisku tujih konkurentov, ker je pocenitev rešije in produkcije izključena, dokler traja drago življenje.

Na našem denarnem trgu je bil v preteklem letu položaj dokaj napet. Trda je bila za denar in visoko ceno je imel. Od časa do časa je za spoznanje popustila napetost, ali stare rane so se zopet odpirale in odprle. Vesel pojav je, da se v prebivalstvo vrača zaupanje do denarja in spoštovanje denarja. Varnost je večja. Tudi visoke naložne obresti so ugodno učinkovale na razpoloženje prebivalstva. Jasno to kaže stanje hranilnih vlog, ki so v preteklem letu lepo narasle. Lansko leto za industrijo, trgovino in obrt vohče ni bilo ugodno. Obrtno delo je opesalo, trgovci so prevredli manj robe.

Ker je denar drag in pičel, eo plačila v mnogih strokah postala zamudna in počasna. Dasi so kupčije proti gotovini postale izjema in je posojanje in upanje na dolge roke zopet prišlo močno v navado, so v blagovni kupčiji posovne menice pri nas še prav redke. Velika trgovina in industrija ima v svojih knjigah mnogo terjatev. Do denarja je pa dobaviteljem tem težje priti, ker preobremenjena sodišča počasi posujejo ter je zakonita obrestna mera za današnje prilike v resnici obsoletna. Dokler je denar drag in redke, je slabo okolje osobito za stavbeno delavnost, ki je bila tudi v prošlem letu le neznatna. Mrtvilo v stavbarstvu težko prizadene s stavbeniki vse obrtne vrste, ki so v zvezi z gradbeno podjetnostjo. Tudi v preteklem letu je naša domača obrtnost ostala brez časa in prilik prirerme nove erinske tarife, katera bi edino mogla pospešiti industrialno delavnost in uavrtiti potrebnih delovnih prilik.

Kreditni zavod je zaključil preteklo poslovno leto z zadovoljivim uspehom. Obratoval je celo leto s povisanimi lastnimi sredstvi, katerim odgovarjajo tudi doseženi večji promet in čisti dobiček. Celokupni promet je znašal v letu 1924 Din 18.406.700.000.—, bilančni račun izkazuje Din 338.367.883.23, čisti dobiček Din 3.415.642.— pri delniški glavnici 12 in pol milijona. Občni zbor je odobril predložene letne račune, bilanco, kakor tudi našo izgube in dobička ter sklenil, da je za leto 1924 plačati dividendo po Din 10 za delnico, počenčji z dnem 2. marca 1925.

Tržni pregled LJUBLJANSKI TRG.

Blaga je bilo ta teden v splošnem volno dovolj, le krompirja je močno primanjkovalo ter sem in tja tudi petrotnine. Cene slanin so zopet nazadovale. Dalje so oslabele cene jajcem, a perutnina je bila večeraj nekaj dražja, ker je je bilo manj na trgu.

Cene: goveje meso 17-25, telečje 25-30, svinjsko 20-25, slanina 25 dinarjev za kilogram; klobase, Kranjske, 5-10 Din za komad. Kokoši 10 do 60 Din komad, jajca 0-75-1 Din komad, Mleko 3 Din liter, sirovo maslo 40-45 Din kilogram, Karfijola 10 do 12 Din kg, rumena solata 1-25 do 1-75, motovilec 1-25, regrat 1-1-25 Din za merico, Jaboča 2-8 Din kg, Moka «00» 8, «0» 7-50 Din kg. Druge cere nespremenjene.

Mariborski svinjski sejem (27. t. m.) Dogon 73 svinj in 1 koza. Cene so bile naslednje: prasci: 7 — 9 tednov stari 150 — 200, 3 — 4 mesece stari 300 do 375, 5 — 7 mesecev 500 — 625, 8 — 10 mesecev 750 — 875, 1 leto stari 1150 do 1375 Din. 1 kg žive teže 12.50 — 13.75, 1 kg mrtve teže 16.25 — 17.50 Din. Prodalo se je 50 komadov.

Občni zbor Kranjske industrijske družbe. V petek je imela Kranjska industrijska družba v Ljubljani svoj redni letni občni zbor. Odobrena je bila bilanca za poslovno leto 1923-24, ki izkazuje 874.608 Din čistega dobička. Izplača se 11 odstotna dividenda. Iz letnega poročila posamezno, da je pose na železnem trgu v Jugoslaviji jako slab. Češko-slovaška, posebno pa avstrijska konkurencija si je osvojila velik del jugoslovenskega trga, tako da Kranjska industrijska družba le s težavo našče kupca za svoje železne proizvode. Ker ima podjetje vse zaloge polne neprodanega blaga, je morala v zadnjem času redncirati delo v tovarni. Da ni treba odpuščati delavcev, je družba restreirala delo na pet dni v tednu, tako da počiva obrat v soboto in nedeljo. Ako se ne zboljšajo tržne razmere v Jugoslaviji, bo morala družba se nadalje stringirati delo. — Za predsednika je bil ponovno izvoljen Aleksander Ferra, za podpredsednika pa Avgust Praprotnik ter kot pooblaščen član upravnega sveta dr. Fran Windischer.

Snovanje tvornice za predelavo domačega opija. Mednarodna konferenca o opiju, ki se je nedavno končala, je odobrila predlog našega delegata, da vsaka država skrbno pazi na produkcijo opija na svojem ozemlju in da dopušča izvoz opija samo v one države, odkoder že ima dovoljenje za uvoz. Sedaj so se nekateri domače družbe obrnile na ministrstvo za trgovino in industrijo z vprašanjem, na kakšen način bi se mogel rešiti problem predelovanja opija v naši kraljevini. Te družbe že ustanoviti tvornice opija in so ministrstvu obenem predložile pravila o ureditvi teh tvornic. Glavnica je že zasigurana: istotako strokovnjaki. S tem bi se naš opij več ne izvažal v tujiki meri, temveč bi se doma predelal, ker kemiško-farmaceutski predmeti, kakor morčiji, kodein in drugi, se bodo iz opija mogli proizvajati doma in potem kot takšni izvažati, dočim mi danes kljub odlični kakovosti našega opija moramo vse te predmete uvažati za drag denar. Minister za trgovino in industrijo je izjavil, da bo podpiral akcijo za zgradbo takih tvornic.

Kriza v bosnarski lesni industriji. Radi visokega stanja dinarja in slabe konjunktura dela bosnarska lesna industrija z izgubo. Več žag je še moralo ustaviti obrat in kakor sedaj poroča časopisje, je prenehala z delom velika žaga Sons & Komp.

Za carine prost uvoz poljedelskih strojev. Po beograjskih vesteh se vrše v ministrstvu za kmetijstvo in vode pogajanja s prizadetimi krogi glede ukinitve carine na uvoz poljedelskih strojev.

Carinske pogodnosti za rumunski izvoz v našo državo. Ministrski svet je te dni sklenil, da se za blago rumunskega izvora uporabljajo minimalne carinske postavke.

Naša svobodna cena v Solunu se bo otvorila danes, dne 1. marca na svečan način.

Poravnava dunajskega denarnega zavoda Deutsche Bodenbank prietna. Z Dunaja poročajo, da je višje detelno sodišče kot rekurzivno sodišče potrdilo poravnavo omenjenega denarnega zavoda.

Podaljšanje češko-slovaško-grške trgovinske pogodbe. Med grškim poslaništvom v Pragi in češko-slovaškim zunanjim ministrstvom se je sklenil dogovor, po katerem se provizorna trgovinska pogodba med obema državama podaljša do 1. junija.

Češko-slovaška bo pridelala letos manj sladkorne pese. Iz Prage poročajo da bo površina, posejana s sladkorno peso, letos za 30.000 do 40.000 ha, to je za 10 do 15 odstotkov manjša kakor v tekoči kampanji.

Insolventna stare firme v Budimpešti. Iz Budimpešte poročajo, da se nahaja v plitvih tekočih 53 let stara firma z vrhovni Adolf Nagel.

Povšljenje reeskomptne obrestne mere v Newyorku. Federal-Reserve-Bank je povisla reeskomptno mero od 3 na 3.5 odstot.

Vreme

Za vreme preteklega tedna je karakterističen sneg in mraz pričetkom tedna, par lepih solnčnih dani se posebno toplih dni sredji tina in zaključek znova dež z višjo toploto. Slično, čeprav ne popolnoma enako vreme je imela tudi večina Evrope, seveda pod skupnimi vzroki.

S Severnega ledenega morja so udarile izredno mrzle zračne plasti na jug ter se razprostirle preko Rusije, kjer je začetkom tedna kazal termometer 20 do 30° C pod ničlo, osobito v sredini in na severu. Ta silni mraz, združen z visokim zračnim tlakom, je silil proti zapadu in jugu in dospel v resnici preko Skandinavije in Danske, preko Nemčije ter Podonavja tja do Anglije, Francije in Italije. Nad Sredozemskim in Atlantskim morjem pi se je držal nizek zračni tlak in tonel, zelo vlažen zrak. Na tem predelu, kjer so se mrzle in tople ter vlažne zračne plasti stikale ter mešale, je bilo obilo padavin, ki so segale od Skandinavije preko zapadne Nemčije ter Francije proti jugu ter so bile najobilnejše v severnih mediteranskih deželah ter okrog Alp. Vzhodni veter je sneg zanesel daleč na zapad; snežilo je začetkom tedna na Danskem, v Londonu, Parizu in severna Francija je dobila te dni prvi sneg v letošnji zimi; tudi alpski predel je bil obdaran z njim in severno dinarsko ozemlje.

Ko pa se je sredi tedna depresija nad Sredozemskim morjem napolnila s hladnejšo zračno strujo in je istočasno mraz nad Rusijo nekoliko ponehal ter se zračni tlak tamkaj zmanjšal, je prodrla bliže do nas zopet velika depresija preko Anglije, nastanajoč v bližini morja s silnimi viharji, k nam pa dovajajoč znova tople morski zrak in obilno vialo z deževnimi nalivi. Vsa zapadna polovica Evrope se je zopet ogrela, mraz je ostal omejen na ruski vzhod.

Z 28. februarjem se meteorološko zaključuje zima, obsegajoča potemtakom december, januar in februar, in 1. mare je vremenoslovno prvi pomladanski dan. Lahko nas mare ali celo že april obdari s kakim snežnim ali mrzlim dnevom, toda to ostane le intermezzo; zime je konec. In letos ni bila huda; dočim znaša srednja decembrova temperatura — 1-5° C, je imel to zimo december v Ljubljani srednjo toploto 0-8° C nad ničlo. Januar je imel letos le 0-2° C pod ničlo, srednja temperatura, povprečno pa ima 2-3° C pod ničlo. Tudi februar je imel najmanj 2° C nad normalno toploto. Najmrzliji dan decembra je kazal le — 7-3° C (14.), januar — 7-7° C (24.), a februar — 5-8 (4.); potemtakem je bil najmrzliji dan letošnje zime 21. november, ko je kazal termometer zintraj — 8-4° C. Lansko zimo, ki tudi ni bila posebno mrzla, je znašala najnižja temperatura (dne 1. januarja) — 18° C. Da je bil letošnje zimo v novembru najmrzliji dan, zonet potrebje pravilo, da se po mrzlem novembru ne sme prenesimistično presojati nastanajoče zime.

Letošnja zima je bila tudi izredno snena in izredno malo snežna. Prvi sneg je pobešil ljubljano žele na sv. Pavla dan, 25. januarja. Pa tudi v višjih legah so imeli letos izredno malo snega, kar je povzročilo veliko škodo pri spraviljanju lesa.

December je imel padavin 114 mm, kar odgovarja povprečni poročji za december, ki znaša v Ljubljani 101 mm. Toda ta dež je padel le v sedmih dneh, od katerih je eden 3. imel 51 mm, tečaj skoro polovico mesečne množine. Januar je imel samo 25 mm, dočim ima povprečno 78 mm. Februar na je bil že zelo moker, ker je dobil 160 mm, dočim mu gre povprečno le 78 mm.

Vremenska napoved za nedeljo: Večnoma oblačno, v nižnih temperatura nad ničlo. Semintja padavine.

Lesnik in tiskatelj Kauer-ij d. r. odgovorni urednik P. Brozovic, Tisk Delniške tiskarne, 4. d. v Ljublj.

Iz življenja in sveta

Hjalmar Branting

Poročili smo že, da je v torek umrl slovití švedski politik, dvakratni ministrski predsednik Hjalmar Branting. Njegova smrt je vzbudila občalovanje po vsem svetu, saj leže z Brantingom v grob eden najbolj konstruktivnih in treznih politikov moderne Evrope. Dasi vse svoje življenje socialist, se Branting ni nikdar udajal utopijam, ampak je bil skozinskoz realen politik. Njegova zasluga je, da je dosegel švedska socialna demokracija tako moč, da je bila švedska ena prvih držav, ki je dobila čisto socialistično vladno. Brantingovi trezni in zato uspešni politiki se imajo švedski tudi zahvaliti, da kljub sosedstvu z Rusijo komunistem med njimi ni mogel najti trdnih tal.

O Brantingovi vlogi med svetovno vojno smo že govorili. S tem, da se je tako odločno postavil na stran Antante, je storil posredno veliko dobroto tudi slovanstvu. Morda bi se bila Nemčija lahko upirala še dalje, ako bi ji posrečila njena nakana, zanesti s stockholmsko socialistično konferenco, defetizem med narode Velike antante. Branting je to nemško nakano preprečil. Kljub temu pa je bil prepričan pacifist in je kot tak dobil tudi Noblovo nagrado. Njegovo ime ostane trajno zabeleženo ne le v zgodovini druge internacionale, ampak tudi v analih svetovne zgodovine.

Pariške sličice

Na zadnjem sestanku pariških učiteljev in učiteljic je bilo stavljeno na dnevni red sledeče vprašanje:

— Ali naj se ne bi učili dečki v šoli tudi šivanja?

Odgovori na to vprašanje so bili zelo žudni: učitelji so rekli «da», učiteljice so se pa obotavljale ali pa dejale «ne».

— Toda cenjene dame, se je nato oglašil star učitelj, saj ste vendar za enakopravnost obeh spolov, kaj ne?

— Gotovo, je vzdihnila mlada učiteljica, toda kadar si bodo fantje znali sami zakrpati svoje raztrgane hlače, bo to tvorilo še en vzrok več, da ostanajo samci.

Statistika pariške podzemne železnice: Največ potnikov je v zadnjem četrtletju leta 1924 vstopilo na postaji Vincennes, namreč 3.590.875, za njo pride postaja Severni kolodvor s 3.366.513 potniki.

Neki v Parizu v angleškem jeziku izhajajoči veliki dnevnik je stavil na svoje čitatelje vprašanje, kje na svetu se nahaja raj za ženske. Angleži in Američani so odgovorili, da so to Zedinjena država, kajti nikjer drugod žena bolje ne služi, če dela. Svojo nezavisnost si je tam zagovarala na tak način, da lahko uganja, kar ji velevalo njene kaprice.

Odkod prihaja to? V Zedinjenih država-

vah je dva milijona moških več kot žensk. In po zakonu razmerja med poročno in zahtevo onkraj velike luže žensko delo zelo cenijo. Poročiti se je pa za moškega tudi težje vsled nesorazmerja med obema spoloma. In to je morda pravi raj!

Brzojav poroča, da je Sovjetska vlada, ki ima menda neizčrpilive fonde za propagando, nakazala svojemu konzulu v Parizu 10 milijonov frankov za «delo» med delavci, ki so iz inozemstva prišli v Francijo. Lahko si predstavljamo, kaj pomeni izraz «delo». Skušali bodo spreobrniti k boljševičnemu evangeliju par revežev, ki ne bodo imeli dovolj moči v sebi, ustavljati se skušnjava. Med izseljenci, ki še ne znajo jezika dežele in večkrat ne vedo, kako bi služili donar, upajo boljševiki z denarjem naloviti nekaj kalinov. «Delo» politike je res lepo!

Najnovejša o pariškem pocestnem pobalinu:

Na trotarju zapazi dama, ki gre mirno mimo držeč za roko svojega malega sinčka.

Pobalina se ji približa, dvigne čepico in zelo uljudno pozdravi:

— To je vaš sinček, milostiva?

— Gotovo, odvrne dama zelo začudeno.

Tu pa reče fante, potem ko si je pomilovalno ogledal otroka:

— O jej, kakšen kilavec!

Nato se zavrti in veselo življuje odkoraka.

Uboga dama rabi pol minuti, da se malo zavé.

Kako nadomestimo premog in nafto?

Ako bo poraba premoga in nafte še nadalje tako napredovala, kakor v zadnjih letih, bo v doglednem času zmanjkalo enega in drugega. Nekako nadomestilo bi mogel biti le veter, a strokovnjaki si še niso na jasnem, kako bi ga mogli uspešno izkoristiti.

O tem zanimivem vprašanju razpravlja v svojem najnovejšem delu znameniti švedski učenjak, ravnatelj Nobelovega inštituta Svante Arrhenius. Vprašanje množine premoga in nafte je v resnici eno najvažnejših vprašanj, ker so odvisni od njega vsi uspehi naše civilizacije.

Poslednji mednarodni geološki kongres v Torontu je preučil svetovne premogove plasti v globini do 1800 m na sedem bilijonov ton, od katerih odpada 68% na Ameriko, 17% na

Azijo, 10,6% na Evropo, 2,4% na Avstralijo in 0,8% na Afriko. Te številke pa je treba za 10% znižati z ozirom na izgubo pri kopanju in prevajanju, pa tudi zaradi neugodne lege nekaterih premogovnikov v deželah, kjer vlada velika vročina — nad 70 stopinj Celzija. Sedanja poraba premoga znaša 1.200.000.000 ton na leto ter še stalno narašča. Tekom poslednjih deset let se je požgalo več premoga kakor prej v stoletjih. Z ozirom na to najbrže ni pretirana trditve, da bo do 500 do 600 letih izčrpani vsi premogovniki.

Še neugodnejši je račun z nafto; njeni izviri bodo ob sedanji porabi izčrpani komaj še za kakih 60 let. V Ameriki, kjer se pridobi in porabi dvakrat več nafte, kakor na ostalem svetu, je njen konzum narasel do sedaj letno za 25%. Ako se na posrečeni najti nove petrolejske izvire, bo vsa množina nafte porabljena še koncem dvajsetega stoletja. Potem pa bo moral mol staro šaro vsi avtomobili, motočiki, letala, večina parobrodov in Dieslovi motorji.

Ta žalostna perspektiva silí človeštvo, da išče nove izvire energije. Pred vsem prihaja v poštev «beli premog», to je vodna sila. Ako bi se izkoristili vsi slarovi, reke in jezera, bi imela Azija 236.000.000 konjskih sil. Afrika in Severna Amerika vsaka po 160 milijonov, Južna Amerika 94 milijonov, Evropa 65 milijonov in Avstralija 30 milijonov konjskih sil. Od posameznih držav so na prvem mestu Zedinjene države severne Amerike s 100 milijoni konjskih sil, potem Kanada s 26 milijoni, Norveška s 13 milijoni, Francija s 7 milijoni in Švica s 6.700.000 konjskih sil.

A vse te vodne sile na zemeljski obliki bi morale pokriti le 60 odstotkov sedanje potrebne energije. Svante Arrhenius je mnenja, da bi veter mogel dati ogromno energijo; on bi mogel nadomestiti efekt, ki ga dosežemo s premogom, nafto in vodo. A žal, da še nismo dospeli tako daleč, da bi mogli izkoristiti veter.

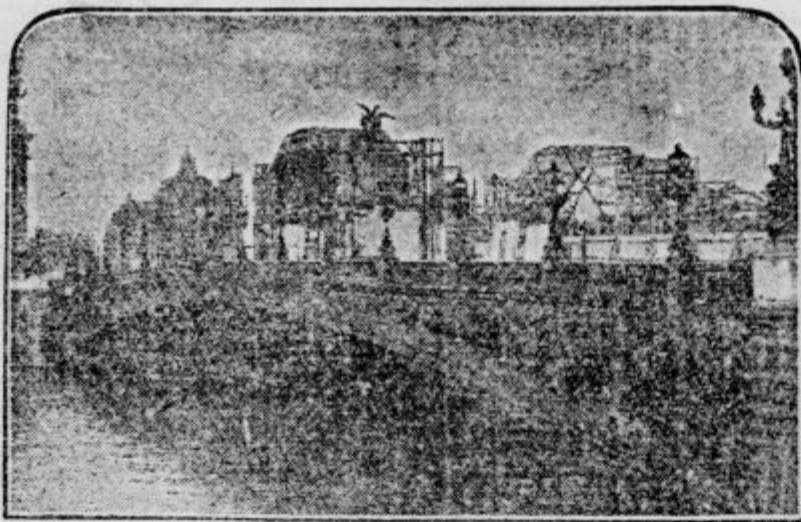
Kar smo rekli o vetru, velja tudi

Covercoat

blago, naimodernejših vzorcev za ulstre po cenah z našo kalkulacijo, je dospelo ravnokar. Interesenti so vabljeni, da si ogledajo vzorce.

Drago Schwab, Ljubljana.

Novo mesto sredi Pariza

Pri mostu Aleksandra III. raste sredi Pariza pravzelo novo mesto. Gradi se ogromni kompleks stavb za pripravljajočo se razstavo modernih dekorativnih umetnosti. Dela se nadaljujejo z mrzlično naglico. Objekti, ki se grade, pokrivajo občirni prostor med trgov de la Concorde, Palačo invalidov, med Avenue des

Champs-Élysées in trgov de l'Alma. Dan in noč dela nad 340 delavcev. Pogled na novo nastajajoči del Pariza, sredi tega svetovnega mesta, je že sedaj veličasten. Nenaravna razstava bo trajna in obeta, da bo pomenila novo privlačno silo za ves svet.

možbeseda. Kako naj bi pozabil na svojo obljubo?

„Možbeseda“ je bila rečenica, ki se ni ponavljala samo v vsi kem njegovem stavku, ki ga je izgovoril, nego često celo v službenih aktih. Zato so mu za hrbtom rekali navadno „viteška beseda“ in so ga imeli za malo prismojenega.

No, vkljub temu je bil Ivan Ivanovič prijeten človek in je dočkal svoje štirideseto leto in postal visok uradnik. Ze skoro dvajset let je bil v službi, pa nikoli ni imel nobenega dopusta. No, pa se je tisto leto odločil vzeti dopust in potovati v inozemstvo — kdo ve, kje si je zato vzel pogum, saj ni znal nobenega tujega jezika... toda čez nekaj let je Ivan Ivanovič sam spoznal, da je usoda hotela, da potuje v inozemstvo. In dobil je dopust in se peljal, pomagajoč si z gestami in grimasami in se pripeljal s pomočjo vjudnih sopotnikov skoro čez vso Nemčijo do enega izmed najlepših bavarskih jezer, kjer se je ustavil. Da se navzije naravnih krasot, je sklenil ostati tam cel teden.

Rekel sem že, da Ivan Ivanovič ni razumel pri svojem odhodu nobene neruske besede, sedaj pa pravim, da se je za potovanje po Nemčiji naučil kar treh, namreč jawaohl, bitte schoen in danke sehr. S temi tremi besedami, svojim dobrosrčnim, vedno se smehljajočim obrazom ter svojo evropsko oliko

se je mož v dveh, treh dneh že seznanil in spoprijateljil skoro z večino vseh moških v hotelu in pa, saj vemo, Bavarci imajo tudi radi tujce. Ivan Ivanovič je veljal za zelo družabnega človeka. Čeprav se pogovorov svojih prijateljev ni mogel udeleževati, pa je pridno pil z njimi pivo, jedel hrenovke in plezal po gorah.

Pozabil sem povedati, da je imel Ivan dve majhni napačici. Prvič eno, ki je pravi vitezi niso poznali, namreč fotografirski straš. Ivan ni bil navaden amater, ki mu je vseeno, kaj fotografira, ali lepo dama, ali svinjo na gnoju, samo da fotografira. Ne, Ivan Ivanovič je fotografiral samo tisto, kar je imelo pravico večnega obstoja, predvsem lepe ženske obraze. Drugič je Ivan Ivanovič — v tem se ni prav nič razlikoval od prvih vitezov — ženskam rad poljubljaval obraze, seve, brez slabih namenov. In glej, v hotelu so imeli natakarko, okroglo Nemko rdečih lic, modrih oči in svetlih las, z eno besedo, kakor naša je bila njena glavnica ustvarjena za to, da se naslika ali nafotografira. Ivan Ivanovič si je takoj, ko jo je prvič ugledal, začel misliti, kako lepo ploščo bi dala ta njena glavnica in kaj šele diapozitiv. In šel je k njej in ji s kretinami razložil svojo željo. Bila je takoj pripravljena in se je šla lepo obleč in si urediti frizuro. V ateljeju — na balkonu — jo je Ivan večkrat slikal in

za solnce in za morsko plimo. Dopolnimo prišli preko početnih poizkusov. Ako se nam kedaj posreči zgrabiti in izkoristiti solnce, potem bodo mahomah rešena vsa vprašanja prometa in kuriva.

Zgodovina koledarja

Pri starih Rimljanih so imenovali dneve, ki so prvi v mesecih, calendar. Odtod je nastala beseda «kalender» ali koledar. Človek je meril dan vedno od vzhoda do zahoda solca. Pri Babiloncih se je začenjal dan z vzhodom solca, pri starih Grkih, pri Judih in vseh islamskih narodih pa z zahodom solca. Pri starih Rimljanih se je začenjal dan o polnoči. Po Rimljanih so se razvali kristjani, dočim so postavili astronomski začetek dneva na pol dne. Mesec so začeli računati po luni, in sicer od mlaja do štira, kar znaša okoli 29 in pol dneva.

Tako je nastalo 12 mesecev t. j. 29 in pol dni x 12 = 354 dni. Ker pa se mesečno leto ni skladalo s solničnim letom, so morali leto popravljati. Pri starih Grkih je Solon določil l. 594. pred Kr., da imej poslej leto enkrat po 28, drugič po 30 dni na mesec. Vsaki dve ali vsaki tri leta pa so dostavili še en mesec, da je bil red s solncem. Baje so imeli Rimljani spočetka le 10 mesecev in bilo Numa je pridedal še januar in februar. Egipčanski svečeniki so menda prvi solnično leto pravilno izračunali, in sicer okoli leta 1800 pred Kr. z opežovanjem Sirija. Določili so letu 365 in četrt dneva. Julij Caesar je s pomočjo egipčanskih astronomov določil, da imej leto 365 dni, a vsako četrto leto 368 dni. Ta koledar se zove julijanski in je še danes v rabi v pravoslavni cerkvi. Papež Gregor XIII ga je pustil še popraviti in ga je izvedel z bulo z dne 24. februarja 1582. Od tedaj ima ves zapadni svet gregorijanski koledar.

V letalu nad Himalajo

Prejšnji teden je «Jutro» poročalo, da se je drzni angleški letalec Cobham v letalu dvignil nad streho sveta, kakor imenujejo Tibetanci pogorje Himalaje z

najvišjim vrhom sveta Mount Everestom. Letalec je fotografiral gorovje, katero je preletel. Današnja slika kaže goro Phalool, fotografirano z višine 5500 m.

Bela rasa in človeštvo

Pod tem naslovom je napisal dr. A. Legendre v «Matinu» instruktiven članek, ki je v sedanji dobi vrlo aktualen, zato ga prinašamo našim čitateljem v prevodu.

Skratraj čas je že, da se človeštvo zave, da se 900 milijonov duš broječa Azija danes nahaja na mejniku svoje zgodovine, in sicer vsa Azija, tako neodvisne države kakor kolonije. Pomemben je ta mejnik, pomemben je za Evropo in za Ameriko. Toda bela rasa je že nad štiri leta v letargiji in njen blagodejni vpliv se je občutno poslabšal.

A kje leži vzrok, da bela rasa izgublja tla na Vzhodu?

Ako izvzamemo boljševičsko prodiranje v Azijo, nam ostane le še ena razlaga: Evropa in Amerika se behata vse preveč za svojo ideologijo, za princip, ki so za visoko razvite narode sicer umestni in pravilni, ki pa so nasprotno za narode in plemena, ki še niso dosegli psihološko-socialne zrelosti, lahko pogubonosni. Velika pogrška je, govoriti tem narodom v «self determination», o smoodlobi in jih tirati v tak politični režim, ki je v nasprotju z njihovimi tradicijami in s stopnjo njihovega razvoja.

Danes vidimo, kam tirajo navedene metode Kitajsko. Nedávni eksperiment s Sun Yat Senom, ki ga nekateri označujejo kod polod demokracizma v deželo solca, ki pa je v resnici le povzročitelj še huje bede, se je izkazal še za mnogo pogubonosnejšega kot lamozna taipinska kriza, ki je dovedla do strahovlade Hong Siu Tsenga, «svoboditelja».

Prva in največja dolžnost velikih demokratičnih držav je, da obnove zlosti v Aziji nekdanji izgubljeni prestrži bele rase ter si pribore vnovič vodilno vlogo, ki so jo igrale na Vzhodu od početka kolonizacije. Ideologija bele rase je danes toliko opsovana in grajana, toda ni-li bila ona tista sila, ki je iztrgala iz zemlje neizmerno, v njej skrito bogastvo? Izginile so džunglje, oplodile so dotlej nekultivirane

stepe in rodile so kovo, kakno in sladkor, kavčuk in gutaperčo, tkanina vseh vrst, olja i dr.

Prebivalstvo otoka Jave se je pod holandsko upravo tekem štirideset let pomnožilo od 14 na 87 milijonov, za skoraj 200%!

Pod vlado belokožca je izginila tiranija in beda, izumrli so krvavi boji, ki so uničevali rodove in plemena, izumrli so verski umori (n. pr. na Filipinih, na Sumatri, Dahomeyu), skratka, prokletstvo minulih črnih vekov se je ublažilo in izpremenilo v blagoslov.

Bo-li Evropa kmalu opustila svojo doseganje vlogo in sledila zgledu Zedinjenih držav na Filipinih? Se-li bo zavedla, da jo njena dolžnost, pomagati mladim narodom in jih voditi postopoma na pot civilizacije?

Nekateri doktrinarji, ki se radi nazivljejo sovražniki vsake nadvlade, so postavili novo vero: vero v enakost vseh. Oni hočejo ujediniti vse rase, belo-, rdečo-, črno-, rumenokožce, ujediniti hočejo fizične vrednote in celo psihične in na te način doseči politično ujedinenje.

Nesmiselno! Mar ni naš neenakost pravilo in zakon narave? Poglejte okrog sebe, opazujte življenje in videli boste, da se narava sama brani ujedinenja, nasprotno ona ustvarja neskončno raznolikost. Zakaj narava potrebuje za vsako nalogo posebnega organizma. V tem tiči tajnost življenja in njegove ohranitve akozi vse veke.

Naravo posiliti je nemogoče; na tej nalogi si mora skrbati zobe sleherni zožimec. Vsaka rasa ima svoje naloge; izvršuje naj jih v soglasju s svojim razvojem.

Ce bela rasa ne bo pojmovala svoje naloge, bo-li-li zapadlo človeštvo v vesoljni kaos? Se namreč narodi, ki morajo vsled prebrze emancipacije ne samo pasti nazaj v ekonomsko sterilnost, ampak se bodo celo hitro, prehitro povrnil v prvotno življenje v džungli, kjer bodo bo starem vzorcu uničevali drug drugega, prav kakor

I. Petruševskij:

Vitez besede

Ivan Ivanovič Kablukov je bil državni svetnik, vitez mnogih odklikovanj, predvsem pa najdostojnejši in najpoštenjši človek, ki si ga je mogoče misliti. Absolutno ničesar mu ni bilo mogoče očitati, posebno pa ne, da bi bil kdaj snedel besedo, kar se v naših nevihtskih časih tako pogosto dogaja. Bil je osemintridesleten samec, ki je v mladosti prečital v gimnaziji celo vrsto knjig o vitezh, pa si je odteje mislil, da je vitez, čeprav ga je usoda vrgla na svet šele v našem trgovskem času, ko ne poznamo več turnirjev in dvobojev. No, vseeno, Ivan Ivanovič je bil vitez in vedno možbeseda. In res, nobena dama, ne glede na starost, lepoto ali socialni položaj, Ivanu ni mogla očitati nepazljivosti ali pozabljivosti, da ji ni čestital h godu ali poljubil roke, ne glede na to, ali je roka držala po finem parfumu ali po kumarah.

No, pa tudi moški niso mogli očitati Ivanu, da bi bil kdaj figamož, ali pa da kdaj ne bi bil držal obljube.

„Torej ne pozabite, Ivan Ivanovič, da igramo danes pri meni preferance,“ mu je rekel kateri kolega, ko so odhajali iz službe.

„Kaj pa vendar mislite, Gavro Andrejevič,“ je navadno odgovoril Ivan Ivanovič, „saj veste, da sem vitez in

potrepljivo poslušal njeno žgolenje, čeprav ga ni razumel. Končno se ni mogel več zdržati, zgrabil jo je za glavo in jo na vso moč poljubil. Fraulein Fani je bila sprva malo v zadregi, potem pa se je veselo zasmejala in zbežala iz sobe.

Ko je drugi dan prišla gledat fotografije, se Ivan Ivanovič zopet ni mogel zdržati in jo je zopet poljubil, seve brez slabih namenov ali daljnjih načrtov. Fanni ni več zbežala, nego je napravila resen obraz in Ivana nekaj vprašala. Misleč, da vprašuje po fotografijah, je Ivan na vse odgovorjal z jawaohl in zapetal nekatera zadržila celo s poljubi.

Ko je drugo jutro sedel k zajtrku, so se vsi njegovi prijatelji slavnostno dvignili in mu napili iz polnih čaš. Ivan Ivanovič je menil, da mu čestitajo h godu, in se je čudil, kako da so mogli Nemci zvedeti, da ima on natančno tisti dan god. Zahvaljeval se je z vjudnim obrazom in mnogimi danke schoen. Fanni ni bilo ves dan nikjer videti in hotel je dobil naenkrat novo natakarko. No, Fanni je prišla potem vsak dan k Ivanu in ga sama poljubljala ter večkrat izgovorila besede Vater, Mutter, Pater ter Kirche. Ivan je mislil, da pravi, da bo vsem ljudem poslala fotografije in ji je to rade volje pritrilil. In tako so pretekli trije ali štirje dnevi s pivom, hrenovkami in plezanjem po gorah, s Fanni in s poljubovanjem. Kar naprej ga je nekaj izpraševala in k vsemu je

rekel dobrodušni Ivan jawaohl ali pa bitte schoen.

In ko je lepega dne hotel urico zapati, sta ga obiskala dva prijatelja v frakih, z rokavicami, belima kravatama in cilindroma. Zelo slovesno se je vse to zdelo Ivanu Ivanoviču in ponudil je gospodoma stole. Nista se hotela vsteti, nego sta kazala na uro in sta ga na vso moč nekam silila. Toliko je razumel, da bo poroka in da je njegova dolžnost, da jo gre gledat in čestitat. Oblekel se je in šli so.

Ko je Ivan Ivanovič stopil v cerkev, so zabučale orgle in ljudje so mu napravili širok spalir. Na stopnjicah oltarja je čakala njegova Fanni v poročni obleki. Presenečen je Ivan obstal na strani in skušal z očmi poiskati ženina. Pa prijatelja sta ga prišla in ga gnala k nevesti. Na obrazu Ivana Ivanoviča se je tedaj pokazalo stotisoč vprašanj in eno samo besedico je še mogel spravit iz sebe: warum?

Zadrega je bila vsesplošna. Ivan Ivanovič se je vrtel med znanci in prijatelji, ki so mu nekaj prigovarjali in pojasnjevali, razumel pa ni ničesar. Kdo ve kako bi se bila stvar končala, da ni bil v cerkvi neki Rus, ki je Ivanu pojasnil, da je vendar obljubil poročiti lepo Fanni. Ivan je razumel.

Poročiti natakarko? Gospodin, pomiluj! Ali pa biti enkrat figamož, zatajiti prvi svoj princip v življenju, svoje

v prošlosti. Ali pa bodo v sveti si svoje moči čisto izrabljali šibkeje.

Posledice bi bile neizmerno. Narodi bi obubožali, na svetovnem trgu bi se zmanjšale zaloge živil in za Evropo neobhodno potrebnih sirovin. Nastopila bi v Evropi nadvse resna gospodarska kriza in bela rna bi bila prej ali slej prisiljena, da si znovi osvoji kolonije.

Emancipacija je lepa beseda, le žal, da je po precejšnjem delu fraza. Napredek človeštva mora iti v znamenju reda in plodonosnega mira.

Kje so še sužnji?

Pred kratkim je pisalo »Jutro«, da je maharadža nepalski vrnil vsem sužnjem prostost. Njihovi lastniki dobe odkupnino, sužnji pa ostanejo pri njih še dalje, toda kot svobodni državljani in svobodni delavci ter dobivajo plačo.

Nepal je država ob Himalaji, torej v Indiji. Da se ondi še nahajajo sužnji, mora vsakogar za hip presenetiti. Kajti ta država je majhna pokrajina sredi ogromnih domen kitajske, japonske in ne na zadnjem mestu evropske civilizacije. Začuditi pa se moramo, ko čujemo, da se še dobe sužnji v republiki Sibiriji, delu bivše carske Rusije. Seveda, Rusija je bila velika, in stepa je pusta in obširna in požre vsako vest o usodi ljudi, ki bi hotela prodreti v območje civilizacije. Zakaj ne bi smeli biti tam, kjer so volki neomejeni gospodarji nad obširnimi pokrajinami, še vedno sužnji?

Prava domovina suženjstva je Afrika. Sicer skuša uveljaviti ondi Anglija svoj vpliv tudi v tej smeri. Toda njen vpliv sega samo tako daleč, do koder vodijo poti. Ob strmih skalah in v neizmernih prazgodih Afrike je vsaka civilizacija brez moči.

Predvsem je malajsko otočje pokrajina, kjer še vedno cvete suženjstvo. Skoraj vsi sužnji so vojni sužnji ali pa taki, ki niso mogli poravnati dolgov. Moški so večinoma poljski delavci na posestvih svojih lastnikov, deloma pa zavzemajo tudi zaupna mesta in celo politične službe, ker jim je težje zlorabiti zaupanje kot svobodnemu možu. Zakaj gospodarji imajo pravico, da svobodno razpolagajo z življenjem in smrtjo svojih sužnjev.

Sužnje so deloma delavke, deloma pa nelegitimne in dostikrat tudi zakonite žene gospodarjev, pri čemer zakon nikakor ne razveljavlja suženjstva. Pri nekaterih plemenih so otroci svobodne žene po zakonu njena last in mož nima pravice uporabljati delovne moči in sposobnosti svojih otrok zase. Ako je pa zakonita žena hkrati sužnja, je brez pravice in njeni potomci postanejo last očeta.

Sicer si pa ne smemo predstavljati, da je usoda sužnjev bogve kako žalostna. Večinoma se jim godi prav dobro. Saj

so vendar dragoceni delavci. Često se opaža tesno prijateljsko razmerje med gospodarjem in sužnjem.

Bivši avstrijski konzul Baumann je našel nekoč v Kongu sredi Afrike starčka in cvetočega mladeniča v živahni zabavi na prostem pred kočjo. Oba sta se šalila in smejala, potem pa sta zopet resno govorila o najbolj filozofičnih stvareh na svetu. Baumann je imel oba za očeta in sina. Zelo se je pa začudil, ko je izvedel, da je starček lastnik posestva in mladenič eden njegovih sužnjev, in sicer oni, ki je določen, da ga sežgo na grmadi svojega gospodarja kot mrtvaško žrtev. Ta sužnji se nikakor ni pritoževal nad svojo usodo.

O špijonih

Vojno špijonažo je prvi moderno organiziral Napoleon Bonaparte še kot vrhovni general v Italiji. Avstrija je smatrala špijonažo za oficirje koncem 18. veka še za nečastno. Ko pa je videla Napoleoneve uspehe, je tudi Avstrija uvedla organizirano špijonažo.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, so se oglasilo mnogo avstrijskih častnikov, ki so kot špijoni odpotovali v antante države. Ze tam živeli avstrijski antakrjni, sluge, žene in dekleta pa so stajili v špijonsko službo. Celo na ruskem dvoru so bili avstrijski špijoni kot lakajji, delavci in dr. Večini je bilo le za dober zaslužek. Med sto špijoni jih je komaj pet, ki zvedo res kaj važnega. Milijone frankov so zaslužili sleparji brez koristi za Avstro-Ogreko. A prav tako se je godilo antanti. Najvažneje je zvedeti obliko in oborožitev utrd in luk, mobilizacijske načrte, število vojaštva, rezerv in njih razporedbo. Mlade častnike so zavajali najeti moški k igram, da so napravili fante dolgove. Lepe ženske so posedovale, da so dobivali ti nesrečniki posojila ali darila. Zato pa so morali izdati tajnosti, kazati zaupne listine, dovoljevati fotografiranje in dr. Starejši častniki so postajali izdajalci le iz osvete, ljubosumnosti, užaljenosti ali tudi iz denarne lakomnosti. Špijonažo so izvrševali tudi v krošnjah in branjeve, prodajalce novin in vojnih spominov preoblečeni ljudje. Marsikak špijon je delal za obe strani, a je navadno plačal svoje izdajstvo s smrtjo. Mnogo Rusov, Italijanov in dr. je špijoniralo iz ljubezni do kirše domovine. V Italiji pa se je našlo celo nekaj uglednih familij, ki so špijonirale za Avstrijo, ker so bile sijajno plačane. Mnogo imen špijonov so izvedele armade po zanikrnosti uradov iz zaplenjenih ali lahkomišelnih pozabljenih aktov se je zvedelo marsikatero ime; dotičniki so bili potem postreljeni ali obehni, po vojni pa vrženi v ječo. Nekateri so se morali po vojni izseliti iz domovine, marsikdo pa je moral zbežati celo preko morja.

Prebrisan tihotapec

Trgovec T. Gomann, ki je poprej stanoval v Bremenu, je najel meseca julija 1924. angleško motorno ladjo »Veronika« in natovoril za tihotapec alkohola v Ameriki raznega žganja za 86.000 dolarjev.

»Veronika« je prišla jeseni v Ameriko in se zadržala v razdalji 12 milj od obale. V tej razdalji se smelo namreč nahajati alkoholne pijače. Ako pa prekorajajo ladje ta pas, jih zaplenijo ameriški cariniki. Gomann je prišel na ladjo in prodajal žganje. Dne 24. oktobra se je približal »Veroniki« motorni čoln. Iz njega je stopilo 12 oseh, ki so napadle posadko ladje, jo zvezale in potem imele tri dni zaprti na »Veroniki«. Ves tovor so v tem času prepeljali z motornim čolnom na suho neopazeno od carinikov. Ko so roparji opravili svoj posel, so izginili. Posadka se je polagoma osvobodila in začela zasledovati zločince, od katerih pa je manjkala vsaka sled. Prijavili so sicer zadevo oblastvom, pa brez uspeha. »Veronika« je odplula v Evropo brez denarja.

Sedaj se je ugotovilo, da je bil roparski napad na »Veroniko« fingiran. Go-

mann je namreč hotel oslepariti neko nemško zavarovalnico za zavarovano vsoto. »Roparji« so bili najeti, oziroma niti niso bili zlikovci, ampak so, prišedši na ladjo, inscenirali napad na posadko in potem po načrtu spravili alkoholne pijače na suho. Na ta način je imel Gomann dvojni dobiček: zaslužil si je milijone s tihotapstvom žganja in je razen tega vtaknil zavarovano vsoto v žep. Vendar se ne bo dolgo veselil svojega trika.

Hamburška policija je prišla v sredo 31letnega trgovca Hartmanna, ki je kupil žganje od Gomanna in ga vtihotapil v Zedinjene države. Poznana sta tudi že dva Američana, ki sta se udeležila napada na »Veroniko«.

× Ukinjenje igrainih klubov na Madžarskem. Madžarsko notranje ministvo pripravlja naredbo, ki ukinja vse igraine klube, ki se večinoma nahajajo v športnih društvih ali drugih navidežnih združenjih. Naredba izide že prihodnje dni.

× Telefon Anglija-Nemčija. V londonskem parlamentu je naznanil poštni minister Tompison, da se pogaja z nizozemsko in nemško pošto upravo

o uveljavi direktnega telefona med Anglijo in Nemčijo. Pogajanja so že skoraj zaključena, vendar pa projekt še ne bo tako kmalu uresničen, ker bo treba v ta namen med Anglijo in kontinentom položiti nov kabel.

× Samomor iz verske blaznosti. Na Dunaju je započla te dni 29 let stara služkinja Avgusta Elpelova verski blaznost. Radi omračitve uma bi jo bili morali prepeljati na kliniko za živčne bolezni. Ko pa je prišel v nedeljo redar k gospodnji Elpelove po dekle, se je blaznica pognala z balkona na cesto, kjer je obležala mrtva z razbitimi udi. Redar jo je sicer zgrabil za krilo, pa se mu je blago raztrgalo.

× Arhivski tat dr. Hauck. Pri berlinskih bankah je dala odpreti policija dva jeklena predalčka, ki si jih je bil najel dr. Hauck, ki se nahaja v zapornih radi tatvine raznih važnih dokumentov, zlasti rokopisov, o katerem je »Jutro« že svojčas poročalo. V tresorjih so se našli med drugimi spisi tudi lastnoročna pisma Hohenzollerncev, od Friderika Velikega do Wiljema II. Dokumenti izvirajo iz Darmstadta, Bayreutha, Dunaja in drugih mest ter celo iz vaticanskega arhiva.

× Peš iz Odesa v Leningrad. Ruski listi poročajo, da se je pred kratkim napotil iz Odesa v Leningrad delavec Višnjakov, kateri namerava razdaljo med obema mestoma prehoditi peš. Mož se nadeja, da bo dosegel cilj v 33 dnevih.

× Roparski umor na Dunaju. 60letnega trgovca Simona Pantilimona so našli v četrtki zvečer v njegovih poslovnih prostorih na Dunaju mrtvega. Morilec so mu zdrobili lobanjo. Očividno gre za roparski umor.

× Verska vojna v Mehiki. V Mehiki so izbruhnili krvavi povesni nemiri, pri katerih je bilo že več mrtvih in ranjenih. Vzrok tiči v verskih sporih in v nasprotjih med pristaši stare ortodoksne vere in mehičanske katoliško-apostolske cerkvice, ki so jo ustanovili šele pred kratkim.

× Leteči parlament. Na povabilo družbe Transaeropea-Union je napravilo kakih 35 bavarskih deželnih poslancev, nadalje oba monakovska župana in nekaj novinarjev v več aeroplanih polet nad Starnberškim in Ammerskim jezerom in nad Monakom. Nova letala so letela s povprečno hitrostjo 130 do 150 kilometrov na uro približno 1800 metrov visoko.

× Obisk pri Tutankamenu. Kakor poročajo iz Kahira, ne bodo odprli to sezijo krste prastarega egiptovskega faraona Tutankamena. Potovanje v Egipt v Faraonov grob so zato odložili. Egiptovski ministstvo za javna dela izlaja po 70 vstopnic na teden turistom, ki si hočejo ogledati zunanje razkošne prostore pred grobnico. Dolej jih je izdajalo le po 20.

× Roman Rusinje. Rusinjo Olgo Vasiljevo, pesalko v nekem nožnem lokalu na pariškem Montmartru, so našli te dni s pretrjeno glavo mrtvo na ulici. Njen prijatelj ji je dal 6000 frankov za potovanje na Rivijero. Ko se je vrnila v Pariz, je morala ugotoviti, da jo je ljubimec zapustil. Iz obupa je preživela burno noč z različnimi orgijami, zjutraj pa se je ustrelila. Vasiljeva ima v Rumuniji posestvo, vredno 300.000 frankov, ki ga je zapustila svoji prijateljici. Dedinji je poslala pismo, v katerem ji sporoča, da ne more več živeti sama.

× Živ vodomet. Francoski zdravnik Monges, Huenet in Silvan so predstavili zdravniškemu društvu 29letnega mladeniča, ki ima to lastnost, da izniže štiri litre tekočine in ko potem polihno brizga iz želoleda skozi usta v obliki vodometa. Moža so rentgenizirali in ugotovili, da ima popolnoma normalen želoled, ki se pa, ako treba, raztegne bolj v širino kot v dolžino. Kadarkoli stisne mladenič prstno mreno in nanje trkne mislje, brizgane tekočina skozi usta do dva metra visoko, in sicer v različnih precehkih.

Motorno kolo v službi policiji

Na ulicah ameriških mest se presenetijo neprestana srečavanja številnih stražnikov na motornih kolesih ali peš ob njih v pripravi. Motorno kolo se pač dandanes v raznih ameriških policijskih departmanih uporablja v velikem številu, uvedeno pa je bilo v policijsko službo pred kakimi šestimi leti, ko je rapidno naraščal poulični promet in ko so se s tem dnevno začele množiti tudi nesreče, dočim se brezvestni vozniki in šoferji večinoma niso dali vloviti ali izslediti. V Kausa-Cityju je policija prva nabavila za poskušajo 6 Harley-Davidsonovih motornih koles. Služba se je tako dobro obnesla, da je tekom enega leta že 12 drugih policijskih departmanov nabavilo po edinih stražnikom enakega motornega konjčka.

Upoštevali je treba, da je avtomobilizem v Ameriki že dandanes na tako visoki stopnji, kakor je v Evropi bržčas ne bo dosegla nobena država niti v bodočnosti. Naravno se zato tudi poulični

promet dá le z velikimi napori brzdati in regulirati tako, da se število pouličnih nesreč, povzročenih pretežno radi brezvestnega vozaarja avtomobilistov, omeji na minimalen broj. Tu je uvedba motornega kolesa v službo ameriške poulične policije pokazala že razveseljive uspehe. Del stražnikov, dobro izveščenih v ravnanju motornega kolesa, vrši po ameriških ulicah permanentno nadzorovalno službo. Zdaj se le malokateremu brezvestnemu avtomobilistu posreči odmigniti v diru s kraja nesreče in pred očmi zasledovalca-stražnika. Policist na motornem kolesu mu sledi v divjem diru, dokler ga ne zajame in dokler ne legitimira vseh pasadžirjev v avtu. Dandanes je, glasom ameriške statistike v policijski službi že nad 1700 Harley-Davidsonovih in več tisoč motorjev drugih firm, ki se pri zasledovanju blazno dirajočih avtomobilistov in ostalih zlobnikov obnašajo najpovoljneje.

S „Strehe sveta“ do „Slavoloka“

Is daljnega Tibeta, izpod Himalaje je prišla deputacija tibetanskih svečnikov, takozvanih lamov, v Evropo. Obiskali so London in v zadnjih dneh Pariz. Ob veliki pozornosti občinstva in s številnimi

čustnim sprejemom so se podali pod slavnoznan »Arc de Triomphe«, kjer so položili velik aranžman cvetja na grob neznanega vojaka. Prizor se vidi na naši sliki. Po izvršeni svečanosti so se lami podali v Versailles in si ogledali glavne dvorane. Iz Pariza so odpotovali v Rim, da študirajo organizacijo katoliške cerkve, posneta po njihove verl.

diko in ponos? Ivan Ivanovič se je prekrizal in pogumno stopil k oltarju ter — ostal mozhbesda.

Nedavno sem se vozil čez Poltavo, pa sem sklenil obiskati Kablukova za minuto. No, minuta je postalo kosilo in večerja z vsemi mogočimi likerji in šele pozno zvečer sem se poslovil od veselega moža in lepe, solidne blondinke Fajne, ki je bila, sodeč po vsem, izborna gospodinja in imela fine manire in dva luškana otroka.

Ivan mi je rade volje povedal svojo zgodbo o ženitvi, poprej pa mi je odzvel viteško besedo, da je ne bom objavil. No, objavil jo je moj založnik, ki ni mozhbesda. Če je pa Ivan Ivanovič kaj zamolčal v svoji zgodbi, naj pa presodi čitatelj.

Prevedla K. B.

Načrt

(Moje domače vaje.)

Široka, prazna gostilniška soba. Zunanaj solnce in pesmi in popotniki in vozovi in bela cesta s polji, travniki, griči, daljavo in sinjim nadobzorjem. V široki, prazni sobi ječi stara stenska ura. Poleg nje visi stara diploma lovskega društva. Na mizi: teden dni star časnik, steklenica do polovice napolnjena, poleg dve čaši, — dva razmaknjena stola čakata...

Na prvem stolu leži zapisnik. Cez naslonjalo drugega visi suknja. Po vsej pravici bi to pozorišče pričalo takole: tu sta bila dva človeka, prvi domač — morda gospodar — posestnik in gostilničar, drugi kak potni, morda znanec, morda tujec... oba sta očitno dovršila važen razgovor... celo razburljiv, kajti pozabljen zapisnik malomarno — morda tudi v neredu odmaknjena sedeža bi potrjevala to sicer malo verjetno domnevo.

Taka pozorišča brez oseh so silno zanimiva, za psihologa, za pisatelja pa zelo mamljiva. Tu govore neme stvari najgloblje besede.

V sobi je hlad... oster, zopern... spominja na temnice in je v jarkem nasprotju s pesmijo poletja tam zunaj. Vsekakor je gospodar mračnjak, ali pa med črte računov utesjen ekonom. Toda ekonom bi nikakor ne bil pozabljen — zapisnik na stolu! — tudi bi ne čital starih časnikov, temveč bi se spušil po najnovejših poročilih gospodarkega vestnika in bi napravil razvidnico dviganja in padanja valut in vrednostnih papirjev. Toda ne; časnika je vendar samo pol. Nedvomno je bilo vanj zavito kako pismo, kaka knjiga... preganjen je namreč. Knjiga? Ne bi verjel. Kajti v tem kraju ni prostora za knjige. Pismo? Morda ga je prinesel tujec, čigar suknja pričča o njegovem prihodu. Pogled skozi okno na dvorišče

priča o skrbnem gospodarstvu; dvorišče, vrt — popoln red, red, kot ga doleča razum, ki se je osvobodil življenja čustev po neki davni grozi obupa (vsa okolica vzbuja vtis mračnosti); mimo okna proti hlevu stopa hlapec, mrko, preudarno... tudi ta je že vdihaval hladen zrak in se prikrojil gospodarju. Od vrta se bližata dva človeka. Zares... oba sta. Prvi — gospodar — močan, širok, vendar zroč k tlom in nemirno kretajoč... drugi meščan, po vsej priliki učitelj, morda tudi nameščeneec kake družbe... smehljaja se, razlaga, ko prideta bliže razločis nekaj besed:

Gospodar trga iz sebe: »Ta ni moje krvi... ni in ni... nikoli ni bil... Tujec tolaži: »Da ni pravite... zato ker ni hotel računati, ker ni hotel peti in vasovati in kesneje kramljati z vaščani in se pripravljati, da vnovič zaokroži življenje, kot so ga do črte natančno njegov oče, njegov ded, njegov praded...«

Gospodar jezti tok ljutosti in seka: »Toda, bodite človek! Ali ni ponorel. Raži v tujini, morda brez kruha, morda brez strehe... samo, da molči, samo, da... kaj vem, kaj... ali si morete misliti bitje — ne otroka, temveč mladega moža, ki v podstetih sobici — pri meni je ta prostor za posle — čepi nad knjigami in riše načrte... Kaj vem so bili to zemljevidi, ali obrisi strojev... mehanika, mehanika, to mu je šlo vedno

po glavi...« Tujec se smehlja in odgovarja... Gospodar ga prekine — govori kot sam s seboj:

»Toda ne hvalisajte mi še vi takega umiranja. Moj Bog, to je vendar brezdelje... to ne vodi drugam kot v premišljevanje... da sem vedel, da bo tako... moj Bog...«

Recimo, da zdaj nemudoma utihne razgovor — ali pa, da se mora opazovalec na ta ali oni način odstraniti. Zadoštuje. Gre po poti in gleda v misli nazaj: kraj... obe osebi... razgovor, ki ga je čul. Sijajna ekspozicija za dramo »Samota«, oziroma finale za dramo »Stavbitelj«. V obeh bi bil junak gostilničar. V prvi, če ga utvariš kot potomca bogatih prednikov, ki mu je dodana atavistična lastnost kakega davnega iztočenca s harmoniko in uporno besedo. Ta lastnost ali prav za prav ta uporna, miselna beseda se je oglasila šele ob strahotnem sunku, ko se mu je izneveril sin, ki ga je želel vzgojiti v naslednika. Mož zapade v grozo, pa ne konča. Šele zdaj začne živeti — seveda od mrtvih vstal. V nočeh prečutih, v dnevnih prokletih, v urah, ko je že mislil na oporoko — se je sezegal... do poslednjega atoma svojih prejšnjih želja, misli, čustev, volje... in zdaj vstaja... tekem naslednjih dejanj... vstaja na pot v telesnim očem nevidno carstvo... Oziroma: finale, drame »Stavbitelj«. Tedaj utvariš moža, ki je pretežno apo-

linik. V podobi povem: ki bi bil kot pesnik, kipar sonetov in jambov, kot zemljan odličnik, kot državnik monarhist. Skratka: mož enega kova, nikak problematik, povsem enosmeren, znajoč, niti najmanj ne dijonijski. Peta dejanje bi se zaključilo tako, da bi gledalci sočustvovali z junakom in začrtili »izgubljenega« sina.

Moža bi bila tudi tretja rešitev. To bi bil poem romarja — Odiseja — ta Odisej bi bil pa — sin, ki se je odtrgal od domače hiše. — Poem o človeku, ki večno raste, ki je večno spremenljiv, ki prehaja iz oblike v obliko, dokler prosojen in jasen, a neviden zemljanom ugasne na obzorju, osvetljenem od brezčasne godbenosti...

Dr. A. D.:

Zgodbice Anatola Francea

1. Viktorijan Sardou (1831—1908), plodovit dramatik iz Pariza, znan po svojih veselih igrak kot Benetonovi, Thermidor, Madame Sans-Gêne, ki jo uprizorjajo tudi pri nas, La Tosca, ki sta jo Giacosa in Illico porabila za operno besedilo, Puccini jo pa uglasbil leta 1903., je nedavno ob svoji obsmrtnici prišel v Bruslju v književnem kro-

Kraljestvo mode

Pomladansko modno poročilo

Se preden so se definitivno precizirale direktive pomladanske linije, že je imela manufakturna industrija izdelane nepregledne množine najinteresnejših in najlepših tkanin. Same novosti po kvaliteti desina in po barvi. In ko so tovarne dale vse svoje novosti na razpolago, so veliki pariški mojstri nadaljevali na svojih kompozicijah do končnoveljavnosti oblike in linije.

Prevenca pomladanske mode pošlje Pariz vedno najprvo na azurne obale razkošne Nizze, Monte Carla in Cannes, nato šele v vso evropsko splošnost, preko mej in morij.

Izvečki iz najnovejših in najzanesljivejših pariških poročil bi se glasili na kratko: Kot najvažnejše je treba predvsem omeniti deloma že znani «troispièces», to so tridelni kostumi, ki obstajajo: iz ozkega kratkega krilca, dolgega «casaqua» in površnice, bodisi jopice ali plašča. V splošnem sta krilo in površnica delani iz ene blagovne kvalitete, kazak in podloga površnice pa iz druge, tanjše, navadno svilene kvalitete, a barve povsem harmonujoče. Ako je kvaliteta dovolj prikladna, se vzamejo vsi trije kosi iz istega blaga, samo da je kazak okrašen s pestrobojnimi garniturami, «blendami» ali svilenimi trakovi.

Podloge površnic so po večini enobarvne. Novo pa je, da je podloga okrašena s črtinami legami istega pestrega okraska kakor kazak. Mesto kazaka so za praktičnejšo porabo h krilom določene fantazijske dolge bluze pestrobojnih živahnih deselinov.

Vratni izrezki so majhni in največkrat izvršeni z deškim ovratnikom. Ker je pa izrez ma hen, dobivajo obleke zopet razpore, kar bo marsikatera dama nedvomno sprejela z dopadanjem. Poleg brezrokavnih kazakov, ki so družabnega značaja, imajo še vedno kazake z dolgimi, okimmi, pri zapetju zvončasto razširjenimi ali z volanskimi garniturami okrašenimi rokavi. Poleg teh pa se zopet hočejo uveljavljati rokavi, ki so med komolcem in zapetjem balončasto razpihnjeni. Rokavi površnic pa so tudi, kakor v nekaterih primerih spodnje partije oblek in površnic, razširjeni v volan, zvočec ali pagodo. V glavnem pa b. pri pomladnih kostumih prevladovala ravna linija, akoravno so spodnji razširki tudi splošno moderni. Razširjen spodnji del kazaka je najbolj tipična karakteristika sedanje mode.

V prvih pomladnih mesecih bo dominirala dolga jopa, izpod katere je vidna krila samo 10 do 15 cm. Pozneje pa jih bodo nadomestile kratke, odprte kakor smoking krojene jopice. Vohče bo ta fantazija imela široko področje. Tudi elegantni «tailor-mades», kostum, čigav moški znača bo gotovo našel mnogo simpatij, je na pomladanskem modnem repertoarju. V to svrhu je namenjen otoman rips ali mullin, marokén, pave itd. Za sportne ali troterske kostume se bodo uporabljale sportne karirane moške tkanine in seveda nelogični covarkoat. Sicer se pa imena modnih tkanin glasijo nastopno:

Alpaka, Chevrons, Noppen, Brouclés, Melés itd. Vsem na čelo pa se je postavil «Kasha». To je nadvse simpatično mehko volneno blago, delano iz volne v najvišjem tibetanskem gorovju živeče koze. V elegantnem svetu je zelo priljubljen «kasha» naravne barve, izdelujejo pa ga v vseh mogočih modnih barvah. Kar zadeva modne barve, so poleg črne in klasične temnomoderne barve na repertoarju tudi še rjava, zelena, balge, blond, lavelin in rdeča. Nadalje križno in črtasto blago rafiniranih sestav in barvnih

tonov. Kot najpriljubljenejši in najmodernejši barvni kombinaciji bosta veljali bela balge ali krem z rdečo.

Za toaletne in kazake so namenjeni svileni in volneni krepi, dalje Twill Shantung, Tonsor, marokén, kreploržet, krepsaten, filigrant itd. Kazaki bodo od spodnje roba nazavski bogato in pestro okrašeni z vezeninami, aplikacijami ali našitki sploh; med nje spadajo v prvi vrsti usnjeni okrasni, prešiti z zlato ali srebrno nitjo. Vohče je pripravljena mnogo zlatega in srebrnega okraska. Kako delikatna je kompozicija koralnino ali jagodno rdeče barve s srebrom ali zlatom ali pa čisto blede vijoličaste s srebrom, se d. že predstavljati.

Omenjeno naj bo še, da na kostumih in preprostejših oblekah izražajo veliko vlogo gumbrne garniture.

V čevljih, nogavicah, rokavicah in torbica momentno se ni sprememb.

Cilinder je zginit s pozorišča, razen v posameznih prav izjemnih slučajih; sicer pa so pomladni klobučki majhni in visoki.

To so sedaj v nastopajoč pomladanski modni splošno najvažnejša in najzanesljivejša dejstva. M. Sarčeva.

Pariške domače obleke

Pariz, koncem februarja.

Zimski meseci so za Parižanko meseci utrudljivih obiskov in udeleževanja v javnosti. Zato pa, če pride trudna domov, zadovoljno odloži cestno obleko in vzame domačo obleko, ki je obenem prijetna in okusna in v kateri si res odpočije. Parižanka ima zanjo zelo značilen izraz, imenjuje jo «deshabillé». Za te male domače obleke lj. ljubek kroj in svetle barve.

Crép de Chine je najbolj priljubljena tkanina za domače obleke, ker je prijetno mehka, ima žive barve in se d. lahko prati. Razen tega se pa uporabljajo tudi svilu, ki ni samo zelo fina, temveč tudi solidna, mehki barvan in pa svilno platno, ki je zelo poceni in se tudi iz-

Skupina elegantnih in praktičnih promenadnih prehodnih kostumov

Od leve na desno:

1.) Pelerinski plašč v žanru direktorja iz kasha-sukna resedno zelene barve. Slamniček v isti barvi. Bluza rumenkasta z deškim ovratnikom in črno pentljo.

2.) Angleški covercoat - kostum je kleno sive barve; jopa skrajno dolga s vložnimi gubami. Bluza bordordeča s črnkasto sivkastim vzorcem. Pentlja na slamničku iz iste svile.

3.) Tridelni kostum; plašč in krilo iz kariranega homespuna; dokolenska vestija iz baržunastega usnja z dvo-vrstnimi gumbi in obročki v temnejši barvi.

4.) Kostum iz blede vijoličaste rips - moulinéja, jopa dokolenske dolžine, okrašena z blendami podolžnatih črt. Bluza ali oprsnik v harmonujočih pestrobojnih barvah.

Kasha, kasha vsepovsod...

V pariškem modnem svetu je vsepovsod zavladala kasha (glej modno poročilo!). Kasha gospoduje v dnevnih družbi, na ulici in promenadi, pri sportu in drugod. Pričujoče tri slike predstavljajo troje raznolikih vzorcev:

1.) Kasha resedno zelene barve z zeleno-belo črtastim krilom in istotakim naprsnim vstavkom.
2.) Kasha-balge (bél) s koralnordečo

križastim kasha-jumperjem in istotakimi manšetami.
3.) Kasha - drapp s pestrobojnim ovratnim šalom.

ku na kritično rešeto: je li Sardou zgolj zabavnik preprostih množic ali pa ima tudi kaj idej? Njegovim manom v uteho bodi povedano, da mu je literarno društvo priznalo globlji pomen. Ob tej priliki pa sem se domislil, kaj je nekod pravil o njem A. France, ki je glumcem rad katero zasolil. Prevečani Sardou je poznal igralce kot domišljave ljudi ter je ob izkušnjah to slabo strvan izkoriščal. Da bi ponižal „vedete“ (prvovrstne glumce), se je pretvarjal, kakor da je pozabil njih imena. Najodličnejšemu svojemu interpretu je n. pr. včasih dejal:

„Vi, onga, kako se že pišete? ... No, vi, ki predstavljate Napoleona, ... vi ste ogabni!“

Slabemu glumcu, banavžu dvajsete ali tridesete vrste, ki je imel vlogo igrca ali bobnarja, pa je pripomnil:

„Dobro, prav dobro, gospod Evarist Dupont! Kar očaran sem!“

Ta izrecna, poimenska pohvala šušmarjem, žavžarjem in navžarjem je v živo zbudila veliko gospodo gledališkega odra ter jo delala vitko in voljno kakor vosek.

2.

Vpričo mladega dramatika, ki je prišel k avtorju „Zemnih bogov“ po nasvet, je ugledna glumica posvarila gostitelja, naj ne smeš gledališča, češ, da bo vzel

France: „Tega ne nameravam. In da mu dokazem svojo naklonjenost, mu dam sedaj dragocen nasvet. — Mladi prijatelj, ako želite, da bodo uprizarili vaš igrokaz, si poiščite prav slabe igralce za svojo glavno vlogo.“

Mladi pisatelj: „Ah, kaj ne poveste.“

France: „I, kakopa. Glavna težkoča za avtorja leži v tem, kako naj si najde prav slabe igralce, ki je na dobrem glasu. Razumite me. Da bo nadomestila nadarjenost, mora biti jako lepa. Ako je resnično krasotica, ji nebo pošlje velikodušnih pokroviteljev, igrati more vsa dela, v katera se je zatebala. Išcite torej zelo slabe igralce.“

3.

O isti odlični glumici je France pripovedoval, kako je bila v Berlinu predstavljena nemškemu cesarju, ki se spozna v vonjoslovju, slikarstvu, politiki, stavbarstvu, diplomaciji, godbi, bogoslovju, vrtnarstvu, šivanju in v kuharstvu. Razume pa se tudi na francosko slovstvo.

„Ah,“ je dejal, „jako ljubim Francijo (ljubil jo je kakor volk ljubi jagnje). Kar neumen sem o sebi na vašo književnost. Kar neumen! Kar neumen! Sedaj imate pri vas veleum. Pogosto čitam njegova dela. Kar norim! Kar norim za njim! V Nemčiji nimamo nič sličnega.“

„O kom o govori Vaše Veličanstvo?“

„O Georgesu Ohnetu. Ah, Georges Ohnet! Nikoli se ni napisalo nič kolasnejšega kakor Fazinar.“

Tako vidite, da se razume na francosko knjištvo. (Ohnetova resna kritika ne priznava kot umetnika.)

4.

Isti „vedeti“ se je primerilo, da je na gostovanju v Petrogradu, sedanjem Leningradu, prišla v carjevo ložo. Po vsej priliki ji je hotel car čestitati. Ko so jo privedli predenj, ga je bog si ga vedi zakaj bolel želodec. Držali so pred njim kovinsko vedro. Vendar pa je vedelo sprejel in obrnil proti njej bele oči. Narava, ki ni velikašem nič bolj naklonjena nego bosjakom in prosjakom, pa je prav v onen trenutku prisilila kronano glavo, da je izvršila nič kaj okusno pantomimo. Igralka je seveda odšla, ne da bi čakala poklonov.

Taki so pozemski veljaki pogostoma v zasebnem življenju. Prav kakor se je izrazil Lafontaine v basni „Velblod in plavajoče palice“:

Od daleč je še nekaj, od blizu ni pa nič.

Ali še točneje je pogodil naš Kette:

Mar meni, da od blizu res kaj mičnega glasovi iz daljave tihi so? Morda zastopniki sveta odličnega doma sorodniki pavlihi so.

Rodin in France sta bila sicer pri-

Dame!

Tudi pri zadnjih elitnih plesih, ki se bodo vršili marca meseca, ne sme manjkati tolet iz zaloga ATELJEJA

M. SARC — Ljubljana
Kongresni trg 4
(v I. nadstropju Obrtne banke)

deluje v svežih, briljantnih koloritih ter se d. okrasiti s svilenimi trakovi vseh vrst.

Kroj je navadno preprost in prepičča gibom vso prostost, tako je domača obleka obenem zelo praktična in zelo gracijozna. Tako na primer je razstavil eden velikih magazinov (kot se imenujejo pariške veleprodajalne) domačo obleko iz rdečevijoličastega crépe de Chine z okraši iz bartuna iste barve in na vsaki rami, kjer se stika hrbtni del s spodnjim delom, je pritrjena mehka srebrna roža. Izredno tenak pas iz istobarvnega bartuna je pritrjen na eni strani s enako srebrno rožo. Ista domača obleka se pa d. enako urediti v svilu.

Zanimiv je tudi model, ki se d. prikrojiti in lahke ali težke tkanine brez vsakega šiva, izvzemši na ramah. Zanj je treba blago, široko en meter. Sprednji in zadnji del se križata na ramah potem šiva v višini pasu pa v dveh velikih vzvljih, ki obleko elegantno drapirata.

Vsak model domače obleke se d. poživiti potom svetlorumenih srebrnih ali zlatih šipk. Toda uporaba teh mora biti zelo diskretna, da ne nasprotuje dobremu okusu. Enostavne domače obleke, urezane in finega batista, nansuka ali crépe, lahko tudi služijo kot nočne srajce. K temu lahko še pridenemo kimono obliko, ki je zelo priljubljena ne samo vsled enostavnosti kroja, temveč tudi zaradi svojih ljubkih efektov.

Ker smo tako prišli do porila, hočem še omeniti, da se ta tačen po vseh pariških modnih prodajalnah razstavlja porilo: to je la semaine du blanc, beli teden. Povsod gledamo krasne nove modele najfinejših vrst. Pri dnevnih srajcah in kombiniranih prevladuje empire-oblika. Vedno čehča se vidi tudi oblika, imenovana chemise enveloppe ali chemise-culotte, ki pod debelo obleko lahko nadomešča kombineto.

Mnogo ašurja, mnogo šipk, pa tudi mnogo vezenine; večina perila je iz svile, kar seveda nikakor ni praktično, kajti pri pranju barve naglo obledijo. Srajce in predvsem kombinete so zelo ozke in zelo kratke, včasih celo prekratke; tak je, v glavnih črtah, pogled na letošnje pariško perilo.

Omenim še klobuke. Nova pomladanska moda še ni izšla. Zaenkrat prevladuje zvončena in cilindrična oblika, na vrhu prikopičena, tako da imajo današnji pariški damski klobučki obliko francoskih vojaških klenih čelad. Splošno se Parižanke pritožujejo, da je današnja klobučna moda prenostavna in še naravnost dolgočasna; da bi bil že čas, da pride nekaj novega. Toda nova ideja se še ni rodila in tako mora nestrpni ženski svet čakati — v starih klobukih.

Modni listi

za pomlad in poletje, z najnovejšimi kroji, za dame in gospode so pravkar došli.

Dobe se v knjižarni Tiskovne Zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica šte 54. (Nasproti glavne pošte).

Peri s Samobelinom!

Automatichen aparat za pranje porila. Zastopstvo: A. GUNDRUM, Cesta na Gorenjsko železnico št. 20, Ljubljana.

Pri srčnih boleznih in pospevanju šil odvodnje deluje naravno Fran-Josipova grenčica tako, da se lahko opravi potreba brez napora. Kakor izhaja iz znanstvenih opazovanj na kliničkih za obo-ri vrnih posod, je Fran-Josipova voda jako dobrodejna. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. 96-a

jutra je kipar privedel v svojo delavnico karavano novinarjev, ki so si želeli ogledati novi osnutek.

Na žalosti pa je bil prejšnji večer pustil okence odprto. Ponoči je divjala nevihta. Hud naliv je izprnil ogromno skupino v brežično kašo. Pečina se je bila sesula na plešoča božanstva. Viktor Hugo pa se je bil sesedel v blatno jezero.

Slavni podobar odpahne vrata in spusti goste pred seboj v sobo. Mahoma zapazi nesrečo. Toliko da si ni od obupa izpulil brade.

Medtem pa je že zadonel koncert pohvale:

„Nečuvno! — Prekrasno! — Še nikdar kaj takega. — To blatno jezero, iz katerega štrli Viktor Hugo, kakšen simbol! — Mojster, to se vam je pa obneslo!! — Hoteli ste napodobiti nizkotnost one dobe, v kateri je zgolj navdihnjenje vzvišenega pevca plavalo nad podlo, umazano vsakdanjostjo. Kako je to lepo!“

„Ali mislite zares?“ je plaho vprašal avtor „Misleca“.

„Kakopa! To je mojstrovina vseh umetnin! Predvsem pa, mojster, da se je ne dotaknete več!“

Ako ni resnično, je pa mično.

7.

Pokojni g. Bergeret je očital Rodinu, da v svojih risbah tako rad predočuje

Socijalna politika

Invalidsko vprašanje

Beograjsko «Vreme» prinaša obširen članek oficijoznega značaja, v katerem razpravlja o invalidskem vprašanju, ki spada danes med najaktualnejše probleme naše države. Članek ugotavlja, da je končno vendar prišel čas, ko bo tudi to pereče vprašanje zadobilo svojo definitivno rešitev, kajti nacionalna vlada namerava predložiti invalidski zakon med prvimi narodni skupščini. Historiat invalidskega problema je znan. Neurejene parlamentarne razmere in nedostatek solidne in stabilne parlamentarne večine so bile stalna ovira, da ni moglo biti rešeno niti to važno vprašanje.

Zadnje volitve v naši državi pa so stvorile jako parlamentarno večino, ki razpolaga s potrebno sposobnostjo za delo. Važnost invalidskega vprašanja je povsem jasna. Ore za zakonito ureditev položaja vojnih invalidov in rodbin onih, ki so v vojni doprinesli največ žrtev. Država je dolžna, da skrbi za sirote, ki so vsled vojnih grozot postale delno ali popolnoma nesposobne za delo. Ta dolžnost žvira iz bitja države same, dasi temelji bolj na moralni nego na pravni podlagi. Vlada Narodnega bloka se dobro zaveda, da morajo biti žrtve zgodovinske borbe za osvobodjenje dostojno in dobro preskrbljene.

Z ureditvijo tega vprašanja na zakoniti stalni osnovi prestane to vprašanje biti predmet večje ali manjše naklonjenosti ali plemenitosti poedinih vlad, ampak prične predstavljati zakonito obveznost. Iz položaja onih, ki prosijo, prihajajo invalidi v situaciji onih, ki s pravico zahtevajo. Njihov bedni položaj bo s sprejetjem invalidskega zakona rešen na človeku dostojen način. S tem bo to vprašanje tudi prestalo biti predmet strankarske demagogije, licitacije in trgovine, a postalo objekt narodnega spoštovanja in državnega priznanja.

Zavedati se tudi moramo, da rešitev tega vprašanja ni nikakor kompenzacijskega značaja. Nesporno je, da bi rodoljubje invalidov moralo biti globoko nžaljeno, ako bi se invalidsko vprašanje tretiralo kot kak problem kompenzacije.

Vlada Narodnega bloka se dobro zaveda, da invalidsko vprašanje ni samo vprašanje invalidov, ampak vprašanje same države. V bistvu je to bolj državno, nego njihovo vprašanje. Oni so svojo dolžnost napram državi izpolnili z izpolnitvijo in sicer zavestno in z brezprimernim entuziazmom. Sedaj je dolžnost države, da tudi ona izpolni svoje obveze. Bljžnja bodočnost bo pokazala, da se izpolni tudi ta obveza in dolžnost države.

Sanitne razmere v Celju leta 1924

Celje je prav neupravičeno razvpito zaradi raznih nalezljivih bolezni, katerih etanje pa po uradni statistiki nikakor ne presega števila raznih epidemij v ostalih mestih Jugoslavije.

Kretanje nalezljivih bolezni v Celju v l. 1924. potrjuje to trditve.

Obolelo je: za škrlatno 50 oseb, od teh ozdravelo 35, umrlo 7, ostalo v nadaljnji oskrbi 8; za ošpicami 3, ozdraveli 3; za noricami 4, ozdraveli 4; za dušljivim kašljem 2, ozdravela 2; za legarjem 5, ozdravelo 3; za gripo 1, ozdravel 1; za davico 3, ozdraveli 3; za usnenom 6, ozdravelo 5, umri 1; vsled pasjega ugriza 6, ozdravelo 6.

Škrlatinka, ki je leta 1924. v Celju močno napredovala — v letu 1923. je bilo vseh obolenih le 12, od katerih ni noben umrl — je številno zelo poskočila v mesecih maju in oktobru, med školskimi počitnicami pa padla do števila 1.

Da je jetika v statistiki Celja zastopana v tako visokem številu, je iskati predvsem vzroka v tem, da imamo v

Celju zelo močno frekventirano bolnico, ki znači zbirališče bolnikov za ogromno okolje. Celje ni le industrijski center za savske in savinjsko porečje in obrežje, ni le pristanišče in izhodišče za vse obratne panoge v Savinjsko in Salsko dolino, Celje je tudi nekaj naravnih rezervar vseh pritokov in valovanja ljudskega življenjskega gibanja za vso to okraje. Tako je jasno, da od navala bolnikov na bolnice izkazuje pač tuberkuloza najrjisi kolonizir. Upoštovati moramo, da absorbira Celje vse težje dolgotrajne bolezni iz bližnje in daljne industrijske okolice, Trbovelj in drugih premožkopov in da pomenjajo celjski zdravstveni zavodi odkladišča za vsa zdravilišča v okolici, posebno še Topolišče, za bolne na pljučih. Tudi celjska invalidnica je zbirališče bolnikov iz Gornika na Gorenjskem, ki je zdravilišče za tuberkulozne bolnike.

Celje je danes precej preskrbljeno z raznimi zdravstvenimi zavodi in napravami. Poleg javne celjske bolnice, ki ima tri glavne oddelke za notranje bolezni, kirurgijo in porodništvo z oddelkom za ženske bolezni, so tu še: Ambulatorij za venerične bolezni, Pasteurjev zavod, Protituberkulozni dispanzer, Stalna bakteriološka postaja, invalidnica, ubožna hiša in ambulatorij Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ki je nanovo opremljen in posluje tri ure dopoldne in dve uri popoldne.

Mesto Celje je snažno in kaže prav lepo zunanje lica. Na žalost je treha konstatirati, da ravno državni objekti, predvsem staro okrožno sodišče, najbolj pačijo v splošnem najbolj vtiis celjskega mesta. Ze iz higijenskih in varnostnih oziror je skrajni čas, da se to poslopje podere in vsa nakopičena nesnaga odstrani.

Pomanjkanje stanovanj, zlasti za revnejše sloje in predvsem v okolici ter zelo pomanjkljiva kanalizacija v Guberjih, stalno ogrožajo zdravje tudi celjskega prebivalstva. Mestna občina je za kanalizacijo okolice že določila svoj znesek in napravila načrt, odvisno je sedaj edinele še od okolice občine, da se kanalizacija tudi v najkrajšem času izvede. Iz okolice se širijo v mesto najnevarnejše kali nalezljivih bolezni.

Priznati se mora, da je država za higijeno in za sanitarne naprave v mestu Celju storila mnogo, morča celo več kakor drugod, pa tudi mestna občina kaže popolno razumevanje za povzdigo ljudskega zdravja.

Brezposelnost v raznih evropskih državah

Gospodarska kriza, ki je po vojni zavladovala po vsem evetu in je dosegla leta 1921. svoj višek, polagoma pojenjuje. To je razvidno tudi iz zmanjševanja brezposelnosti. Po statističnih podatkih Državnega urada o brezposelnosti je razvidno, da je bila kriza največja v Angliji sami.

V Angliji je bilo brezposelnih delavcev: a) organiziranih v sindikatih: l. 1921 152.000, l. 1922 220.800, l. 1923 145.900, l. 1924 86.700; b) obvezno zavarovanih delavcev: l. 1921 1.355.200, l. 1922 1.765.300, l. 1923 1.308.500, l. 1924 1.187.700.

Največja brezposelnost je bila l. 1921. Izjemo tvori samo Nemčija in nekatere države severne in srednje Evrope. V Angliji je znašalo število nezaposlenih pomladi l. 1921 skoro 300.000 delavcev, organiziranih v sindikatih, nad dva milijona pa onih, ki so bili obvezno zavarovani pri blagajnah za brezposelne. Polagoma se je brezposelnost zmanjševala z normalizacijo gospodarskega življenja in jo znašalo število brezposelnih meseca junija l. 1924 okoli 77.000, torej tretjina onih, ki so organizirani v sindikatih, a nad milijon zavarovanih, torej polovica

napram junija l. 1921. Tudi v Kanadi in Avstraliji so tozadevne številke sorazmerno znatno manjše napram onim iz l. 1921.

Francija in Belgija stojita v statistiki brezposelnosti na zadnjem mestu. To dejstvo je pripisati k rednemu položaju v teh državah po vojni, ker se je močno razvila gradbena delavnost vsled obnove opustošenih krajev. Pri tem pride pri Franciji tudi v poštev stalno nazadovanje števila prebivalstva. Tudi v Italiji in Nizozemski je brezposelnost razmeroma majhna.

V srednji in severni Evropi je položaj zopet drugačen. Po podatkih Zveze narodov je bilo to nastopno razmerje: Švedska: l. 1921 40.600, l. 1922 45.900, l. 1923 25.700, l. 1924 28.100. Danska: l. 1921 69.400, l. 1922 86.600, l. 1923 40.700, l. 1924 45.500. Svica: l. 1921 39.800, l. 1922 61.700, l. 1923 29.500, l. 1924 15.600. Nemčija: l. 1921 212.370, l. 1922 71.000, l. 1923 1.304.900, l. 1924 862.900.

Pozornost zbujaajo nizke številke brezposelnosti v Švici, dasi je bila ta država radi svoje stalno dobre valute predmet konkurenec v izvozu iz onih držav, ki so vsled svoje slabe valute mnogo lažje razpečavale blago v inozemstvu. V navedenih državah se brezposelnost stalno zmanjšuje. Izjemo tvori samo Nemčija, ki je doživela l. 1923 velik gospodarski poraz vsled reorganizacije svoje valute in industrije. S tem, da se je valuta popravila, je na začudenje padla tudi brezposelnost in sicer v marcu l. 1924 na 674.000, skoro za polovico v treh mesecih od decembra l. 1923., ko je bilo brezposelnih 1.304.900.

V državah srednje Evrope je padala brezposelnost popolnoma različno, kakor so se izpreminjale valutarne razmere. V Češkoslovaški je bila n. pr. največja brezposelnost proti koncu l. 1922 do začetka l. 1923., ko je bilo 21. decembra l. 1922 brezposelnih 437.841. Koncem oktobra l. 1924 je padlo to število na 71.988, torej skoro na šestino.

Iz navedenih števk je razvidno, da postaja svetovno gospodarstvo čim dalje bolj normalno in da se tudi vedno bolj ublažuje nevarnost, ki je nastala po vojni vsled zmanjšanja konzuma. Ako bo brezposelnost padala v enakih meri kakor doslej, je pričakovati, da v kratkem ta huda socijalna kriza popolnoma ponehala.

Točni podatkov o brezposelnosti v Jugoslaviji ni, dasi vemo, da sorazmerno ni nič manjša kakor v drugih evropskih državah. Potrebno bi bilo, da bi tudi naše socialne ustanove izdale statistiko brezposelnosti v naši državi, ker bi bili točni podatki v tem pogledu velike važnosti za presojo našega socialnega in gospodarskega življenja.

Zaščita stanovanjskih najemnikov. V Češkoslovaški nameravajo zakon za zaščito stanovanjskih najemnikov podljudati za tri leta. Po določilih novega zakona, ki se izdeluje, hišni lastniki ne bodo smeli več prenesti stroškov za popravilo hiš na najemnike, zato pa se jim prizna pravica zvišanja najemnin do zakonito določene meje. Po novih določbah more biti vzrok za odpoved tudi oškodba zaradi odurušva in pri najemnikih poslovnih prostorov tudi oškodba radi krize po lastni krivdi.

Zdravstvo

Vzroki oslepelosti

Ni naš namen podajati tu kako učeno razpravo. Zgrešili bi tudi svoj cilj, ker vemo, da zahaja naš list med široke plasti našega naroda, iz katerih izhaja itak največ slepcev. Razmotrivati hočemo zato le poljudno o vzrokih oslepelosti, upoštevaje pri tem znanstveno stališče.

Slepota je prirojena in pridobljena. Prirojena slepota je kriva nepravilnost v embrionalnem razvitku očesa. Tako more zaostati rast očesnega zrkla (jabolka), ali pa se nasprotno močno razvija ali pa sploh izostane. Večkrat preraste zrklo koža, ali je pokrije le tanka mrežnica. Ako je oko pravilno razvito, izvrše v tem primeru očesni zdravnik operacijo. Včasih je pokvarjena samo kristalna leča. Tako motno lečo odstranijo s operacijo in jo nadomestijo v stekleno v očalih. Oko nato normalno vidi. Ako je pa mrežnica na očesu posledica patoloških izprememb v notranjem očesu, tedaj ne pomaga nobena operacija. Večkrat je vzrok prirojeni slepoti vidovni živec, ki se vsled kake bolezni v glavi malo ali pa sploh ne razvije. Tako oko je lahko popolnoma normalno razvito, a dete ne vidi ničesar. Nadaljnji vzrok prirojene slepote je degeneracija (opešanje) mrežnice. Tako slepota se najčesteje pojavlja pri otrokih onih roditeljev, ki so si v krvnem sorodstvu ali pa so roditelji sifilitični. To so glavni vzroki prirojene slepote.

Veliko pogostejši so vzroki pridobljene slepote. O tej govorimo tedaj, ako se je človek rodil zdravih oči, a je tekom življenja izgubil vid. Dokler ni bilo celjenje proti ošepnicam (kozam) zakonito predpisano, so povzročale divje ali črne koke izredno pogostokrat oslepelost. V Nemčiji je dosegla do 35 odst. Danes so ti vzroki skoro popolnoma izginili. Zato, starši, skrbite za pravočasno celjenje in precepljenje svojih otrok!

Pogostejša je danes oslepelost vsled vnetja oči pri novorojenčkih. Ob rojstvu so oči popolnoma zdrave. Kmalu nato pa začne teči iz oči gnojna sluz. Povzroča jo glivica gonokok, ki se nahaja pri spolnih boleznih (kapavici itd.). Gonokok

pride navadno na oko detetovo ob času rojstva. Zaneso ga mati ali babica lahko tudi kasneje na oči potom rok. Z gnojem se okužijo oči tudi pri odraslih. Ako ni pravočasne pomoči, začne gnoj razjedati roženico. Z njo gine tudi vidna močnost. Bolezen je pred vno ponehala. Vendar je vsled nje oslepelost povprečno 25 odst. obolelih otrok. Vzrok ponehavanju moramo iskati v zdravniški pomoči, zlasti odtlej, ko je uvedel zdravnik Credé v Lipskem na svoji porodnišnici metodo, da so vsakemu novorojencu vkapali takoj po rojstvu v oči po par kapljic 2 odst. raztopine srebrnega nitrata. Kredeovanje je babicam v Nemčiji pod kaznijo naročeno. Druge države so uvedle istotako stroge naredbе. Tudi naša država ne zaostaja. Po nalogu ministrstva za narodno zdravje je naročil Zdravstveni odesk za Slovenijo vsem okrajnim glavarstvom, da morajo babice obligatorno pod kaznijo vkapati vsem novorojencem v oči navedeno raztopino. Važno in neobhodno potrebno je bilo to zlasti po vojni, ko so bile spolne bolezni jako pogoste in še danes niso ponehale. Ker se sliši, da se tu in tam matere upirajo vkapanju, omenjamo, da raztopina očesu prav nič ne škodi.

Največji odstotek med slepci tvorijo oni, ki so oslepli vsled nesrečnega slučaja ali premale pažnje roditeljev. Semkaj spada predvsem trahom ali egiptovska očesna bolezen. Po Magnusu zavzemajo taki slepci 9,5 odst. Številni so primeri oslepelosti vsled zunanje poškodbe. Nož, vilice, škarje in luč prednjačijo povsod. Istotako povzročajo vžigalice, smodnik in žive apno pogostokrat izgubo vida. Matere, ne dajajte otrokom teh predmetov v roko za igrivo, ako se še tako «deros!» Tudi ne puščajte otrok na pekočem solncu nezakritih, ker prevelika svetloba škoduje mladim očem!

Večkrat zahteva nesreča, da izgubi ta ali oni eno oko. Vedeti moramo, da je tedaj vsled vnetja simpatičnega živčevja, v nevarnosti tudi drugo zdravo oko, ki je izgubljeno, kakor hitro se istega poloti vnetje. Tu je ra mestu le hitra in večja zdravniška pomoč, ki reši vsaj eno oko. Dolej naštetim vzrokom pridobljene

Proti glavo- in zobobolju najbolje pomagajo Aspirin-tablete Bayer. Pazite na modro-belo-rdečo pečatno znamko.

oslepelosti se s previdnostjo in hitro pomočjo prav gutovo izognemo. Pri naslednjih boleznih sicer zdravniška pomoč lajša bolečine katastrofe, pri večini pa je vsaka zdravniška pomoč brezuspešna. Predvsem navajamo škrofulozo, sušico in sifilido. Statistika nam daje povc, da oslepi mnogo otrok vsled nalezljivih bolezni, n. pr. vsled ošpic škrlatinke, davice, legarja in nalezljivega otrapnjača tilnika. Po vseh teh boleznih rado nastopi vnetje oči, ki je navadno posledica delne ali popolne oslepelosti. Zato niso starši nikogar dovolj previdni, kadar zbole otroci za nalezljivimi boleznimi.

Včasih vidimo človeka, ki ima prav zelenkaste oči. To je zelena slepota ali glavkem. Vzrok te bolezni je pomnilna tekočina zrkla. Zelenica se razširi in postane zelenkasta. Omenimo naj še vnetje vidnih žilcev. Bolezen nastop lahko samostojno. Je pa tudi lahko posledica oslepelosti vsega organizma vsled sifilide ali pa kronične zastrupitve po alkoholu in nikotinu. Svoj izvor ima v boleznih možganov in hrbtenjače ali v nestvoru glavo, n. pr. vodoglavost.

Ker je oko v najtesnejši zvezi z našim živčevjem, zato tudi navadno zbolí tedaj, ko je bolno živčevje. In resnično so vzroki oslepelosti organska obolenja živčevja. Semkaj spada gori navedena degeneracija mrežnice in vidovnega živca. Prav tako lahko človek oslepi vsled oteklosti možganov, vnetja možganske mrežne, vodenosti možganov, vsled otrpnjenosti hrbtenjače in mnogih drugih živčnih bolezni.

Večkrat slišimo o kurji in snežni slepoti, ki pa nista s pravo slepostjo v nikaki zvezi. Vzrok prvi je bolezen mrežnice, druge pa dolga hoja po zasneženih gorah in pokrajinah, ki povzroča vnetje očesa ne vezne kožice vsled vpliva ultravijoličastih žarkov. Pri takih pogojih priporočajo zavarovati oči s snežnimi očali.

Nadalje omenjamo slepota, ki jo povzroča preobilo uživanje kinina. Kinin vpliva strupeno na živčne celice pri mrežnici. Enake vidne motive povzroča tudi uživanje alkohola v vsakovrstnih alkoholnih pijačah, zlasti je nevaren metilni alkohol v raznih likerjih.

Končno še par besedi o duševni sleposti. Duševno slepi vidijo sicer reči, pa jih ne spoznajo. Tako ni spoznal bolnik svoje lastne podobe v ogledalu, ker jo je perosil, naj se mu umakne. Duševno slepa dan s je zamenjala svojega psa za zdravnikovo, svojo služkinjo s pogrnjeno mizo. K reči je taka duševna slepota jako redka.

Velika nevarnost oslepelosti nastopa pri otrokih do petega leta, najmanjša v v šolski dobi. Od 16. do 50. leta narašča počasi, pa stalno, od 51. leta narašča oslepelost hitro. Od 70. do 80. leta pa je najpogostejša. Našli smo najnavadnejše vzroke oslepelosti. Smatradi moremo, da bi se lahko izognili 40 odst. navedenih bolezni. Po Fuchsovi statistiki bi bilo vsled tega okrog 100.000 manj slepcev v Evropi, ki šteje 300.000 slepcev, ves svet nad en milijon, naša država 15.000 slepih, medtudi 587 šolodolnih, za katere bi bilo treba najmanj 10 zavodov za slepe. Treba pa je iskati pravočasno zdravniško pomoč, a ne pomoči podeželskega mazuca.

Sklepno še nasvet onim, ki jim je kljub pazljivosti usoda tako nemila, da imajo v družini slepega otroka! Tudi starši naj nikar ne obupujejo. Skrbje naj za svojega otroka z isto ljubeznijo kakor za zdravega, zlasti za zadostno gibanje in zaposlenost, da ne zaostane telesni razvoj. Ko je otrok star sedem let, naj se zaupno obrnejo na zavod za slepe, ki ga bo vzgojil v koristnega člana človeške družbe. Jos. Koba!

Naročite takoj Ljubljanski Zvon za leto 1925.

V novem letniku bo izhajal poleg Kozakovega romana Sentpater, ki se godi v ljubljanskem predmestju, še Suženji demona roman, mladega priznanega pisatelja; poleg tega razne povesti, novele in eseji.

Ljubljanski Zvon ne sme manjkati v nobeni slovenski družini.

Ljubljanski Zvon, ki izhaja mesečno, velja celo leto s poštno vred 20 Din (za inozemstvo 140 Din) Naruča se pri Ti. Kovary zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

gole ženske, češ, njegova drznost postaja že utrudljiva. Nekdo mu je sloveči sohar na obisku priznal, da izdeluje vrsto akvarelov po prekrasem modelu.

„Ta mlada ženska vam je pravcava Psiha... Ampak vi, ki ste učeni, bi mi morda utegnili povedati, kaj je bila prav za prav Psiha?“

Ker je France rad ustregel ljudem, se je potrudil, da bi ga zadovoljil, rekoč: „Psiha je bila ženičica, ki se je rada kazala nago...“

„Boga mi!“ je kliknil Rodin, „prav tako jo vidim tudi jaz. Prav osrečili ste me.“

Matae Marr:

Mož

Bil je nameščen končno v pisarni velike gospodarske zadrage. Toda kakor po navadi: tri tedne. Pa so mu rekli: Zbogom!

Pijanec, nepoboljšljiv, čeprav sicer sposoben človek. Toda delo je delo: ne trpi, da bi kdo delal dva dni — čeprav kot bivol — en dan pa nič. Tudi red je del sposobnosti in tega pa Studen ni poznal. In je bil oženjen in imel dva otročiča.

Pa je delala žena sama od belega dne do trde noči. Na tihem je močila svoje šivanje s solzami. Studen je to videl in ga je greblo. Pa ga je zgrabilo do kraja in je stopil k ženi:

„Ti, čuješ... odpusti... bom drugačen!“

bega srca, tudi ne laže ne, kadar tako govori, ker ima resen namen vse tudi izvršiti — ali volje, moči, te ima manj nego majhen otrok!

Pa je še enkrat rekel, tako trdno in odločno:

„Boš videla... službo dobim... in bom vestno delal!“

Glas mu je bil iskren. Kdo ne bi verjel iskrenosti! Tem rajje verjame oni, ki si česa srčno želi. V dvomu in solzah ga pogleda ona:

„O, da bi to bilo res!“

„Res bo!“

„Glej, kuhinja je prazna! Sama delam, pa vsega ne morem! Ti pa mi ne pomagaj nič! Pa ne le to — vse, prav vse znošiš v gostilno! O, težko je tako življenje!“

„Bo drugače odslej, draga moja!“

In je mož šel v drvarnico cepit drva. In delal je pridno. In mislil na službo.

Mislila je tudi žena — in upala. Morda bo pa zdaj vendarle res! Morda bo le resnično to njegovo izpreobrnjenje! Pa ji pride na misel:

„Preizkusim naj ga!“

„O, hvala Bogu! Vendar se mi je premagal!“ se je oddahnila žena; kajti lahko bi se bilo zgodilo, da bi mož njen s stotakom ne bil šel v trgovino, temveč pit.

In bila je srečna, zelo srečna!

Drugi dan. Pošta! Iz trgovine dobi žena za vse blago, po katero je včeraj poslala moža — neporavnan račun!... Omahnila je na stol. Nad komaj vzklilo upanje je zopet legel trdi mrak obupa.

Moža ni bilo domov ves dan, pa tudi vso noč ne...

Preteška naloga

Na ljubljanski osnovni šoli je dajal učitelj učencem računsko domačo nalogo. Da bi se zanje učenci živjeje zanimali, je izbral naloge najraje iz življenja. Tako je naročil učencem III. razreda rešitev sledečega vprašanja:

„Koliko je dvakrat 12 litrov piva manj 18 čas in 7 vrčkov piva?“

Dva dni, nato je prejel učitelj sledeče pismo:

Visokopreblagorodni gospod učitelj! Moj sin Jože je prinesel včeraj domov Vašo nalogo o pivu. Ker je zelo slab računar, ste mu dali že dvakrat kljuko, in tudi Vaše poslednje naloge bi ne bil nikoli rešil, ako bi mu ne pomagali vsi: jaz, žena, pet otrok in dekla Mica. Poslali smo dvakrat po 12 litrov piva in potem smo izpili najprej 18 čas (računane po 1/2 litru). Potem smo morali večerjati in potem smo začeli piti še 7 vrčkov (po pol litra).

Čeprav smo se vsi zelo trudili, nismo mogli naprej. Zato sem poslal še po pet slankov in pet kvarglov ter po dve veliki štruci kruha. Bilo je že okoli ene ponoči, ko smo bili tudi z vrčki gotovi. Nato smo zmerili ostanek in našli, da je še za 14 litrov piva.

Prosim Vas, gospod učitelj, da ne dajate otrokom več tako težkih in dragih računskih nalog. Revez, ki nima dovolj denarja in tako veliko familio, bi sploh take naloge nikoli ne mogel rešiti, a Vi bi mu čisto po krivici dali zopet kljuko. Če pa že morajo otroci računati na litre, vzemite rajši vodo namesto piva! Voda se vsaj lahko stran zliwa; 14 litrov piva pa se nam je pokvarilo, ker ni morel nihče več ne piti ne jesti. Ali ni to greh? Ali ni škoda niva?!

Prosim, da moje prošnjo upoštevate, če pa ne, bom prisiljen, pritožiti se pri mestnem magistratu, ako pa še to ne bo izdalo, grem na vlado, na gospoda škofa ali celo na našega poslanca dr. Korošca. Potem bomo že videli!

Z odličnim spoštovanjem

Janez Veseljko, hišni posestnik in bivši občinski svetnik.

Učitelj je odgovoril: Gospod bivši občinski svetnik, Jože je dobil vendarle kljuko, zakaj popil je 10 litrov ali pa ste pokvarili 16 litrov. Prosim, računajte še enkrat! Lahko poskusite z vodo. Zdravi!

Vdani

Jos. T., učitelj.

Iz tuje politike

Sovjetski poper za Herriota

Francoska vlada na čelu s Herriotom je sicer de jure priznala sovjetsko Rusijo, ali iz tega formalno-pravnega akta še ne sledi, da so se boljševiki sprijaznili s svojimi idejnimi nasprotniki, v katerih vidijo tipične predstavitelje zapadne buržoazije. Da s priznanjem sovjetske Rusije še davno ni odstraneno načelno nasprotstvo med moskovskimi in zapadnimi politikami, dokazuje v svojem članku Karl Radek, ki je naslovil na francoskega ministra, stranskega predsednika Herriota tale značilni izliv sovraštva in politične zagreznosti:

«G. Herriot, ki je komaj izlečil svojo bolno nogo, je dobil hude krče v političnem želodcu. Začel je protestirati proti nastopu predsednika sovjetske ljudskih komisarijev glede dolgov. V parlamentu je vneto zagovarjal male baltičke narode, češ, da je Francija vedno štela male narode. Slednjič je se lotil tudi problema o izročitvi ruskega brodovja, ki ga je odpeljala francoska soldateska v Bezerto. Zdravje g. Herriota se je očividno tako poslabšalo, da mu je odpovedal spomin, politični takt in politični razum, torej vse to, kar se zahteva v prvi vrsti od vodilnih politikov.

Francija je vedno branila male narode, tako trdi g. Herriot, ki se je pečal specijelo z zgodovino. Saj se moramo tem besedam smejeti vsi baltički in nebaltički narodi, ki so trpeli pod jarmom carizma, pa niso čuli niti besedice o francoski pomoči. Te narode je odrgala od Rusije armada nemškega imperalizma, in če bi ne bilo danes na ozemlju bivše carske države sovjetske vlade, bi gg. ruski kapitalisti pripravljali vojno, da osvoje Finsko, Litvo, Latvijo in Poljsko. Kje na svetu najdete človeka, ki bi o tem dvomil ali pa bi se ne zavedal, da bi Francija podpirala imperijalistično Rusijo z namenom, da dobi z njeno pomočjo bolj zanesljivo stražo an Viali, nego jo predstavlja gospodujoči politični stanovji?

A ne samo to, Herriot govori tudi o svojih simpatijah do eksperimentov z ustanovitvijo baltičke zveze. Tej zvezi se hoče pridružiti Poljska, ki je s svoje strani zvezana z Rumunijo. Na ta način lahko zaidejo Finci, Estonci in Latvi v položaj, ko bodo prišlijeni braniti rumunske trehube, ki prebivajo besarabske štrklje. G. Herriot je po svoji preteklosti pedagog. Prva dolžnost pedagoga je svariti deca, da se ne loti nalog, ki presegajo njene sile.

Francija pozna glede ruskih državnih dolgov samo eno stališče, izraženo v pozivu: «Plačajte svoje dolgove!» Zveza sovjetskih republik stoji na drugem stališču. Mi smo mnenja, da je Rusija plačala v življenju svojih delavcev in kmetov več, nego je dolžna. Prav tako kakor dolži Herriotov tovariš g. Caillaux Ameriko, da zahteva od Francije, naj poravnava dolgove za one vojaške suknie, v katerih so umirali francoski vojniki za skupno zavezniško stvar, dolžimo tudi mi Francijo, da zahteva od nas denar nele za dokaj slabše vojaške suknie, v katerih so se borili ruski vojniki za Francijo, nego tudi za ječe, v katerih so držali ruski narod. In kakor sedi Francija s svojimi ameriški Shylocki za mizo, da se pogaja o dolgovih, prav tako sedemo za mizo tudi mi, da se pogajamo z našimi zelo nepotrebnimi zavezniki.

Herriotov tisk namiguje na to, da u-tegne biti rusko brodovje, dasi je priznava za last Rusije, prisiljeno ostati v Bizertu dotlej, dokler ne bo rešeno vprašanje o dolgovih. Mi svetujemo g. Herriotu, naj nikar ne pove teh misli na glas. Ideja sekvestra na sredstva nacionalne zaščite je preogaba, da bi jo bilo mogoče nezakonovano zagovarjati. Amerika ves čas opozarja Francijo, da njeno oboroževanje nima smisla, če nima država denarja, da bi plačala svoje dolgove. Vendar pa Amerika še ni prišla na misel sekvestra nad francosko armado ali nad vojno brodovje. Govoriti o takih idejah je nevarno. G. Herriot je malomeščanski buržuj. Značilna njegova poteza je branjerija. Tudi Bismarck je sicer imel v

odločilnih trenutkih svojega življenja želodčne krče, vendar pa ni vsak, ki trpi na te bolezni, Bismarck.

Odnosaji med Francijo in sovjetsko Rusijo torej nikakor niso tako rožnati, kakor se bi zdelo na podlagi službenih zadržil iz Pariza in Moskve. Radek gotovo ni povedal samo svojih osebnih nazorov.

Upor v Kurdistanu

Angorski vladi je nastala nenadoma nova težava. In sicer na oni strani, na kateri se je je morda najmanj nadejala. V Kurdistanu.

Kurdistan je pri nas komaj po imenu znan. Tako se imenuje dežela Kur-dov, to je gorati po večini težko pristopni svet med Mezopotamijo in Armenijo, Perzijo in Malo Azijo. Ta kurdski predele je ostal po delitvi Turčije ob izidu svetovne vojne v turški oblasti. Toda Kurdi sami so posebno ljudstvo, popolnoma različno od Turkov; prištevajo jih k indogermanski, tedaj k beli rasi. In so eno najstarejših ljudstev prednje Azije. Toda po svoji kulturi spadajo med najbolj zastarale narode v tvoj nekdanji Turčiji: znani so po svoji izredni divjosti in okrutnosti. Turčija jih je nekdanj pošiljala kot vojnake v take pokrajine, kjer se je bilo treba čim najbolj okrutno znebiti nad sovražniki ali nad uvozniki. Prebivalci po veliki večini z goratim ozemljem in se pečajo še danes največ z živinorejo ali boljše s pastinstvom; no mnogih krajih so še danes nomadi. Romanje jim je najpriljubljenejši posel. Njihov najbližji sovražnik so Armenci, ki so morali strašno pretrpeti pred njimi. V najbolj oddaljenih gorah so še danes vidani stari predkrščanski paganski veri; povedani pa so postali muslimani, in so sedaj izredno fanatični Mohamedovi verniki.

Kakor se vidi iz tega kratkega opisa, spominjajo Kurdi v vseh ozirih na Arnavte, s katerimi imajo skupne mnoge divjaške lastnosti in tradicije. Kakor Arnavti, so bili kmalu tudi Kurdi po zaslugi drugih prišli do svobodne samostojne države. Po prcam v svetovni vojni so hoteli antantne države Turčijo temeljito kaznovati in ločiti od nje najmanj vsa ozemlja, kjer niso bivali izključno le Turki. Tako se je polavil tudi načrt, osnovati državo Kurdistan na severni meji Mezopotamije. Nenaadna regeneracija Turčije pod državnim vodstvom Kemal paše je poleg Armenije rešila tudi Kurdistan za Angoro; zlasti ker se nobena od evropskih držav ni posebno potegovala za svobodo teh daljnih več ali manj neprijetnih gorskih prebivalcev.

Vsiljuje se vprašanje, kaj je vzpodbolilo Kurde, da so se baš sedaj uprli angorski vladi. Prva poročila trlijo, da zahtevajo Kurdi obnovo kalifata in hkrati samostojnost Kurdistana. Oho, je bi bilo sicer verjetno, vendar pa je težko misliti, da bi se Kurdi sami od sebe spomnili na take cilje in to baš sedaj...

Morda je koristno spomniti se, da se je baš sedaj lotila svojega pora ona mešana komisija, ki jo je poslalo Društvo narodov v Mosulsko ozemlje, da razsodi tamkaj v prečem angleško-turškem sporu za Mosul, za mejo med angleško Mezopotamijo in angorsko Turčijo. Baš zadnje dni so prišla poročila, da prične sedaj odločilno razmejevalno delo komisije, in sicer na temelju študija na lieu mesta. V ta tekst bi tedaj z angleškega stališča sodil tako-le manjši ali večji kurdski upor kakor nalaz. Kajti Kurdistan meji ravno na sporno Mosulsko ozemlje. Še več: v svojih republikah na revandikacije Turčije so se Angleži sklicevali na dejstvo, da imajo glasom angleškega štetja v spornem Mosulskem ozemlju haš — Kurdi relativno večino, ne pa Turki. Kakor nekdanji albanški glavarji, tako so kurdski šejki vedno razpoloženi za upor in angleška agitacija v tem pogledu ni imela težkega stališča.

Dolja poročila pravijo, da Kurdi hitro prodirajo proti Angori ter da so zasledili že vsa večja središča v Kurdistanu. Kurdiov samih se sme računati maksimalno 2 do 2½ milijona v celoti, tako da je to napram celotni sedanjji Turčiji, ki šteje nad 12 milijonov ljudi, razmeroma majhno število; vrh tega bivajo Kurdi pomešani z Armenci, Turki, deloma Arabci, Tatari in

drugimi. Toda gorati in težko prehodni značaj ozemlja otežuje moderni vojski bojevanje, kar prihaja v prilog divjaškim in drznim ter izredno junakiškim Kurdom. Ako se upornikom pridruži še konservativni, radikalnim reformam sovražni element, ki ga je obilo v Turčiji, bo imela Angora težkega in resnega posla z njimi.

potlej mnogo za pariške glodalčice in kmalu je imel obilo posnemovalcev in učencev, ki so seveda zaman skušali doseči čarobne barvne simfonije mojstrstva. Po vojni je Bakst pričel bolcheti in je pred kratkim podlegel boleznim. Francoski izdajo v kratkem obširno monografijo o delu ruskega slikarja, ki je veliko svojih moči posvetil razvoju francoskega glodalčiča in je bil častnik častne legije.

Po slovanskem svetu

† Alois Mrštík

V torek 24. t. m. je umrl v Brnu pisatelj in pesnik Alois Mrštík. Literarna dvojica moravskih bratov Viljema in Aloja Mrštika je bilo svoj čas, zlasti po sijajnem uspehu njune «Maryše» v Narodnem divadlu, prav tako popularna kakor sta danes brata Capka. Njune od

življenja prekipeljavajo slike z moravske Slovaške, ki so se pred četrtsotletjem javljale v isto originalnostjo kakor slike in kipi izredne dvojice bratov Oprka, so postale zelo popularne in priljubljene, posebno pri mladi generaciji. Brat Viljem je pred 13 leti izvedel samonaravnost v trenutku dnevnega zmedenosti.

Alois Mrštík, rojen 14. oktobra 1864. v Jimramovu, se je vpeljal v literaturo s knjigo novel «Dobre duše» leta 1893., zaslovel pa je skupno z bratom Viljemom po drami «Maryša», ki je še danes, po 30 letih, zelo priljubljena na odru. Največ pa je spojeno ime Aloja Mrštika z narodopisnim ciklom slik iz slovaškega življenja «Rok na vsi» (Leta na vsi). Tudi je bil Mrštík eden najboljših čeških potopiscev. Njegovi «Obrazy z Tatera» in «Hore Váhom» (Navzgor ob Vagi) so res pesniški potopisi, ki valjajo in učijo ljubiti podtatranske kraje tako gorečo, kakor jih ljubi avtor.

† Lev Bakst

Rusko moderno slikarstvo je moralo izbojevati hud boj z akademijo, preden se je moglo uveljaviti v kulturnem življenju. Požrtvovalnost umetnikov, ki so ustanovili društvo «Predvižnikov» (t. j. potujočih razstav) pa je končno zmigala in ruska umetnost in v prvi vrsti slikarstvo, se je razvilo do popolne samostojnosti in na zapadu občudovane višine. Okoli novega stoletja se pojavlja krog slikarjev, ki zavedno iščejo stika s slogom preteklosti ter izrablja barvne in idejne temelje ruskega rokoka; med nje štejeemo Konstantina Somova, Aleksandra Benua in Leva Baksta. Poslednji, rojen leta 1866. je slikal krajine in motive iz ruskega narodnega življenja, fine ilustracije in par izvrstnih portretov. Njegov barvni smisel se je razvijal v dekorativno smer, ni čuda, da ga je Sergej Djagilev, prvi izdelovatelj revije «Mir iskusstva» zgodaj pritegnil k delu za gledališko dekoracijo. V pravilčnih motivih, iz katerih je Djagilev sestavil vsebino za svoj znameniti ruski balet, je Lev Bakst razvil žpočo pestrost ruskega smisla za orientalsko barvno košatost ter razvil pozneje to stran svoje dekoracije v zaključeno, samosvojo tvorbo. Leta 1909. je gostoval balet Djagileva

v Parizu ter zbujal splošno občudovanje z Bakstovimi inscenacijami, ki so kmalu povzročile pravo revolucijo na francoskem odru. Svoj uspeh je dosegel v kljub temu, da so razen njega slikali inscenacije za isti balet znani slikarji Benua, Rerih in Sierov; Parizani so se zaljubili v «Scherezadno», ki jo je Bakst tako sijajno opremil. Vrsta njegovih orskih del je velika in obsega tudi grško klasično dramo. Pariz je obiskal Bakst večkrat in se končno popolnoma preselil v mesto, ki ga je tako simpatično sprejelo. Tvoril je

Češkoslovaški Rdeči križ Meja pol milijona članov, to je štiri odstotke vraga prebivalstva. Po relativni moči stoji Češka republika na tretjem mestu. Boljša od nje sta samo Severna Amerika in Japonska, kjer je večanjenih v Rdečem križu 4 in pol odstotka prebivalstva.

Biblioteka modernih bolgarskih pisateljev. Osrednja zveza organizacij bolgarskih pisateljev je sklenila izdati pod vodstvom založnika in pedagoga Mirčeva zbirko del modernih bolgarskih pisateljev. Prosvetno ministrstvo je obljubilo izdatno podporo, tako da bo omogočena izdaja tudi takih del, pri katerih si privlačni založniki ne upa preveriti rizika.

Ženski svet

Kitajska žena

Veliko senzacijo je vzbudil nedavno na Dunaju govor žene kitajskega legacijskega tajnika gospe Daisy Leig-Vang, ki je v avstrijskem ženskem združenju predavala o kitajski ženi. Njen referat je bil tembolj interesanten, ker je Kitajska kljub prodiranju zapadne kulture za velik del Evropejcev vendar še prav skrivnostni svet. Zato je bil tudi obisk predavanja naravnost ogromen.

Gospa Daisy je govorila v angleškem jeziku, a predavanje so tolmači takoj prevajali na nemški jezik. Predavateljica je najprej razpravljala o kitajski rodbinski zajednici. Bračni zakon, ki je bil v veljavi do leta 1912. je bil za kitajsko ženo zelo neugoden, ker je imel mož nad njo neomejeno oblast. Ta zakon žene sploh ne omenja. Žena in bčere so kot dediči povsem izključene in ne smejo prisostvovati javnim zabavam in svečanostim.

Ločitev zakona je bil Kitajcem neznan pojem, kajti mož je svojo ženo lahko kratkoma pogajal iz hiše: ako mu ni ročila sina, ako se mu ni pokorila; ako je bila prepirljiva, ali ljubosumna, nezvesta, pa tudi ako je obolela.

Kitajska žena je bila sužnja svojega moža in njegove robljine. Če je umrla, se ni smela znova poročiti, ampak je morala do svoje smrti čuvati in voditi njegovo hišo. Če je bil mož na potovanju, žena ni smela v nobeno družbo.

Ob izbruhu revolucije leta 1912 pa so žene igralo odločilno vlogo. S padcem monarhije je bil ukinitelj tudi stari bračni zakon in tako je tudi na Kitajskem zavladal nov pokret: emancipacija žene. Toda emancipacija ni v celi Kitajski enaka. Le v treh provincah so žene že danes popolnoma ravnopravne možem. V teh pokrajinah imajo ženske tudi svoje kolo in zavzemajo odlična mesta v bankah in drugih uradih. Drugod je njihov položaj še slabši, ker še tako moderni zakon ne more preko noči odpraviti tisočletnih predsodkov, vendar pa prodira civilizacija vedno globlje in notranjost nezimerne Kitajke.

Najbolj se seveda pozna vpliv civilizacije na družbeno stališče žene v velikih vzhodnih mestih, kjer žive domačini v stalnem kontaktu z Evropejci in Američani. V Pekingju sreča le še malo Kitajk v stari domači obleki vse se nosijo po evropsko; vidijo toalete, ki bi se mirno pokazale lahko tudi na pariških bulvarih. In nihče se ne čudi več, ako zdrvi mimo njega bel avto — tudi v Kijai prevladuje Ford —, ki ga kofira mlada Kitajka. In Kitajska pilotka Le je tudi v Evropi na glasu drzne letalke.

Tudi ženskemu športu se že odpirajo pota v Kino Niso še sicer tako daleč, kakor Japonke, ki goje že prav vse v Evropi in Ameriki običajne športe, celo nogomet, vendar pa so Kitajske deklice že vse navdušene za tenis, plavanje in seveda tudi za — ples. Jimska, one-step, tango in kar je še teh atrakcij so v Pekingju in Kantonu ravno tako priljubljene.

ni in udomačeni kakor v Parizu ali pri nas.

Kitajski zid se ruši s ameriško nagibom.

Prostitucija v sedanji Rusiji

Angleška komisija strokovnjakov, ki je proučevala razmere v sedanji Rusiji, je pred kratkim objavila poročilo, ki pravi med drugim, da zakonita prostitucija v Rusiji ne obstoji in da se enako kaznuje pri ženskah kakor pri moških. Kakšen pa je dejanski položaj, pa je najbolje razvidno iz sovjetskega lista «Rabotnij Sud», ki je istočasno prinesel zanimive podatke o socialnem položaju moskovskih prostitutk. Pompozniti se treba, da zanima vprašanje prostitucije stalno sovjetsko javnost, da pa je kljub vsemu boju proti njej postala v zadnjem času zlo, ki je še davno prekoračilo svoje prodajne meje. Preiskovalna komisija za poljanje prostitucije je pripravila maskirano anketo, pri čemer se je izogibala, uporabljati običajne uradne metode sile. Člani komisije smatrajo zato odgovore, ki so jih dobili od 671 oseb, kot pravilne.

Javnost je seveda zanimala, ali je bila sovjetska revolucija sposobna z ozirom na svoj socialni program uiniti ali vsaj omejiti prostitucijo. Omenjeni sovjetski list ugotavlja, da to ni uspelo. Po ugotovitvah tajne ankete ni prostitucija v Moskvi nazadovala, temveč cvete še bolj kot kdaj prej, ker je razen «proletarskih elementov» pritegnila nase tudi druge socialne sloje. Anketa je dokazala, da je med današnjimi moskovskimi prostitutkami 60 odstotkov proletark, 28 odstotkov jih je iz vrst male buržoazije, 4 odstotke iz inteligentnih slojev, 5 odstotkov pa je pleminj in veleposretniških bčera. Ti odstotki prostitutk iz nekdanjih višjih slojev so nov dokaz, kakšen je bil vpliv ruske revolucije v socialnem življenju. Na vprašanje, kaj so bili njihovi starši, so odgovorile plemenito ženske: hči žrnovega uradnika, gubernatorjeva vdova, knezinja, grofica itd. Izmed inteligentnih slojev so postale prostitutke večinoma učiteljice. Zanimivo je, da je zelo nazadovala število prostitutk med služkinjami. Glavni vzrok pa je treba iskati predvsem v tem, da v zadnjem času sploh ni mnogo služinčadi.

Ločitvena epidemija na Madžarskem. Budimpeštanski vseučiliški profesor Dezider Laky je imel te dni predavanje o naraščanju procesov na ločitev zakona na Madžarskem. Pritoževal se je, da razsaja v tem pogledu na Madžarskem cela epidemija. Pred 20 leti ni prišla na tisoč veljavnih zakonov niti ena ločitev, danes jih odpade okrog pet. Po profesorjevemu mnenju je iskati vzroka deloma v veliki gospodarski bedi, deloma v splošni demoralizaciji. Najbolj žalostno je dejstvo, da odpade del ločitev na inteligentne kroge. V 60 % primerov zahteva ločitev mož, v 40 % pa žena.

Pismo v Primorje

Milostna!

Ali Vam solnce, brzi moj sel, pač prinaša moje pozdrave? Vsako jutro mu jih naročam, ko z zaspanim licem vstaje izza ljubljanskega Gradu. Toda ni zaspano, bolj se hlina zaspanega, da ne žali ljubljancev zaspancev in njih svetovnega naziranja. Isti hip je pa tudi že pri Vas tam doli okraj meje: pere si oči v hladnem valu zelene Soče, hkratu stoji vedro in bistro ob Vaši postelji in Vam šepče na uho moje pozdrave. Zraven se igra z Vašimi zlatimi laski — prosim, to dela na svoj riziko! Da ne bo gospod soprog morebiti renčal nad menoj!

Ali pa Vam mojih pozdravov ne priprinaša? Morebiti mu jih pobero na meji cariniki in karabinjeri, ker so pozdravi slovenski.

Morebiti pa je takšno to solnce, da se sploh ne briga ne zame in za moje pozdrave ne za Vas in za Vaše zlate laske ne za gospoda soproga in njegovo rrcičanje ne za carinike in karabinjere niti za slovenski jezik. Ne, to ni mogoče! Iako nekulturno ni solnce, tako nevaležno ne more biti za ves neizumer-

ni ugic in za obilne zaslužne pozetje, ki jih oživa pri našem vrlnem narodu! Pa kakorkoli, bolj zanesljiva pot bo vendarle, če pozdrave zapišem črno na belo in Vam jih pošljem po pošti.

Pravico Vas torej pozdravljam in kako se kaj imate tam doli okraj meje?

Kako neki drugače nego izborno! Nam se tudi godi izborno. Tako izborno se nam godi, do smo že čisto pozabili, kako slabo se nam je godilo včasih: v onih časih, ko se nam je plaša skrivati beseda, ko smo trepetali, al. bomo še kdaj mirno spali, ali se nam bo bedna deca kdaj najedla do sita in s čim se bomo oblačili. Ljudi časi so bili! To je bilo v onih časih, ko so mi stari preozki ovrtniki zopet postali dovolj široki in ko smo bili vsi Slovenci edini. Nič ni bilo strank! Ko je bila sila najhujša, je prišel prevrat, pa nas je prevrat našel složne. Kajti, kakor rečeno, časi so bili jako hudi!

Hvala Bogu, hudi časi so minuli! Zdaj imamo tri in dvajset strank — tako izborno se nam ni še nikoli godilo! Če bi se nam ne godilo izborno ne bi imeli toliko strank. Ko je bila sila najhujša, smo bili vsi vkrpe ena sama stranka. zdaj nas je tri in

dvajset! Pa so nekateri, ki vendarle zabavljajo. Objestniki, boje naj se božje kazni! Sedaj sedimo sredi v razkošju strank, pa še nismo zadovoljni!

Ali se Vam tamkaj na oni strani meje godi tudi tako dobro? Vaši listi včasih tožijo, pa se mi zdi, da pretiravajo. Tudi tamkaj imate izobilje strank in jih je pol preveč.

O, kadar bo resnična sila, ne bo toliko strank, ne pri Vas, ne pri nas! Pomislite, pri nas jih imamo tri in dvajset! Ako se ni med tem, ko to pišem še kod katera izlegla ali je kod katera izdihnila. Stranke se strahovito hitro rode in zopet mro...

Preteklo nedeljo je ljubo solnce jako zaslužno sijalo, gredo je dušo in telo in s tako lepimi barvami je slikalo vsa naravo, da bi bilo od moderne umetnosti brez usmiljenja zavrženo na dno zaničevanja. Takih barv moderna umetnost kratkoma ne priznava. Pa sem stopil venkaj in sem bil priča sledečemu dogodku.

Od daleč sem zagledal dva: sukala sta se sredi ceste in se pozdravljala: „Zivio!“ in sem mislil, da sta dva vesela svata.

Toda sem prišel bliže in sem videl, da imata v rokah vsak svoj krepolec in da

udrihata drug po drugem. Bila sta od dveh strank in kadar je zamahnil prvi, je dejal: „Zivio škof Hren!“, kadar je zamahnil drugi, je dejal: „Zivio Primož Trubar!“ Naše ljudstvo je politično zelo zrelo in nazivlje svoje stranke po blagorokojnih prvakih.

Okoli njih so stali možje, preudarno so pljuvali okoli sebe in so pritrjevali nekateri: „Zivio škof Hren!“, nekateri „Zivio Primož Trubar!“, in je bilo veselje gledati zavedni naš narod.

Pa se je zgodilo, da se je prvi mož s krepelcem umaknil krepelcu svojega političnega nasprotnika, in je ob svojem umiku stopil na nogo somišljeniku, ki je stal za njim in z živahnim zanimanjem opazoval politični boj. Pa ni bil somišljenik s pohojeno nogo figuro, nego je bil značaj, ki se ni dal teptati nikomur in tudi ne škornju lastne stranke. Razglasil je zbravemu narodu svoje ogorčenje in je pri tej prči ustanovil novo stranko: „Zivio škof Hren I (rimska ena)!“ Nato je brez odlašanja s krepelcem posegel v debato. Dva ugledna moža sta se pridružila njegovim stranki.

Enako se je primerilo drugemu možu s krepelcem in se je tudi njegova stranka razcepila in je bilo novi ime:

„Primož Trubar I (rimska ena)!“.

Vse štiri stranke so se sukale po cesti in križem dajale duška svojemu prepričanju.

V živahni borbi političnega udejstvovanja ni jim bilo mar, ne solnca na nebu, ne zemlje pod nogami, gledali niso ne naprej ne nazaj, ne na desno ne na levo.

Pa je izza ovinka pridrčal avto, niso ga videli, niso ga slišali, in je povozil vse štiri stranke.

Takšen avto gre strašansko hitro svojo pot in se ne briga za stranke in njih politični boj. In jih je povozil!

Slova jih je! Čim več bi imeli strank, bolj bi se nam godilo izborno. Slova je znamenje slabih časov!

Zdaj jih imamo, kakor povedano, že tri in dvajset. Če se ni med tem, ko pišem to pismo, še kod katera zlegla ali se zopet katero šod kot povozil avto.

Ali je pri Vas tamkaj doli tudi že katero?

Ljubi Bog naj nas obvaruje vseh nesreč, Vas pa naj ohrani v cvetu, kakor tako lepo pravi pesem.

To želi prav iz arca

Vaš udam!

Fr. Z.

Tel. 124 **Elitni Kino Matica** Tel. 124

SALAMBO

Monumentalno filmsko delo v 6. dejanjih
(Po znanem romanu Gustava Flauberta)
Izdelano od slavite filmske tovarne „Gaumont“
Ta film, o katerem pišejo danes časopisi vseh držav,
pomeni za Pariz, Berlin, London in druga velika mesta

pravo senzacijo!

Kolosalna, izvanredno usnela razkošna režija je doprinesla, da je to eden izmed filmov, ki se jih le redko uprizarji. Vključen ogromnim nabavnim stroškom se cena ne zvišuje. Predstave danes v nedeljo ob 8, 1/2, 6, 1/2, 8 in 9. Neskrajšan! umetniški orkester svira pri vseh predstavah

Od 1. marca dalje

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.
Nedelja, 1. ob 15.: »Pepelehu«. Mladinska predstava. Izv. Ob 20.: »Veronika Deseniška«. Izv.
Ponedeljek, 2.: »Stričkove sanje«. B.
Torek, 3.: Literarno-umetniški večer »Navega odra«. Izv.
Sreda, 4.: »Rosmersholm«. A.
Četrtek, 5.: »Othello«. Gostovanje Hinka Nučiča iz Zagreba. Izv.
Petek, 6.: »Pepelehu«. F.
Sobota, 7.: »Izgubljene duše«. Gostovanje ge. Podgorske iz Zagreba. Izv.
Nedelja, 8. ob 15.: »Stričkove sanje«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob 20.: »Vdova Rošlinka«. Izv.
Ponedeljek, 9.: »Rosmersholm«. D.

Ljubljanska opera.
Nedelja, 1. ob 15.: »Mignons«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 2.: Zaprto.
Torek, 3.: »Traviata«. Gostovanje g. Vučkovića iz Zagreba. D.
Sreda, 4.: »Don Juan«. E.
Četrtek, 5.: Zaprto.
Petek, 6.: »Bohemes«. Izv. (Na novo nastudirano.)
Sobota, 7.: »Mignons«. C.

Sentjakovski gledališki oder.
Nedelja, 1.: »Ljubezen in ljubosumnost«. Marijnetno gledališče v Ljubljani.
Nedelja, 1. ob 3. in ob 6.: »Razbojnik Moroz (Miran Jarc) in »Zakleti kralji (Bendorff-dr Lah).

Celjsko gledališče.
Torek, 3.: »Stričkove sanje«. Gostovanje ljubljanskega Narodnega gledališča. Abonma.

Marihorsko gledališče.
Nedelja, 1.: »Ksenija« in »Cavalleria rusticana«. E. (Kuponi.)
Ponedeljek, 2.: Zaprto. (Gostovanje v Ptuj.)
Torek, 3.: »Moloh«. A.
Sreda, 4.: »Ksenija« in »Cavalleria rusticana«. B. (Kuponi.)
Četrtek, 5.: »Moloh«. D. (Kuponi.)

Jugoslovenski koncert v Pragi

Naposled so prišli tudi jugoslovenski skladatelji do besede v dvorani praškega »Mozarteuma«. Koncert je priredilo »Društvo za pospeševanje moderne glasbe«. Za sredo meseca marca je napovedan v Pragi že drugi koncert, na katerem nastopita ga. Maja de Strozzi in g. Bela Pečić. Izvajala bosta moderna jugoslovenski program in skladbe Stravinskjevega. Uspeh je tej prireditvi že danes zagotovljen. kajti koncert, kateri se je vršil pred kratkem, je vzbudil mnogo zanimanja za jugoslovensko glasbo.

Predno je virtuoz Hejman sedel za klavir, je imel primeren govor komponist dr. Štefan, ki je našel imena glavnih jugoslovenskih skladateljev ter povedal pri vsakem kratko karakteristiko njegovega delovanja. Posebno je poudaril pomen komponista B. Berse, ki se je otresel dilematizma ter se uvrstil med prava umetnika. Škoda, da ne more priti Bersa do prave volje v Zagrebu. Njegove opere še vedno čakajo, da jih kdo »odkrije«.

Poleg Berse so se dobro odrezali Slovenci. Splošno iznenadenje sta izzvali dve pesmi Antona Lajovca, stvarci, kateri je moral napisati samo izkristaliziran duh. Lajovic je tako snesel v naravnost, da mu je težko našti para. Njegov »Spleen« je umetnina svoje vrste. Drugi Slovenec, I. M. Škerjanc je duhu narodne pesmi bližji kakor Lajovic. Njegova izkrenost te naravnost gane. Čuti se, da je skladatelj še mlad, zanešen in da ima kaj povedati.

Pesmi je pela ga. Peničkova-Rochova, ki je obenem s svojo soprogo gospo Milojevičevko pokazala, da zna mnogo, češar ne zmore vsaka običajna pevka. Peničkova se odlikuje z lepim in zvonkim glasom, ga. Milojevičeva pa osvaja poslušalce s pronicanjem v to, kar je hotel komponist povedati. Hrističev »Novembers« in Milojevičeva pesem »Japan« sta posebno ngajali radi močnih kontrastov. Kanjovičeva »Maria se vzine« pa se je radi svoje enostavnosti razbinila. Škoda je, da so bile pesmi raven »Japana« otožnega značaja. Ta monotonija je tudi pokvarila končni vtis prireditve, ki bi bila lahko izpadla bolj vedro.

Virtuoz Hejman se ni strašil truda, da bi čim bolj podal originalno suito »Zemlja in Suncu«. Pričakoval sem, da bo v tej skladni izpregovoril Dalmatince, ki piše solnce z očmi in vsem svojim bistvom. Mesto tega pa se Dobronić zadovoljuje s prostimi kombinacijami avokov. Su-

ita dohiva na ta način značaj improvizacije. Morda je skladatelj to sam hotel, a delo je, da je s »em kompozicijo oslabil. Sonata Miloja Milojeviča je napisana z velikim zanosom, toda ji manjka enotnost v stilu.

Posebne točke programa je tvoril godalni kvartet skladatelja Jure Tkalečiča. Kompozicijo je sviral Ondříčekov kvartet, ki si je stekel že mnogo zaslug za moderno glasbo. Najbolji vtis je napravil prvi del kvarteta, toda tudi v naslednjih delih je bilo opaziti jasno in dosledno melodično linijo. Tkalečič je pač dober skladatelj.

»Društvo za moderno glasbo« je sklenilo prirediti še več sličnih komornih koncertov z jugoslovenskim programom. Na eni prireditvi te vrste se bodo izvajali Krenelčičevi kvarteti. Želeli pa je, da bi svoja dela poslali čimprej tudi ostali jugoslovenski glasbeniki. Čehi sprejemajo našo glasbo z odprtimi rokami in so jo pripravljali propagirati.

Božo Lovrič.

Marihorska opera

Repertoar našega gledališča postaja pestrojši in tudi obisk se temu odgovarajoče boljša. Po krasno uspehih predstavah opere Mignons smo imeli v četrtek premijno ljubko, melodično Parmovo opero enolejanko »Ksenija«, katero so združili še »Cavalleria rusticana«. Po smrti marihorskega ljubljence Viktorja Parme smo imeli ta večer prvič zopet na odru njegovo delo, ki spada gotovo med najboljše Parmove umetnine.

Delce je skrbno in z vso piježeto do umrlega skladatelja nastudiral njegov ožji prijatelj, operni ravnatelj Mitrovič, režijo pa je dobro pogodil gosp. Rasberger. Predstava je prinesla pravo presenečenje s kreacijo Viteza, ki ga je nepričakovano spretno, izravnko kot tudi pevsko, podal gosp. Janko. Po vsem gledališču je šlo šušljanje o velikem napredku gosp. Janka. Žal, da ga tako redko slišimo. Njegov glas se je okrenul in izčistil, tudi igra sigurno in z doživljem. V ulogi meniha je gostoval gosp. Živko, ki je zopet pokazal svoj simpatični tenor. Gledališče bo lahko imelo sčasom dobro moč. Igralsko sovedla sedaj še od njega ne moremo več zahtevati. Ljubjejeva je zadovoljivo spremljala Ksenijo - Vladimirovno, katera je bila žal indisponirana.

V Cavalleriji rusticani je bilo nekaj sprememb v režiji in zasedbi. Ga. Mitrovičeva lahko s ponosom šteje Statuzzo med svoje najboljše vloge. Tu ti v četrtek je publiko mahoma osvojila in ogrela. Gost gosp. Cammarotta pa nam je v Carmen mnogo bolj ngajal kot v Cavalleriji. Lolo je prvič igrala Ljubjejeva, tudi s precejšnjim uspehom. Gosp. Govorov kot Alfio je bil celo boljši kot lani. V zbor pa je spravljal gosp. Mitrovič že toliko življenja, da je prav malo čutili dilantizma.

Tako se polagoma razvijamo v pravo gledališče s tradicijami, manjka samo še subvencije. Občinstvu priporočamo čim številnejši obisk teh lepih predstav.

Koncert Marcel Ciampi

V petek, dne 27. februarja je koncertiral prvokrat v Ljubljani slavni francoski pianist Marcel Ciampi. Njegov spored je obsegal pester niz klasičnih in modernih klavirskih skladb od Schumanna, Chopina in Liszta pa do Franeka, Debussyja, Fauréja in Ravela. Koncert se je vršil v dvorani filharmonične družbe in je bil jako dobro obiskan. Spored je otvorila Schumannova fantazija op. 17, polnokrvno in zanosito delo pri nos vse premalo gojenega skladatelja velikega, svetskega formata. Po vsakem delu trdelne fantazije je bil pianist deležen burnega aplavza za svojo izredno izdelano interpretacijo, ki je v vsakem oziru zadovoljila in ogrela. Sledila je točka modernjših francoskih skladb, katerih prva, Ravelova »Alborada del Gracioso«, odlikuje temperamentalnega ritmika, ki je našel v pianistu doraslega in skrbnega izvajalca. Predvsem je evedla navdušil Debussy, čigar naravnost klasična skica »Ille joyeuse« (Veseli otok) je zadivila občinstvo. César Franckova lapidarna skladba: »Preludij, koral in fuga«, ki smo jo tudi topot po svoji monumentalno uinkovala tudi topot po svoji monumentalni arhitektoniki in je ravno v tem zelo kontrastirala s slededimi skladbami klavirskega poeta Chopina. Spored je zaključila Lisztova efektivna legenda svetega

Frančiška hodečega po morju — alkovi- la epizoda, izdelana z vsemi pianističnimi sredstvi efekta in virtuoznosti. Na splošno željo je moral pianist dodati še več komadov.

Igra pianista Marcela Ciampija se odlikuje po tehnični popolnosti in skrajni izdelanosti. Tehnično tekoče zanj ne obstojajo. Ravno tako pa je v prednastalnem oziru samonikla osebnost s specifično personalno noto, ki odseva iz vsake interpretirane skladbe. Rahločuten romantizem je bistven vsemu njegovemu prednastanju in prva skrb mu je očivilno, podati vsako skladbo čim jasneje. Njegov koncert je bil dogodek prve vrste v našem glasbenem življenju L. M. Škerjanc.

P. S. Pomanjkljivo je urejena garderoba v filharmoničnem poslopiu in je bila topot povod mnogoterim pritožbam, ker je moral marsikdo ob četrti na devet še čakati na številko! Dobro bi bilo, da se ta nedostatek do prihodnjega koncerta odpravi.

„Kritika“

Te dni je izšla prva številka že dolgo napovedane in zlasti od mlajše literarne generacije težko pričakovane nove revije »Kritika«. Revija hoče biti to, kar napoveduje neno ime: kritično presojanje vseh pojavov našega kulturnega življenja in to neodvisno na vse strani, brez obzira in predsodkov. Tudi kritika kritike.

V prvi številki je urednik Josip Vidmar napisal uvodnik, v katerem zastopa načelo, da velja v umetnosti samo en kriterij, merilo objektivnosti. Vsako drugo poimovanje umetnosti in kulturnega življenja volje je nepravično.

Karel Dobida razpravlja o božični umetnostni razstavi pri Jakopiču ter objavlja stvarne rezultate razvoja posameznih razstavljalcev in njihovih del. Stane Kosovel piše o letošnji sezoni ljubljanske drame, novomeški tezikosovec prof. Ivan Kostial priobčuje zanimiv članek o Finzaričevih jezikovnih napakah. Josip Vidmar pa ocenjuje Remčev »Magdo«. Sedi še B. Bravničev referat o vokalnem koncertu Glasbene Maticice, ki se je vršil meseca februarja v Unionu, Veno Pilon pa priobčuje zelo zanimive »Ljubljanske marginalije«, v katerih se dotika naših aktualnih umetniških dogodkov in prireditelj Josip Vidmar kritizira Dostojevskega dramatisirano novelo »Stričkove sanje« in neno uprizoritev v ljubljanskem gledališču.

Nova revija se je s svojo prvo številko uveljavila prav simpatično. Zelimol, da bi se obdržala vsaj na tej višini in da bi našla v javnosti primernege odziva. Izahala bo vsak mesec in stane celoletno 50 Din. Naslov: »Kritika«, Ljubljana, Gledališka ul. 5/23. Dobi pa se tudi po knjižarnah.

Ljubljanska opera. Danes ob 16. se poje pri znižanih cenah ena najpopularnejših oper svetovnega repertoarja »Mignons« v deloma novi zasedbi. Naslovno vlogo poje ga. Thierry Kavčnikova, Filino gl. Friskova, Viljema g. Kováč in Lolarja g. Betetto. Dirigira g. Neflat, režira g. Bučar. — V torek, dne 3. marca pride gostovat slavni baritonist Marko Vučković iz Zagreba v operi »Traviata« kot oče Germont. Gospod Vučković je znan kot izvrsten pevec velikega slovesa, nastopal je uspešno tudi v Ameriki, na Nemškem, v Italiji in po vsej Jugoslaviji in povsod so ga cenili kot izbornega peveca in glumca. Ni dvoma, da bo ugajal tudi ljubljanskemu občinstvu v vlogi Germonta, ki nudi dovolj prilike pokazati pevsko vrline.

Slavni češki klavirski pedagog in virtuoz Josip Jiranek priredil v ponedeljek 9. marca ob 8. večer v Filharmonični dvorani svoj klavirski koncert, na katerem bo izvajal izključno klavirske skladbe slavnega češkega mojstra Smetane. Jiranek je bil učence slavnega skladatelja in je v celi Evropi znan kot najboljši interpret Smetanovih klavirskih skladb. Lansko leto je širim Češke priredil 40 takih koncertov z največjim uspehom in prejel zato tudi posebno nagrado češko-slovaške republike. Vstopnice so v prodaji v Matici knjigarni. 447

Jugoslovenski oblikujoči umetniki v Splitu. Te dni je dospel v Split profesor beograjske umetnostne šole, slikar Peter Dobrovič. Dobrovič ostane dalj časa v Dalmaciji, kjer namerava izvršiti nekatero sliko. — V Split je dospel tudi znani dalmatinski portretist Marin Tartaglia, ki namerava skupno s kiparjem Palavincinjem razstaviti v tamošnjem Galicéevem salonu.

Odbor Društva srbskih književnikov v Beogradu se je konstituiral in je izvolil za predsednika pisatelja Veljka Petroviča, za tajnika Gustava K'klega, za blagajnika pa Z. Paunovića.

Koncert Misočko Slatin v Beogradu. Komorni violinst Vladimir Slatin je priredil prošle dni v Beogradu produkcijo resne komorne glasbe in je na koncertu izvajal Faurévo sonato a g. sli in klavir ter par drugih kompozicij podobne vsebine. Na klavirju je spremljala violinista gospa Misočko. Prireditelj je imela čisti komorni značaj in je bila zelo simpatično sprejeta.

Bizetova »Carmen« na prostem. Kakor lansko leto nameravajo tudi letos poleti poskusiti na Dunaju srečo z uprizoritvijo opernih del na prostem. Lani je triumfirala na ta način posebno Verdijeva »Aida«, s katero je doživel dirigent Mascagni finančni polom, toda odličen moralničen uspeh. Letos bo glavna predstava na prostem Bizetova »Carmen«, katero bo pela italijanska »stagione« pod

ZLATOROG TERPENTINOVNO MILO

Zenatelovim vodstvom. Predstave bodo letos znatno cenejše od lanskega leta, ker odpadejo stroški za zunanjo režijo, ki je stala lani ogromno denarja.

Tri enodejanke Pečije Petroviča na odru »Slobodnega pozorista«, Beograjski oder »Slobodno pozorista«, ki goji večletni francoski repertoar duhovito zabavnega značaja, uprizarja sedaj troje enodejank znanega komediografa Pečije Petroviča: Rod. Ciriza in U. naviljeina.

Letošnje Wagnerjeve svečanosti v Bayreuthu. Vodstvo Wagnerjevega gledališča v Bayreuthu objavlja program letošnjih svečanosti, ki se bodo vršile kakor sledi: dne 2. julija »Mojstrski pevci norimberški«, 23. julija »Parsifal«, 25. julija »Rensko zlatno«, 26. julija »Walkura«, 27. julija »Siegfried«, 17. avgusta »Somrak bogov«. Te opere se bodo večkrat ponavljale, neimenovana dela pa tokrat izpadejo iz repertoarja. Cena posameznega sedeža za vsako predstvo pa je zelo visoka in znaša 35 zlatih mark.

Smrt glasovitega italijanskega organista. V Milanu je umrl Enrico Bossi, glavni italijanski organist in skladatelj ter bivši ravnatelj glasbenih zavodov v Benetkah, Rimu in Bologni. Pokojnik se je posebno proslavil s cerkvenimi kompozicijami, med katere spadajo v prvi vrsti Canticus cantorum, Izgubljeni raj, Devica Orleanska itd.

Razpust koncertne agenture »Egis« na Dunaju. Koncertna in gledališka agentura »Egis« na Dunaju je te dni likvidirala zaradi finančnih težkoč, v katere je zahredla. Za avstrijsko prestolico pomeni ta likvidacija konec koncertnega trsta.

POZOR! **Višek dobrote!** **POZOR!**

Izreden užitek boš imel, če si privoščiš rimsko čašo ravnokar nastavljenega, najboljšega starega Lutomerčana »Vrh Jeruzalema« v restavraciji Matije Dolničarja na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 1076a

Odprta vsak dan do polnoči!

Na obroke in posodo

prve svetovne fabrike: **STEINWAY, BOSENDORFER, FÖRSTER, Originali STINGL** itd. dobite le pri **muški-strokovnjaku** (bivšem učitelju Glasbene Maticice) **ALFONZ BREZNIK** Ljubljana, Mostni trg 3, poleg magistrata. Istotam najboljšega izbira vsakovrstnih godal, mojstrskih violin in najfinjših strun. Najpopolnejša trdka Jugoslaviji!

Pozor! Samo 300 Din franko na dom!

Ta garnitura kuhinske posode je iz najboljšega aluminija snežnobela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetu.

Cenik brezplačno. Inserat priložiti. Ako bi ne ugajalo, se vzame rade volje nazaj. Naročite taksj, ker ne vemo, če nam bodo razmere dopustile vzdržati trajno to ugodno ponudbo!

Kovinska industrija (Metallindustrie) INŽ. J. & H. BOHL, Maribor, SHS Aleksandrsava cesta št. 6.

Josip Rožman, Sušak

Strossmayerova ulica št. 68

se nudi slovenski industriji in trgovini za Sušak loco in tranzit kot trgovski zastopnik, odzira posredovalec v trgovskih zadevah pri nakupu, prodaji, carinjenju, tovarstvu in kasu informacijah, itd. Izstruže vse poverljive podatke in vestno. 103a

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46

Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje L. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žara. Tovarna furnirna

Najkrasnejše in trpežno **pohišstvo** po najugodnejših cenah pri trdki 751a

M. Andlovic Ljubljana Vidovdanska cesta 6 Komeškega ulica 28

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

„Jaz pa, prosim te, ne bodi sebična, jaz, katero ta srčni mladi mož baje ljubi, jaz, ki sem obrnila nase poglede tega nepremagljivega vileza Bussyja, ki ne pozna zaprek, jaz sem se javno venčala z neljubljenim, mrzkim možem, in dala sem se predstaviti kraljici pred celim dvorom, in ta, ki me baje ljubi, me sploh ni pogledal, niti enega pogleda in enega vprašanja ni imel zame... pa sem ga vseno povabila na sestanek na samostanskem vrtu pri Sveti Mariji Egiptčanski in se mu tam zaupala, in z nami je bila Jerica in njen Remy, dva sokrivca. In jaz sem bila kriva največ... Kadar na to pomislim, saj bi me bil mogel oteti, saj bi me bil mogel odvesti s samostanskega vrta, zamotano v svoj plašč, in niti krikniti bi ne bila mogla... ali v tem trenutku sem čutila, da on radi mene trpi, da trpi močno, da je neutišljiv, in videla sem njegove oči, polne želje, in njegove blede ustne, ki so gorele vročine. Če bi bil od mene zahteval, naj umrem zanj in ga s tem rešim te vročice, bi bila umrla takrat zanj!... Ali odšla sem, in on niti mislil ni na to, da me ustavi, da me prime, makar tudi le za rob mojega krila... Vedel je, da puščam Pariz, da se vračam v Meridor, vedel je... o, zarzeti moram... vedel je, da gospod Monsoreau ni moj soprog, in vedel je, da potujem sama, draga Jeanne, ves pot sem se ozirala, ker sem mislila, da začujem vsak čas za seboj peket njegovega konja. Ali nič, bil je le odjek naših lastnih konj! Pravim ti, da on ne misli na mene, niti z eno samo majhno mislijo, in da mu nisem niti toliko vredna, da bi on zaradi mene prišel v Anjou, saj ima na dvoru francoskega kralja toliko lepih in ljubeznivih, tudi vljudnih žen, dam in devojč iz mesta in province, ki so vse boljše od devojke iz meridorskega nekoliko zapuščenega vrtiča. Pojmiš li to? Ali si prepričana? Ali nimam prav? Nisem li pozabljena in prezrta?“

Jedva je Diana spregovorila te besede, počí veja, zašumi listje, s starega zidu se odkruši nekaj kamenja, nekaj se zakotali, iz bršljana pa nenadoma skoči krepka moška postava pred prestrašene in presenečene dame, nenadejani došlec prožno skoči pred Diano, ki krične prestrašena. Jeanne pa odstopi in odide, kajti preje kakor njena prijateljica je ona spoznala tega moža.

„Pa vidite, da sem vseeno tukaj!“ pravi došlec nežno, poklekne in poljubi rob njenega krila. Bil je Bussy.

Diana tudi spozna ta glas, njegov smeh, in v srce zadeta tolike sreče, tako nenadejane, razkrili roke in pade na grudi onemu, katerega je pravkar krivila malodušnosti. Ali opojena radosti se je onesvestila.

XXX.

ZALJUBLJENCA.

Če se onesvestiš radosti, to nima slabih posledic. Vsaj ne običajno. Diana kmalu odpre oči in se najde v Bussyjevem objemu... ni hotel prepustiti Jeanni, da bi ona prejela prvi pogled Diane, ko se bo osvestila.

„O, strašno ste me presenetili!“ zašepeta Diana.

Bussy je pričakoval drugo besedo. In možki so tako prevzeli, kdo bi vedel, ali ni sploh pričakoval česa drugega mesto besed.

Ali Diana ni ostala samo pri tem, marveč se nežno izvije iz objema in se povrne k svoji prijateljici, ki se je izprva oddaljila nekoliko korakov, potem pa se polagoma vrnila, ponajveč iz radovednosti. Vrnila se je, ne da sodeluje na razgovoru, ampak da prisluškuje. „Kaj, tako me sprejemate, gospa?“ vprašuje Bussy. „Ne,“ pravi Diana, „to, kar ste storili, gospod de Bussy, je gotovo nežno in ljubeznjivo, ali...“ „Oj, ne iščite nobenega ali!“ vzdihne Bussy in si poišče mesta pri njenih nogah. „Ne, ne, ne kličite tako, gospod de Bussy!“ „Ali dopustite, da vsaj trenutek pomolim k

Baron in Saint Luc sta se bavila ves dan do večera z lovom, in lovci so imeli dovolj posla...

vam!“ pravi de Bussy, „toliko sem hrepenel po tem trenutku!“ „Da zavzamete to mesto, ste prišli čez zid! To ne samo, da ni v redu za moža vašega rodu, marveč tudi opasno za mene. In ni razborito za onega, kojemu je do moje sreče!“ „Kako to?“ „Če vas je pri tem kdo videl?“ „Kdo? Kdo pa naj me vidi?“ „Naši lovci, ki so pred jedva četrte ure jahali tod mimo!“ „O, pomirite se, gospa, preveč skrbno sem se skrila, kakor da bi me bili mogli zapaziti!“ „Skrili ste se?“ vpraša živahno Jeanne. „To je pa zares romantično. Povejte nam kaj o tem!“ Bussy na to pove, kako je hitel po poti, da dohiti ljubljeno ženo, toda vedno v skrbi, da v nobenem primeru ne krompomitira gospe de Monsoreau, potoval je

preoblečen kot trgovec, tudi pod tujim imenom, in je na ta način živel dva dni v Angersu in ostal nepoznan. Na Dianino vprašanje, kako je došel iz Angersa v Meridor, pa pove: „Imel sem dva konja izbrane pasme. Z enim sem jahal iz mes'1, potem pa, ko sem bil izven vida, sem potiral svojega konja v skok, da sem pot, za katero se navadno rabi več ko ura, prevalil v dvajsetih minutah. Potem sem tako jahal dalje, in sem poiskal v meridorskih šumah znani dolgi zid. Včeraj sem štiri ure pregledoval ta zid in se na mnogih mestih popel nanj, vedno v nadi, da vas zagledam. Že sem hotel obupati, ko sem vas zvečer zapazil, baš ko ste se vračali domov. Dva velika baronova psa sta skakljala okrog vas in se spenjala po gospe de Saint Luc, ki je visoko držala mlado prepelico, katere so psi hoteli doseči. Potem ste izginile. Preskočil sem zid in videl sem, da je tukaj trava pohojena, in spoznal sem, da je tukaj vaše običajno mesto. Vzdihal sem in lomil veje, ker mi je bilo silno težko...“

„Iz navade?“ se nasmehne Diana, ki je pristopila še bliže.

„Ne, gospa, ne iz navade. Ni mi do šale. Bil sem utrujen, ker sem se spenjal toliko po deblih, strgal sem svoj lepi trgovski suknjič, ali srce mi je bilo radostno, ker sem vas zagledal.“

„To je vredno poslušati. To je lepo, in je junaško...“ pravi Jeanne.

„Drugče bi ne bil videl one, za katero hrepenim.“

„Nasprotno, tudi z večjo komodnostjo bi jaz bila videla t gospo Diano in vse drugo, in bolje, kakor se je posretilo vam.“

„Kaj bi bili storili vi?“ vpraša Bussy.

„Šla bi bila naravnost po cesti, čez divišni most, na dvorišče, v grad, vprašala bi bila, nadaljevala pot, kakor mi jo pokažejo, in gospa de Monsoreau bi me bila posadila poleg sebe za mizo. To bi bilo najenostavnejše na svetu. Ali stara istina je, da zaljubljeni ne mislijo tega, kar je najenostavnejše, in da iščejo zapreke tudi tam, kjer jih ni.“

Bussy priklama, blago pogleda Diano, potem pojasnjuje: „Ne, ni tako, kakor pravite, lepa gospa. Jaz bi ne mogel tako naravnost v grad. Gospa je omožena, gospod baron je dolžan soprogu svoje hčere strogo stražo. Nasproti vsakomur, tudi nasproti meni.“

„Dobro,“ pritrjuje Jeanne, „tu dobivam pouk o pristojnosti. Prav mi je, in hvala vam, gospod de Bussy. Naučila sem se, da se več ne smem mešati v tuje stvari.“

„Zakaj tuje?“ vpraša Diana.

„Tuje, da, in budalaste, ker budalaste. Budalaste, ker zaljubljeni!“ se smehlja Jeanne. Potem poljubi Diano na čelo, se nasmehne Bussyju in pobegne. Diana jo je hotela zadržati, ali Bussy zadrži Diano, ki je morala tako popustiti prijateljico. Ostala sta sama, Diana in Bussy.

Diana dolgo gleda za oddaljujočo se prijateljico, trga v zadregi cvetke, potem zardela sede. Bussy pa se spusti na tlak k njenim nogam.

„Saj sem vendar dobro storil, gospa, in vi odobravate moj ko...k?“

„Nočem se hliniti,“ pravi Diana odkrito, „in razen tega temeljito poznate moje misli. Da, odobravam vaše obnašanje, ali s tem je kraj moji obzirnosti. Hrepenela sem za vami in vas klicala, kakor pravkar, ali s tem sem bila blazna, bila sem kriva!“

„Bože moj, kaj govorite, Diana!“

„Istino, grofe. Imam pravo, da onesrečim gospoda de Monsoreau, ki me je storil nesrečno, ali to pravico imam samo v primeru, da ne storim nesrečnega še koga drugega. Njemu morem odreči prikupnost, nasmehek in ljubezen, ali ne smem je pokloniti nikomur drugemu, ker bi okradla onega, ki je moj gospodar, četudi proti moji volji.“

Pri Tekstilbazarju

kupite

Ostanki panama-čelirja meter po... Dn 12'5" | Belo kotenino meter že po... Din 9'--
 Ostanki z lo kambrika in plave kotenine meter po... Din 12'-- in 13'5" | 140 cm široki moški štof in ševčlet meter po... Din 56'--

in vse drugo oblačilno blago kupite najceneje

pri **TEKSTILBAZARJU** v Ljubljani, Krekov trg št. 10

prvo nadstropje.

1127 a

Velika prodaja ostankov vsako sredo in vsako soboto.

Pišite po cenik!

Po pošti razpošiljamo vsak dan!

Trgovski sotrudnik

izvežban prodajalec in izložbeni dekorater, starejša moč, in 1000.

trgovska sotrudnica

oba perfektna manufakturista, se sprejmeta v večjo trgovino v Ljubljani. — Ponudbe pod „I“ reference“ na upravo „Jutra“.

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozličkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih domačinskih delov, pnevmatike Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozličkov.

šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke — Ceniki franco.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozličkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 1000.

Naznanilo otvoritve.

Cenj. občinstvo vjudno naznanjam, da sem svojo dolgoletno trgovino v Kolodvorski ulici 26 razširil in otvoril posebni oddelek za cevje v lastni hiši, in sicer v bivšem lokalju Jugoslovanske banke.

Dolgoletne izkušnje v tej stroki in ugodne zveze mi bodo omogočale sv. p. n. odjemalca posređi s prvovrstnimi ševčiji domačega izdelka kakor tudi z izjemnim blagom po konkurenčnih cenah.

Prosee Vas ugodijo naklonjenosti beležim z odličnim spoštovanjem

M. tej Orehek
trgovec in posestnik.

1111 a

Neprekosljiva novost!

za avtomobiliste, motocikliste in kolesarje.

Naročite „Rustines“ nenadomestljiv zaščiteni gumijev izdelek, s katerim se popravi vsak defekt zračnih cevi, luknje itd. brez vsakega drugega pripomočka.

Garniture:

za 18 poprav kolesnih } zračnic 12 Din
 12 motornih koles } zračnic 24 .
 12 avtomobilskih } zračnic 36 .

(Jemljemo znakke v plačilo.)

Poskusite in boste stalen odjemalec!

Preprodajalci popust.

Razpošilja: 1142a

„MERRU“, Sv. Lenart pri Mariboru.

Vešč strojevodja

z dolgoletnimi izpričevani, izpiti o kotlih in strojih, če mogoče tudi kotlar, se išče za tvornice, ki še ni v obratu. Prilože naj se prepisi dosodanjih izpričeval. — Ponudbe na naslov Zagreb, pošt. ni predal „257“. 1000a

NAZNANILO.

Vedel smrti mojega soproga, mestnega stavbenika Romana Treoa, naznanjam p. n. občinstvu, zarod. in vsem dosodanjim cenjenim naročnikom, da sem jaz prevzela stavbeno terdiko

VILJEM TREO, Ljubljana

Gospodovetska cesta šte. 10 in Vošnjakova cesta šte. 4

in jo bo še nadalje vodila pod strokovnjakiim vodstvom pridobljenega mi. akad. arhitekta in honorarniranega stavbenika.

Priporočam se vsem cenjenim naročnikom, zarod. in p. n. občinstvu, da ostanejo še nadalje moji naročniki in jih zagotavljam, da se bodo tudi sodelaj vsa stavbena dela solidno in strokovnjakiško po možno nizkih cenah ter s njih razstranko zadovoljstvo izvrševala. 1182 a

Z odličnim spoštovanjem

Marija Treo.

Prometni zavod za premog, d. d.

v LJUBLJANI

prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in raspečava na doholo

Inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete 70

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta šte. 15/1

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini, in sicer: pohance, kure za peči, kure in purane, ter jo plačuje po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA

Čakovec (Medjimurje).

Telefon 59, 2, 4.

11/a

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Zesaitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obiti

Pekarijo

v Inventarjem odstopim. Skupna cena 36.000 kron, samostojna prodaja, odra se za samo, kupce se lahko takoj vidi. Naslov v upravi »Jutra« 4518

Krovstvo

Frano Felan, Ljubljana, Galjevska 9, pri doljenkem kolodvoru, izvaja krovstvene in vse krovne dela s škrljenim, skalo, opako itd. Sprejema povabila raznih starih streh. — Zaloga asbestnega škrlja. 3937

Šivilja

prejema vsakovrstne dele, najnižja cena, gre tudi na dom. Naslov pove uprava »Jutra« 4957

Pevek

Instrukcije

iz matematike daje učitelj matematike. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Matematika«. 4860

Z novim tečajem

za krojenje risanje in pripravo krojev damskih oblek prijemam 10. marca. Prijazne sprejema do 6. marca. Rona Modved, strokovna učiteljica v Ljubljani, Mestni trg 24. 4473

Razveseljivi uspehi

bodo dane gotovo navdušili. Zlobek si igotavljal po svojem okusu sama doma! Tečaj prične 2. marca v modnem salonu Alojzije Vivod-Mozetič, Fred škofija 21/II. 4721

Knjigovodstvo

posreduje pisarno, praktično in temeljito. Izredni uspehi. Pisarna vgrajena sprejema. upr. »Jutra« pod »Tečaj/202«. 4731

Strojepisje

šri. konc. zasebno učilnica. G. Fetač, Ljubljana, Valvasorjev trg 6, prilika. 4704

Službe (dobe)

Dozida najavile su

63 osebe da su putem prvog ili drugog broja FORTUNE lista na najprijaznije i posredovane namjenjenosti (administracija Osipek L.) nabli odgovarajućo namjenjenosti. Besplatne ogledne primjerke na želju. — Povezice vključeno. Početni broj 10 dinara, mjesečno 35, a četvrtgodinje 100 dinara. 47

Vajenec

poletnih staršev s prečasnou solsko izobražbo so hče za manufakturno trgovino v Ljubljani za takoj. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Prilodno 15«. 4298

Pekovski pomočnik

se sprejme takoj. Biti mora dobro izvešan kot skupni delavec. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava »Jutra«. 4526

Učenca in učenko

sprejme večja trgovina s mešanico blagom na delci. Prednost imajo otroci. Znanstven. Ponudbe na upravo »Učence« na upravo »Jutra«. 4537

Prodajalka

se sprejme. Prednost imajo one u dole, ki so bile zaposlene v trgovini s delatimi pridelki. Trgovati 15. marca. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Vesta in poltana«. 4259

Dobro kuharico

uznalo, pridno in pošteno, srednjih let, ki bi opravljala tudi druga težja hišna dela, sprejme večje trgovino na dole. Ponudbe pod »Vardna« na upravo »Jutra«. 4405

Dekle

ki bi opravljala vsa hišna dela in tudi kuhala, se sprejme pri mali rodbini. Naslov: Dr. Rajdovčič, Zeman. Plača 300 Din mesečno. 4455

Kovaški pomočnik

se hče za takojšnji nastop, biti mora dober podkovski kovač konj in volov. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru; naslov v upravi »Jutra«. 4481

Brivski vajenec

se sprejme takoj. Tine Obiak, brivec, škofjanska. 4459

Kontoristinja

izobrazna, se sprejme s nastopom 15. marca. Ponudbe na poštini predal 51. Ljubljana. 4296

Knjigovodkinjo

prilika, ki obvlada ameriško knjigovodstvo, sprejema tovarna blizu Celja. Znanje slovenščine, hrvat. in nemškega jezika. Duzen plače: prosta stanovanja, kurjava, razsvetljava. Ponudbe s prepisane službo. Navodila desodnjega službovanja in plače, zbirkeva na upravo »Jutra« pod »Kontoristinja«. 4350

Prvovrstno šteparico

sprejme takoj za devljarske obrt. Maber in drug, Mirje 2. 4354

Vrtnar

znanstvljv in vrten samostojnega dela, dobi stalno službo pod zelo ugodnimi pogoji. — Ivan Savnik, Kranj. 4345

Vrtnar pomočnika

starejšega, samca, takoj sprejmem. Naslov da uprava »Jutra«. 4513

Dekle

pošteno in pridno, se takoj sprejme v gostilno, kjer bi opravljala tudi druga hišna dela. Ponudbe pod »Sesona 1925« na upravo »Jutra«. 4745

Perfektna strojepiska

ki je smotna tudi fakturiranja, korespondence in stenografije, se sprejme takoj pri večjem podjetju. Sprejema in drugo s navedbo plače naj se pošlje pod »Reza in ambicijosa« na upravo »Jutra«. 4673

Gospodinjlo

ki zna vsakovrstno kuhati, sprejmem proti mesečni plači 200 dinarjev, razen tega dobi vsakega pol leta par čevljev in lepo obleko. V ponudbi ima tudi sluzkinjo. — Ravnetan na tudi sprejmem sobarico, ki bi dobivala mesečno 300 Din, čevlje in obleko. — Ponudbe na upravo g. Marija Zveriljag, postojna, graščina Zdenčič na Zagrebu. 4453

Čevljar pomočnika

se sprejmeta takoj na stalno mesto. Hrana in stanovanje v hiši. — Frano Travnik, Trebnje, Dolajnsko. 4696

Moškega ali ženske

izurjenega v vrsto, ki se razume tudi pri toplih gradnjah, sprejmem. Ako bi znal malo nekoliko tatarskega ali misarskega dela, more biti tudi poroben. Popolna oskrba v hiši, nastop takoj sil po dogovoru. Ponudbe na upravo g. Antona Črnčič, St. Peter v Savinjski dolini. 4659

Sprejem vajuca

s primerno solsko izobražbo, in dobre hiše. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na: Marko Rosenberg, Ljutomer. 4620

Prodajalka

in mekane stroka, pametna in solidna, se sprejme. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Lepi kraj«. 4628

Več večjih vezilj

na stroju za Beograd so hče. Stanovanje zasigurova. Ponudbe na katerem stroju dela in v polje poslati na »Donatna Industrija zavosa, Beograd, Delovno«. 4733

Prodajalka se išče

na slabičarstvo. Nastop takoj. Prednost imajo gospodinja ali samostojna vedca v starosti od 25 do 40 let, ki ima 20.000 Din karcije (ista se obrestuje). Cenjena poveršba na upravo »Jutra« pod šifro »Slovenski« nemški. 4700

Šivilja

izurjena za perilo in obleke gre živati na dom. Naslov pove uprava »Jutra«. 4621

Orožnik

vesten in pošten, želi mesto skladiščnika, občinskega tajnika ali kake druge primerno službe. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Vesten in marljiv 2113«. 4490

Delovodja

komenoimna ali stibnega industrijskega podjetja, 42 let star, vešč vseh pisarniških poslov, govori slovensko, srbo-hrvatsko in nemško, hče službo. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Delovodja 2210«. 4654

Trgovski pomočnik

vojašične prost, vešč manufakturne in mekane stroka, dober prodajalec, želi premeniti mesto. — Cenjena ponudbe pod »Dobro prodajalec« na upravo »Jutra«. 4495

Gospodična

izobrazna, hče službo k otrokom in vsa lahka hišna dela. Naslov v upr. »Jutra«. 4443

Absolventinja

trg. šole, s popolnima znanjem slovenskine, nemškine in srbo-hrvatišine ter vseh drugih pisarniških poslov hče mesto, tudi izven Slovenije. Naslov v upravi »Jutra«. 4444

Dekle

stara 27 let, s delci, želi službo. Gre tudi na delo. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Prilodno in znanstvljvost«. 4738

Mesto hišnika

hče poroben instalater, ki bi opravljala tudi vse instalacijske in kloparske dela ter popravljal električno. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Delavna« 4760

Ford

avto komplet, malo rabljen, se po ceni prodaja. Naslov pri »Jutra«. 4493

Prodajalka

želi mesto v kakršnikoli stroki. Ima vselotne prakso. Ponudbe na upravo »Jutra« 4700. 4393

Šivilja

pomočnica hče dela v Ljubljani. Cenj. ponudbe na upravo »Jutra« pod »Spretna 2101«. 4411

Akademik

korespondent za hrvaški in italijanski jezik, hče službo. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Korespondent/2070«. 4742

Fotografinja

mlajša moč, hče primernege mesta. — Cenjena ponudbe na upravo »Jutra« v Mariboru pod »Samostojna 13«. 4743

Mladenič

22 let star, želi službo kot hišnik ali pa za snalženje lednjega oroda. Ponudbe pod »Posten 23« na upravo »Jutra«. 4654

Knjigovodkinja

s dolgoletno prakso, ameriško knjigovodstvo, perfektno slovensko in nemško, strojepisje, želi spremeniti s 1. majem službo. — Cenj. ponudbe pod »Zmožna 1205« na upr. »Jutra«. 4682

Sedlarski pomočnik

hče službo. Vajen je tapetiranja in lahko nastopi takoj ali poenotje. — Naslov pove uprava »Jutra«. 4649

Absolventinja

obrtne šole s izpopolnjenimi učiteljske ročnih del. Želi mesto k otrokom. Gre tudi na Hrvaško. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Znanstvljva 2223«. 4370

Deček

iz dobre družine na doletje hče primernege mesta kot vajenec v kake trgovini, najraje v špekseriji. — Ponudbe pod »Deček« s navedbo pogojev na upravo »Jutra«. 4469

Samostojna gospa

dobra kuharica in šivilja, vajna vseh hišnih del, hče mesto pri postni družini ali starejšem gospodu. Gre tudi na dole. — Ponudbe na upravo »Jutra« v Mariboru pod »Znanstvljva 800«. 4479

Dve lepi lipi

preda Lovro Sebenik, Spodnja Šiška, Knezova ulica. 4786

Omara za pranje

posoda v veliki kuhinji (gostilna) se prodaja. Naslov v upravi »Jutra«. 4758

Pisalni stroj

skoro nov »Underwood« se ceno prodaja. Naslov v upr. »Jutra«. 4690

Litografska stiskalnica

ročna, mala, v najboljšem stanju, se prodaja. Pisarna ponudbe na upravo »Jutra« pod »Snakko« »Božna preša«. 4685

Dekoracijski divan

skoraj nov, se ugodno prodaja. Aleksandrova ul. 10, II. nadst. 4693

Prodaja

Dne 2. marca t. l. bo ob 11. uri v skladišču Ljubljani g. kol. javna dražbena prodaja cenege vozgona bokovskega ogija 10.500 kilogramov. 4663

Kovaško orodje

kompletno, za tri delovne moči in stroj za strikko konj se prodaja. Interesenti si lahko ogledajo na Vrtniki, Podliska cesta 56. 4645

Zlato žensko uro

izdar, prodam s verifiko vrad. Albin Poteljski, Novi Vodnari, Vodnarska ulica 4a. 4119

Predeti si nabavite pohišstvo

se prepričajte pri trdniki Golmajer. Čudili se boste nikoli cenji ter solidnemu delu. — Naredite se izgotavljajo v najkrajšem času. Za solidno in trpežno delo se jamči. — Za obiln rabo se pripravite Albinster 6 o 1 m j. s. r. m. znanstvljv, Ljubljana, p. Podarst, Gorenjsko. 4344

Trboveljski prenos

in lukova dva, tegana in stikana, nadi najceneje M. Miklav Komenškega ulica 32. 4694

Dve moški obleki

povrnik in suknja se ceno prodaja. — Naslov pri upravi »Jutra«. 4370

Moderno pohišstvo

temna, za sobo za gospode, priprava kabinarnitara, modni postelji s ročnima americana, elektrini lestenec, šivalni stroj za pogrezniti (Singer), bel omar za predsobo, vse skoro nove, se uradi celitno ugodno. Besiljeva c. 31, II. nadst. 4643

Samovar

novi ruski, poceni za prodaj. Naslov v upravi »Jutra«. 4722

Prodaj

novi karizaste obleke (Mantel-Kleidi) s površne jopice. Naslov v upravi »Jutra«. 4636

Za 6000 Din

prodajam novo, moderno opajnico iz hrvaškega lesa, polirana in fino izdelana. — Naslov v upravi »Jutra«. 4390

Whikel

Peugeot 5 HP 3 brvina, elektr. razsvetljava za takojšnjo rabo po sebi ugodni ceni na prodaj. Subert, Moste pri Ljubljani. 4320

Dynamo

(firme Ganz Wien) 120 volt, 60 amp. in ki napravi 1410 obratov na minuto, se prodaja. Naslov pove uprava »Jutra«. 4116

Pletilni stroji

popolnoma ohranjeni, skoro novi, se prodajo v sledečih številkah in šifrah: 4/80, 5/42, 5 in 10/30 (menjalno pletke) 6/50, 8/40. Val skupaj 10.000 Din. Zelo ugodna prilika za začetnike. Pletilna industrija Ciril Valt v Kranju. 2343

Drva za kurjavo

(odrezki od šage) po zmerni ceni — dokler traja zaloga — se dobe pri Ivanu Šiška, na Ljubljana, Metelkova ul. 4. 3575

Kompot

(hruški) cirka 100 Wechovalj korovost, prodaja A. Družkovič, trgovina, Zelena jama ul. 229. 3950

Pohišstvo

8 kompletni postelji, 2 omar, 1 miza, 2 nočni omarici in umivalnik, s marmornatimi ploščami, 1 divan in 4 fotelje, vse iz trdega lesa in v jako dobrem stanju, jako ugodno na prodaj. Drago Kramarčič, Spodnja Šiška, Kavkova ul. 134. 4400

Wanderer-avto

triletni, s elektrino razsvetljava in samonagons, v pravnostno prvovrstnem stanju, se po sebi ugodni ceni prodaja. Ogleda se lahko pri avtovođu E. Rosa, Poljanjska cesta 60. 4630

Elektromotor

5 HP, v elektroitevcem, s cirkularno žago in s sekuro, se prodaja. Vgrajenja na upravo lista. 4273

Otroka (deklico)

tri tedna staro, čim dobrih ljudem za svoje. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Dobra obdobja«. 4673

Fotografski aparat

in veliki X 8 ali 6 X 9 kvadrat. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Foto 11«. 4657

Konja

na gugalni, odnosa primerno igranja za deca, se kupijo. — Ponudbe s navedbo cene in opisom na upravo »Jutra« pod »Igralca«. 4320

Hlude, gabrove,

lipova, mecenova, hrastove, jensena, orehove ponudite trdniki F. Kupnik, Podlita. 4451

Stružnik

za struženje lesa, 30 rabljen, poron na noge, se takoj prodaja. — Ponudbe s ceno na upravo »Jutra« pod »Lesni stružnik«. 4342

Halo!

Pišam bolje kakor vsak drugi stare moške obleke in čevlje. Dopolnilna sadotuja, da pridem na dom. A. Jurčič, Ljubljana, Galjevska nabrežja 31. 4614

Povrneni suknjič

(čoln) kupim. Ponudbe upravi »Jutra« pod »Elegantna«. 4709

Nepreprični

Kdor želi kupiti ali prodati velesposstvo, graščice, posotve, hiše, vile, tovarno, trgovino ali obrt itd. naj se obrne na »Gospodarsko pisarno«, d. z. o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II. 81

Posestvo

15 orolov površine, ležeče v Gaberniku, 20 minut od kolodvorja Kmetičevca-Podlita, obstoječe iz vinograda, sadonosa, parka, travnika, njive in gozda. Proda skupaj ali pa razkosano po jako niski ceni Frano Geršič, posestnik in trgovec na Pragerskem. Stanovanjaha in gospodarska posojila se siddna in v dobrem stanju. 4642

Hiša z gostilno

in pekarijo blizu glav. kolodvorja v Mariboru se prodaja. — Zelo dobro mesto. — Vpraša se v Krtvinci 157 pri Mariboru. 4477

Krasno vilo

prodam, s velikim vrtom in gospodarskim posojljem v najlepši legi mesta pod najugodnejšimi pogoji. Stanovanjski in poslovni. Cenj. ponudbe na upr. »Jutra« pod »J. T. 1925«. 4334

Trgovska hiša

za zelo prometna kraja v Ljubljani, Kolodvorska ulica, s vešč lokalji, se prodaja po niski ceni. Pisarna ponudbe naj se pošljejo na upravo lista pod »Trgovska hiša«. 4435

Hiša (vila)

dvanadstropna, 3 stanovanj, elektrina luč, prostorno dvorišče in vrt s senčajem, ob glavni cesti, blizu od Ljubljane se prodaja za niski cenji za 200.000 Din. Pisarna ponudbe naj se pošljejo na upr. lista pod »Dvanadstropna vila«. 4480

Kanto

sove in vse sabojev prodam. Naslov pove uprava »Jutra« 4714

Perzijska preproga

se prodaja. — Naslov v upravi »Jutra«. 4715

Ženski čevlji 39

novi, stali se prodajo. Naslov v upravi »Jutra«. 4713

Mleko, čajno maslo

in polnomastni sir, se dobi pri »Mlekarni« in sirarni »Kmetopridelki« v Dol. Logatec. 63

1/2 litrske steklenice

od kisle vode kupujem. — Ponudbe na Antona Rojca, Šiška. 4358

Blagajna

Wardheim, dober ohranjen, se kupi. Pisarna ponudbe s označbo vrednosti in ceno naj se pošljejo Kmetijski nabavni in prodajni zdruzi Medija-Istake. 4685

Srebrne krome

se kupijo. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Krome 1906«. 4149

Zapravljivček

dobro ohranjen in lahak, se kupi. Istotam se razmenja širiletna srednjevelika kebila za velikega konja. Ponudbe s ceno na poštini predal št. 152, Ljubljana. 4720

Dolgo sejno mizo

in tri enolitrne pisalne mire, vse dobro ohranjene, kupijo. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »A«. 4700

Otroka (deklico)

tri tedna staro, čim dobrih ljudem za svoje. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Dobra obdobja«. 4673

Fotografski aparat

in veliki X 8 ali 6 X 9 kvadrat. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Foto 11«. 4657

Konja

na gugalni, odnosa primerno igranja za deca, se kupijo. — Ponudbe s navedbo cene in opisom na upravo »Jutra« pod »Igralca«. 4320

Hlude, gabrove,

lipova, mecenova, hrastove, jensena, orehove ponudite trdniki F. Kupnik, Podlita. 4451

Stružnik

za struženje lesa, 30 rabljen, poron na noge, se takoj prodaja. — Ponudbe s ceno na upravo »Jutra« pod »Lesni stružnik«. 4342

Halo!

Pišam bolje kakor vsak drugi stare moške obleke in čevlje. Dopolnilna sadotuja, da pridem na dom. A. Jurčič, Ljubljana, Galjevska nabrežja 31. 4614

Povrneni suknjič

(čoln) kupim. Ponudbe upravi »Jutra« pod »Elegantna«. 4709

Nepreprični

Kdor želi kupiti ali prodati velesposstvo, graščice, posotve, hiše, vile, tovarno, trgovino ali obrt itd. naj se obrne na »Gospodarsko pisarno«, d. z. o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II. 81

Posestvo

15 orolov površine, ležeče v Gaberniku, 20 minut od kolodvorja Kmetičevca-Podlita, obstoječe iz vinograda, sadonosa, parka, travnika, njive in gozda. Proda skupaj ali pa razkosano po jako niski ceni Frano Geršič, posestnik in trgovec na Pragerskem. Stanovanjaha in gospodarska posojila se siddna in v dobrem stanju. 4642

Hiša z gostilno

in pekarijo blizu glav. kolodvorja v Mariboru se prodaja. — Zelo dobro mesto. — Vpraša se v Krtvinci 157 pri Mariboru. 4477

Krasno vilo

prodam, s velikim vrtom in gospodarskim posojljem v najlepši legi mesta pod najugodnejšimi pogoji. Stanovanjski in poslovni. Cenj. ponudbe na upr. »Jutra« pod »J. T. 1925«. 4334

Trgovska hiša

za zelo prometna kraja v Ljubljani, Kolodvorska ulica, s vešč lokalji, se prodaja po niski ceni. Pisarna ponudbe naj se pošljejo na upravo lista pod »Trgovska hiša«. 4435

Hiša (vila)

dvanadstropna, 3 stanovanj, elektrina luč, prostorno dvorišče in vrt s senčajem, ob glavni cesti, blizu od Ljubljane se prodaja za niski cenji za 200.000 Din. Pisarna ponudbe naj se pošljejo na upr. lista pod »Dvanadstropna vila«. 4480

Za pomlad potrebujete

delen, krep, saten, cefirje za obleke, baržun, belo in vsakovrstno manufakturno blago itd. Vse to ima v bogati izbiri v zalogi le trdnika Frano Crobath, d. z. o. z. v Kranju, pri kareri kupite vedno vse kar najugodnoje. Najnižje dnevne cene! Na debelo! Na drobno!

Vrtnarji

Vrt na selenjavu, v bližini Ljubljane, ležeč poleg železniške postaje, se odda v najem. Zanimivo stanovanje za samostojni par na razpolago. — Naslov v upravi »Jutra«. 4365

Mlin in žaga

na veliki, stalni vodi »Kriš« se prodaja. Meleje in žaga se lahko sklopi vse leto, ker se ovira na majhna in ne velika voda. 4180

Moderna stavba

trnadstropna, neovgrajena, v Celju, ležeča na zelo prometnem prostoru, s lepimi poslovnimi lokali, je prodajljiva. Interesentje naj se obrnejo v svrhu informacij na upravo »Jutra« pod šifro »Moderna stavba«. 4163

Posestvo

in vse gospodarsko orodje se prodaja na listni cesti 30. 4186

Trgoveci

Prodaja in prosta roka radi smrti v družini enadstropno hišo s stare, vpljano manjko trgovino. Poleg hiše veliko skladnišče za vse vrstne robe in gospodarska posojila. Prodam tudi večjo viljo, travnik, 2 vinograde in gozd. Posedba prilika za podjetnega trgovca. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3909

Gostilna

s premočimeno s novo enoadstropno hišo in veliki tudi novimi gospodarskimi posojili na prodaj. Omenjen vrt, vilja, sadovnjak itd. Parle Dostal, Fuz. 4420

Lepa vila

na najlepšem prostoru v Mariboru, soden sob, kuhinja, kopalnica, let. ter. kromen vrt (ca. 300 m²) se prodaja samo proti gotovini. Čelo vile kupca lahko vidi na razpolago. Dopolje od samo reznih reflektorov prešina na področje »Jutra« v Mariboru pod »Krasna doma«. 4307

Hiša

razkožar dograjena, s sobo in kuhinjo, pripravna za čevljarja ali krojača, tik rudnika Trb. prena. družbe, se takoj po sebi ugodni ceni prodaja. Vprašati je pri »Hiša 35.000« na upravo »Jutra«. 4261

Trgovski sotrudnik
Specerist, a 60.000 Din kapitala, želi znanja z gospodino, staro od 18 do 20 let, ki ima trgovino ali obrt, v svrhu ženitve. Eventualno pristopi kot družabnik. — Naslov pove uprava „Jutra“.

Ženitve

Gospodična
Išče za svojega mlajšega brata, starata 25 let, neoddeljeno gospodino, vesstransko izobrazeno in iz ugledne rodbine v svrhu ženitve. Poudarke na upravo „Jutra“ pod št. 4603

Vdova
48 let stara, brez otrok, s precejšno dedščino, želi znanja v svrhu ženitve z gospodom, samcem ali vdovcem z obstojajočo eksistenco. Več pove uprava „Jutra“. Dopise na upr. „Jutra“ pod št. 4604

Gospodična
25. let, s nekaj premoženjem, simpatična, čudna zunanjost, trg. naobrazena, v gospodinjstvu izkušena, se želi poročiti z gospodom, državnim uradnikom ali trgovcem v starosti od 45 do 55 let. Resne ponudbe če mogoče s sliko, katere se vrne pod „Srednja bodočnost št. 26.“ na upravo tega lista.

Resnega znanja želi
v svrhu pomislanske ženitve 35letni gospod, izobrazen, mirnega in blagega značaja, točen v bančni službi, z gospodino ali vdovo do 30 let stara, ki bi imela gostilno, trgovino ali pestivo. Gospodična s premoženjem, vajena gostilniške obrti, ni iskjučena. Resne neanonimne ponudbe s sliko, ki se vrne, pod „Velika sod 36.“ na upravo „Jutra“. Tajnost zadržana.

Intel. gospodična
25letnih let, s nekoliko premoženjem, pohištvo in stalni dohodki, želi poročiti uradnika ali trgovca, staroga do 60 let, sliki vdovca. — Resne ponudbe pod „Solidna/2045“ na upravo „Jutra“.

Soliden vdovec
star 40 let, posestnik, trgovec in gostilničar, ki poseduje do 1.500.000 Din premoženja, se želi poročiti z gospodino ali vdovo brez otrok, staro od 24 do 40 let, pridno in v čisto prostolje, ki ima vsaj nekaj do 100.000 Din. — Samo resne ponudbe s sliko, ki se vrne, na Petar Hajdinovič, Kostanjeva, Hrvatska.

Iščem družico
Ml. bi bila voljna podpirati tri otroke pri trgovini. Fogaj: vsaj delna izobrazba, neoddeljena, za preteklost, dobra gospodinja in vsaj nekaj premoženja, katero bi bilo pa edino le za povzdigo trgovine. Le resne ponudbe s sliko in z resnim ali podatki naj se pošljejo na upravo „Jutra“ pod „Srednja bodočnost št. 26.“ Tajnost zadržana.

Starejša akademika
želi dopisovati z boljšim gospodinom, vedrega, dobrega značaja v svrhu kasnejšega resnega znanstva. Dopise na upr. „Jutra“ pod „Gbandis“, „Mahdis“.

«Noč na morju.»
«Kotrudnik» — ne skrbi! Resni ni do vrednosti tlatat, nameravam in ločen vas kaj drugega. Vsem te, prav kmalu, a le proti odkupini. Kakšno bo to in kolika, povem le nato. — Sprosti se, kdaj in kje lahko. Posreduje! — „Bacis“.

Gospod Oresl
naj se javi na upravo „Jutra“ pod št. 4675

Gospodična
25letnih let želi znanja z inteligentnim samostojnim trgovcem ali uradnikom od 30 do 35 let. — Samo resne dopise pod „Pomlad 2205“ na upr. „Jutra“.

Gospodična
želi dopisovanja s starjšim, uglednim gospodom od 40 do 45 let. Pisma pod št. 4684 na upravo „Jutra“.

Lnacaj
Vse lastnosti, strasti itd. so razvidne iz ptave. — Poljite 15 vrstic neprijateljskega, s črnilom pisane pisma na upravo „Jutra“ pod št. 4685

Simpat. gospodična
Izobrazena, inteligentna, govori več jezikov, želi znanja samo z resnim gospodom radi veselja. Cenj. dopise na upravo „Jutra“ v Mariboru pod „Zalostna“. 4627

Kateri gospod
samostojen, dobrobraven, v starosti od 45 do 60 let, viji redni ali boljši obrtnik, bi se rad seznanil z gospodino, staro 25 let, ki ima 12.000 Din gotovine? Je dobrobraven, dobra gospodinja in kuharica. — Ponudbe do 5. marca pod „Išče te sreča“ na upravo „Jutra“.

Ločitev zakona

Mož: je nezagibna, ako dobim v jedi še enkrat šurka!
Žena: Bog! Sej mi pijejo šurki že ves čas kri. Pa kaj pomaga, če pa ni srečstva zoper njo!
Mož: Prej za res ni bilo. Toda koncesionirani zavod „Pana“ v Ljubljani na Poljski cesti 12 je iznašel sredstvo, ki pomori brez vsake nadležnosti in brez vseh posledic vas šurka, miši in podgane. Pojdi ali pa pih taki tja!

«Noč na morju!»
Crno-bela pierotka se naproba za naslov. Pod „Gospod Sava-Dunav“ na upravo „Jutra“.

Dunajčanka
naj odgovori pod št. 4677

Boljši gospod
40. let želi znanja z inteligentno gospodino, ločenko ali pa mlado vdovo. Ponudbe na družnico „Jutra“ v Mariboru pod „Simpatična 2207“.

M. M. S.
Ako sem tako srečna, v četrti dopoldne ali popoldne? Kje svidenje? — P. L. M. B. 4718

Bančni uradnik
akademsko naobrazen, 38 let star, želi znanja z inteligentno, živahno in premožno gospodino od 19 do 24 let. Neanonimne ponudbe s sliko, katere se vrne, na upravo „Jutra“ pod „Strogo diskretno“.

Ločen mož
želi znanja. Dopise na upravo „Jutra“ pod „Provara“.

Planino
Panzer-konstrukcija, krassen in dobro ohranjen, naprodaj za 18.000 Din. Naslov nove uprave „Jutra“.

Pianino
se vžame v najem. Ponudbe pod „Pianino 2050“ na upravo „Jutra“.

Klavir
eleganten, kratak, drs, je na prodaj za ceno 8000 Din. — Naslov pove uprava „Jutra“.

Zaloga klavirjev
prvo vrstni fabrikati: Bösendorfer, Schweighofer Ehrbar, Čapka, Stingl original itd. daje v najem in prodaja tudi drobne obroke v Hilarjerji ulici 5/L.

Planino
rjav, ameriški sistem, kr. bom strunan, s panzer-ploščo, dobro ohranjen, ceno na upr. „Jutra“ pod „Gibba 1925“.

Pianino
ali klavir, dobro ohranjen, se kupl. Ponudbe s ceno na upr. „Jutra“ pod „Gibba 1925“.

Kupim violino
četudi je pokvarjena. Sproščite naslov in ceno z duplince na: Antos Koren, Ljubljana VII.

Klavirji in harmoniji
se solšno popravljajo in čisto upravnijo. Cene nizke. Se priporoča R. W. Schmitt, izdelavalce klavirjev, Ljubljana, Hilarjerjeva ulica 5/L, na voglu Voglove ulice.

18 let
priznana „L. a. r. u. c. t. o“ pitule najzgodnejše odpravilo kapavico (Tripper). — Dobiva se po vseh lekarnah do 20 litra skatila. Po pošti razpisatelj: lekarna Bism. Subotica.

Otroški voziček
dobro ohranjen, in pokrila postelja (Tafelbett) se posedi prodasta. — Naslov v upravi „Jutra“.

Novo vino
raznobar dolho, kupljeno na srednjem seimu, se toči po najnižji ceni. — Priporoča se Annelija Schmit, restavracija „Rofa“, Zidovska ulica.

Vijudno obveščam
cenjene občinate, da sem se vrnila na Zalkarjevo ulico 13. Priporočam se za odstranitev kurjih očel in nudim revmatično bolnim različne masaže.

Hočete nov klobuk?
Izgotovite si ga v učnem tovarstvu Alojzije Vived-Mozetič, Predškoflje št. 11. — Tečaj prične 2. marca.

Fantka
čestitaj mesecev starega, da uboga mati dobri ljudem za svojega. Dravaka ulica 10 v Mariboru.

Na dobro hrano
domačo, se sprejmejo dame in gospodja. — Naslov v upravi „Jutra“.

Cenjenim damam
se pripravom za izdelavo filitov po naročila. Naslov v upravi „Jutra“.

Redko prtiliko
posttranknega vzorca nudi mo očebno varstva stila. Ponudbe, katerim je prtiliko št. 10 Din v zameno za navodilo in vzorce sprejema uprava „Jutra“ pod št. 4685

Sedaj je dobro!
pravi mož, ki mu je njegova pametna žena hrbet in ud. navrgula s FELLERJEVIM BOLEČINE OLAJŠAJOCIM ELSAFLUDOM. Imate bolečine v udih? Nahod? Glavobol? Zoholol? Grče? Trpite na slabosti? Slabom spanju? Nervoznosti? Poizkusite Feller ev El-afud, kateri vam bo v hudih dneh dober prijatelj. En zavoj s 6 drojnat mi ali 2 specialnima steklenicama s zavojnico in polnitvino za 62 dinarjev pri lekarnarju EUGEN V. FELLER v STUBICI DONJI, Elstrg 2-5, Trnava.

Recept
za izdelavo muhlova z vsami navodili se zelo ugoda pri finančije smotni oseb. Resni reflektanti naj se obrnejo na F. Lobna, Hoče pri Mariboru.

Ažurira
v vseh barvah in plisira. Resljeva cesta 12/1, desno. 4710

Vankovratne vožnje
clasti prevos pohitva ob pri liki selitve prevos premoza. Iva in drs s kolovozar ali od družid in vsakovratne druge vožnje okrti točno naititi te v nalozem 2-2-2-2-2 po solo silitnih cenah Komar Luize Krakovska ul št. 13 Tam se tudi sprejema naročila in točno vse potrebne informacije. 20421

Angleški slovar
„Muret-Sanders“ ota dela, velike izdaje se knpi. Ponudbe z navedbo ceno na ALOMA COMPANY, Ljubljana. 1155a

MUDr. Jože Sekula
Maribor, Koroška cesta 15/I Telefon št. 17
Ordinira: dopoldne od 9. do 11, popoldne od 2. (14.) do 4. (16.) 101 a

Lepo posestvo v ljubljanski okolici
popolnoma zokroženo, obsegom 15.31 ha njev, pa la in travnik, se prod. Mlin s stalno vodno mo-jo (pudec 1.31 m) s 1 točajo, kakor tudi glavno postopje in vsa gospodarska poslopja so občena in v dobrem stanju ter dovolj prostorna za proureditve v tovarno. Posestvo leži v industrijskem kraju, oddaljeno eno uro od postaj Laze ali Dumbale. Na razpolgo so tudi cene delovne moči. Posestvo je prikladno tudi za vzorno kmetijstvo. Ponudbe na upravnistvo „Jutra“ pod „E. B.“, Ljubljana. 1100a

Kupi se
lična mizica, zofa in fotelji. 1141a
Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Čedna garnitura“

Pisarniški ur dnik
dober korespondent, izvežban v vseh trgovskih poslih, trezen in zaupljiv 1153a
se tako sprejme pri ljubljanski manufakturni veletgovini, kot vodja pisarne. Ponudbe pod „Zanesljiv 33“ na upravo „Jutra“.

POZOR!
Od ministrstva za tr. in industrijo kooce-i, oniras
Krajna šola, Ljubljana, Zidovs' a ul. 5
otvori z 9. marcem 1925
spomladni krojni tečaj
za krojače, šivilje in dame, 1154 a
ki se želijo izo raziti za samu obrabo. Poudariti se ho o poleg v eza krojen a še tudi prvi pomladni model in chimmi sroj Tečaj bodo dne vni in večerini na željo s posebnim podukom. Raznobi janje ust-moterničkih krojev za go pote in dame s nastanem odukom po vseh močilih Vpi-ovanje dnevno od 8 d. 12 in od 2 do 6, ali potom pozre.

Obvestilo in proočilo.
Vijudno oznanjam, da sem otvorila na Resljevi cesti šte. 7 trgovino s špacerijskim blagom in šolskimi potrebščinam. Priporočam se cenjenemu občinstvu kar najbolje. Z odličnim spokovanjem B. Pogačnik 1003a

Spomladanske obleke
iz prv. vrstnega in najboljšeg. anz eskega blaga iz eluje po meri to po najnovšem kroju
ŠTEVO GOMBOC - MODNI SALON
za gospode 1148a
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 9/II.
Oglejte si bogato i b r i l Zahtevite proračun! Datum tati na obroke! Točna izvršitev! Niko ceni!

Za trgovce in lekarnarje!
Prodam svoje trgovino na Koroškem v Jugoslaviji, obstoječo že 60 let, ob železniški postaji, s stanovanjem, obsežnimi skladišči, gospodarskim poslojem, travnikom, lepim sadovnjakom in zelenjadskim vrtom, električno razsvetljavo in vodovodom, ob glavni cesti, po kateri je velik promet iz več vasi h ko'odvoru; srezko poglavarstvo, sodišče, davkarinja, notarijat itd. v kraju, v bližini dva premogovnika, jeklarna, svinčnik, parna žaga; posebna ugodnost za lekarnarje, ker industrijski kraj z obširno okolico 20 km v okolici ni lekarna. — Ponudbe na upravnistvo „Jutra“ pod „1925“.

Produktivna zadruga knjigovezov in sorodnih strok
v Ljubljani, Igriška ulica št. 6
naznanja p. n. občinstvu, šolskim vodstvom, denarnim zavodom, trgovcem in industrijcem, da je **otvorila lastno delavnico** v kateri izvršuje vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela, in sicer vezavo vsakovrstnih knjig, trgovskih in navadnih, vzorčnih kart za trgovine, blokov, kartonov (škate), zvezkov itd. Izvršuje tudi vsa galanterijska dela. Za vsa dela, od navadnih do najfinjših, zagotavlja najskrbnejšo, najtočnejšo in najsolidnejšo izvršitev po najnižjih cenah.

TALMONE ČOKOLADA
IPAK NAJBOLJA
Zahtevajte jo povsod!

MUDr. Jože Sekula
Maribor, Koroška cesta 15/I Telefon št. 17
Ordinira: dopoldne od 9. do 11, popoldne od 2. (14.) do 4. (16.) 101 a
Lepo posestvo v ljubljanski okolici
popolnoma zokroženo, obsegom 15.31 ha njev, pa la in travnik, se prod. Mlin s stalno vodno mo-jo (pudec 1.31 m) s 1 točajo, kakor tudi glavno postopje in vsa gospodarska poslopja so občena in v dobrem stanju ter dovolj prostorna za proureditve v tovarno. Posestvo leži v industrijskem kraju, oddaljeno eno uro od postaj Laze ali Dumbale. Na razpolgo so tudi cene delovne moči. Posestvo je prikladno tudi za vzorno kmetijstvo. Ponudbe na upravnistvo „Jutra“ pod „E. B.“, Ljubljana. 1100a

SINGER
šivalni stroji
so na vsem svetu poznani kot najboljši
Singer šivalni stroji, BOURNE & CO., NEW YORK
Prodaja na obroka
LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 3
Centrala za SHS: 35-a
ZAGREB, Maruličeva ulica 5
Zastopstva v vseh mestih

Trgovci koles! **Samo na debelo!** **Trgovci s šivalnimi stroji!**
Mehaniki, zahtevajte cenik za kolesa, šivalne stroje in nje nadomestne dele ter prevratniko iz skladišča
Ivan Auerhammer
zastopnik komisijske zaloge tvrdke Jos. Schweitzer & Sohn
359a LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 3

Prostovoljna javna dražba
V četrtek, dne 5. marca 1925 ob 10. uri dopoldne se vrši v skladišču špedicijske tvrdke R. Ranzinger v Ljubljani, Cesta na Južno železnico 7 prostovoljna dražba lepih antikvitet kakor: pohištvo, slike, starinske skrinje, orožje, bronasti izdelki, stekleno blago, porcelan (Alt-Wien) itd.
Ogled predmetov se lahko vrši isti dan ob 9. uri dopoldne

Pisalne stroje
nove in rabljene, najcenejše pri
L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6 L
SODE
od jedilnega in mineralnega olja kupuje po najvišji dnevni ceni 1102a
Tovarna kranjskega lanenega olja in firneža
HROVAT & KOMP., LJUBLJANA

MIHAEL ESSICH, lesni trgovec
v Ločah pri Poljčanah, ima na prodaj večjo množino dobrega, belega štajerskega vina, domačega pridelka.
Reflektanti na se s glase naravnost pri njem. 1143a

Priznana galanterijska trgovina
I. Baloh, Maribor
se je preselila v **Gosposko ulico št. 15**
Odslej se vodi razven galanterije tudi srajce, klobuke, kravate in druge 1158a modne predmete.

ZASTOPNIKI
ki stalno potujejo skozi vso pokrajino in so pri odnosnih industrijah dobro vpeljani
se iščejo
proti prov. ziji. Prednost imajo solventne in dobro organizirane agature zaradi prevzetja generalnega zastopstva za vso pokrajino.
Ponudbe z referencami na 1141a
„REKORD“
industrija gamaša i druge kožnate robe
Varaždin.

Kdo je praktičen?
Kdor kupi pri meni vse vrste manufakturno blago, fine kamgarn, sukno od najboljših do najcenejših (Din 44) kvalitete, razne cefrje in oksforde, priznane najboljših šifone in kotenino ter vse krojaške potrebščine. 1152a
Po že znižanih cenah pri odjemu čez 500 Din 5%, popusta! Kro ači papust pri vsaki sveti!
Ostanki po lastni ceni!
I V A N K O S
Šiška, Celovška cesta št. 63.
Podružnice: LJUBLJANA, Sv Petra cesta 23. Srednja vas št. 3 (Gorenjsko).

POZOR!
V Vašem lastnem interesu Vas opozarjamo, da si zahavite vse potrebne potrebščine pri suani tvrdki
B. Veselinović & Comp.
v Mariboru, Gosposka ulica št. 26.,
ker je dokazano, da je tvrdka solidna. Tamkaj dobite dobro blago po znižanih cenah, kajti uvedel je nov princip: „majhen zaslužek — velik promet“. Na lahiro imate srajce za moške, ovratnike, klobuke, čepice, kravate, moške in ženske nogavice, svilene in volnene ščitnike (berpe), volnene trikotaze, svilene in druge robe, damske in moške gamaše iz klobučevine, palice itd. — Francoske parfumerije, Coty, Eau'igent, Gibbs, 4711, Odol, „Loka“, kemično milo, garantirano na boljše sredstvo za čiščenje ravnih madžev, obojite ojačavit in od. črnila ter masti. Damske kožnate in svilene torbice in drugo namovratno blago. 66

Cvetličarna Anton Bajec
Ljubljana, Pod Trančo št. 2
ostrbi **sveže cvetje** kopte in
vask dan vence, trakov
z napisi itd. točno in po smernih cenah.

Rast las zajamčuje „LEDA“
zakonito zavarovano sredstvo proti plešavosti, izpadanju las in prhlju. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in brivnicah, ali pa ga pošilja po povzetju za 100 Din (in 10 Din za poštnino) 80 a
Kosmetični laboratorij „LEDA“ v Zagrebu, Miklošičeva L.

Obnovljen rodbinski PENZION MIRAN OPATIJA-ABBZIA.
Osrednji položaj v neposredni bližini pristanišča, kopalnišča in parka. Izvrstna kuhinja. Dnevne cene od 35 Lit dalje. Slovanskim gostom se priporoča lastnik J. Miran. 1064 a

Naznanilo.
Cenjenemu občinstvu v Ljubljani in na delih v ljudno naznanjam, da sem otvoril v lastnem paviljonu v šolskem dvorcu ob franciskanem mostu **trgovino s cvetlicami in semeni.**
Izdelovanje koptov, vencev in raznih dekoracij se vrši točno in po kulturnih cenah. Priporočam se cenjenemu občinstvu kar najbolje za naročila. Z odličnim spoprtovanjem **Anton Ferant** trgovski in umetniški vrtnar Ljubljana. 1092 a

Pozor!
Da 10.000 kron si prihranite
ako kupite pri meni šivalni stroj kolo, pisalni stroj kakor tudi poljedelski stroj, katere imam v veliki izbiri v zalogi iz najboljših tovarn, ter jih prodajam tudi na obroke.
Za vse stroje jamčim 15 let. Umetno vezenje na njih se poučuje vsak dan brezplačno.
Potrebščine: plašče, zračulice, sesalke itd., kakor tudi sukane, skarje, svito in druge potrebščine prodajam po zelo nizki ceni. 101 a
L. REBOL, Krani, Kokriško predmestje št. 38.
Oglejte si moje velike zaloge! Naročite si cenik! Sprejemam potnike za Dolenjsko in Stajersko.

Proda se posestvo
v lepem, industrijsko se razvijajočem kraju Slovenije, sestojee iz: obširnega gospodarskega poslopja, jako primerno za vsakovrstni obrtniški obrat, lepim stanovanjem, okoli 1/2 orala ograjenega vrta, okoli 1 orala travnika in okoli 3 1/2 orala njiv. Zemljišče je prvotno in leži v neposredni bližini poslopja. Cena jako ugodna. Se tudi zamenja proti manjši stavbi. — Natančnejša pojasnila se izvedo pri Ljud. Möschlu, Rače. 1074 a

„AUGOLATOR“
inhalacijski aparat ne sme manjkati v nobeni družini, naloviti si ga mora vsak posameznik, ako skrbi za svoje zdravje. — „AUGOLATOR“, inhalacijski aparat, zdravi z najsigurnejšim uspehom vse bolezni sapnih organov, kakor: prehlajenje, kašelj, oslovski kašelj, zaduha, goltančci in bronhijni katar, vrnine in pljučne bolezni, vnetje pljučnih konic, posledice influence, astme itd. Prednosti aparata: Razhlapuje oljate in vodene tekočine. Ni v nikakrni zvezi s kurjavo, torej ognja varen. Komodno se mora uporabljati tudi v postelji. Takoj po uporabi se pacient lahko poda na mrzli zrak ter je popolnoma zavarovan pred ponovnim prehlajenjem. Presenetljiv učinek takoj po uporabi. Če z takoj uporabi jirga in popolnega aparata „AUGOLATOR“ 135 Din, poštnina in ovojnina se saradžna posebej.
Zahtevajte takoj brezplačni prospektor **JOŽE ČEBULJ** agentura - komisija, Jozec na Goranskem Gosposvolska c. 28.

J. Stjepušin
Sisak 40/a
priporoča boljše tambarice, strase, partiture in ostale potrebščine za vse glasbilo.

Za gospode
nanovo znižane cene 77/a III
srajce, bele, prej 89, sedaj 79 Din
" " " pique prsi, " 108, " 98 " "
" " " 1^a chiffon, " 148, " 138 " "
" " " frack, " 165, " 148 " "
kravate po znatno znižanih cenah do 25%, popusta
A. Šinkovec nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.

GRAFIČNI ZAVOD
za vsa dela, spadajoča v tiskarske stroke
DELNIŠKA TISKARNA
D. D.
Tiskarna za umetniška in navadna dela v eno- ali večbarvni izvedbi
Moderno opremljena knjigoveznica
Izdelovanje trgovskih knjig
V Ljubljani, Miklošičeva cesta 16

Ha-Ha-Ha
ne bodeš strgal ne, imam močno obleko, ker sem kupil sukno v veletrgovini R. Stermecki, Celje št. 20, katera razpoliža trpežno sukno m 60 Din, močan ševjot m 70 Din, fini kamgarn m 90 Din. Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošlje vsakemu sastonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez 500 Din poštn. ne prosta. Trgovci en gros cene. 106.

Favorit in Ullstein
modni list in kroji
za pomlad in poletje 1925. se dobivajo samo pri tvrdki:
1098-a **ANT. KRISPER**
v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 3

Nova pošiljatev **dežnikov** samo v modni trgovini
Srečko Vršič
v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3
črni, rjavi in v vseh drugih barvah, moderni z 12 medenimi šibicami že od 170 Din naprej, taki za gospode in navadne vrste že za 90 dinarjev. 1147a

IVAN JAX in SIN LJUBLJANA Gosposvolska c. 2.
Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linču. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 10letna garancija. Pisalni stroji Adler in Urania. Kolesa iz prvih tovarn Dürkopp, Styria, Wafflerad, Kayser.

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3
krovoe, stavbni, galanterijski in okrasni klapar, instalacije vodovodov. Naprava strelovodov. Kopalnice in klosetne naprave
Izdelovanje posod iz plucvina za firuz, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (skatle) za konzerve. 73

Gospodarska in informacijska pisarna „UNIVERSAL“
MARIBOR, Aleksandrova cesta 43 (II. nadstr.)
1.) sprejema v komisijsko trgovino vse vrste blaga;
2.) sprejema zastopstva vseh vrst podjetij in trgovin;
3.) posreduje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin v tu- in inozemstvu ter ureja dotične oblastvene formalnosti;
4.) sprejema in revidira knjigovodstva, revidira in sestavi z bilance;
5.) daje informacije o privatni b. razmerah;
6.) prevaja spise v razne jezike itd.
Pisanim vprašanjem je priložiti za odgovor 4 Din, lahko tudi v znakih. 1060 a

„Vesna“
dionično društvo za plovitbu Sušaka.
Redni potniški promet iz Sušaka v Južno Ameriko.
Parobrod 1082 a
Garibaldi
odrine iz Sušaka
12. marca t. l.
Informacije se dobivajo: na Sušaku društva „Vesna“ v Zvezni ulici 101, I. kat.; pri zastopnikih: v Zagrebu: Središnji Savez Hrvatskih Seljaških Zadruga, potniški odjel, Mihanovičeva ulica 2; v Ljubljani: Zadruga zveza, Dunajska cesta 28; v Sarajevu: Središnji Savez Hrv. Selj. Zadruga za Bosno i Hercegovino, Aleksandrova ulica; v Beogradu: Damjan Branković, Palata Beogradske Zadruga; v Pančevu: A. Bošković i Sin, Jalučki put 10; v Val. Boškercu: Brajković i Tatarin, Geteova 24; v Bitolju: Nikola Pitorik; v Sibeniku: P. Kovačev; v Splitu: Brača Matković, Zadarska 10; v Stokovicu: Ivo Veraja; v Dubrovniku: Dubrovačka Trg. Banka.

Premag trbovalski, slovaški, orcomajski
drva, inozemski koka, oglje, šlezjske brikete
dobavlja 40/a „Mirja“, Ljubljana
Krajo Petra trg 9, tel. 220
Plačila tedno obroke.

Naprodaj takoj enonadstropna trgovska hiša s pekarno
na prometnem kraju v Sloveniji zaradi bolezni za polotično vrednost. — Naslov pove uprava „Jutra“. 108 a

S tekočim voskom za parkete in linolej
„JELKA“
je omogočeno strojno lanko delo.

Priporočamo novo izdaje **Janko Kersnikovih romanov:**
Cyclamen
Broš. 22 Din, vez. 23 Din, pošl. 1-25 Din
Agitator
Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošl. 1-25 Din
Izdala jih je Tiskovna zadruga v Ljubljani

1042
POMLADANSKI VELESEJM V PRAGI
22.-29. MARCA 1925.
Blago in industrijski izdelki razdeljeni v 22 skupin. Nad 2000 razstavljalcev.
Najugodnejša prilika za nakup svetovnoznanih češkoslovaških proizvodov.
5% znižana vožnja v Češkoslovaški brezplaćen vizum za polne liste
Pojasnila in legitimacije dajeta v Ljubljani:
Češkoslovaški konzulat Aloma Company
na Bregu Kongresni trg 3

Cie. Gle. Transatlantique (French Line) 108 a
Havre-New York samo 6 dni cez morje.
Srednja in Južna Amerika
Udobne kabine tudi v III. razredu za 2, 4 in 6 oseb, izvrstna hrana z vinom vred. Ekspresparniki: „Paris“, „France“, „de Grasse“.
Vozne listke in tozadevna pojasnila daje **Ivan Kraker** zastopnik v Ljubljani Bolodvorska ulica 41